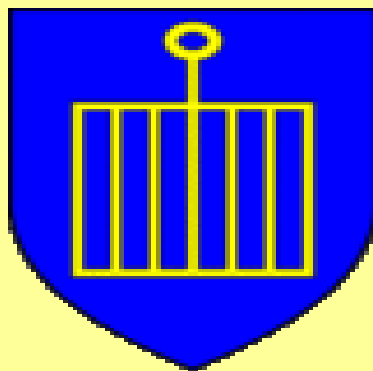

ŽUPANIJA ISTARSKA

OPĆINA SV. LOVREČ

Strateški plan razvoja
2016. - 2020.

Naziv projekta: Strateški plan razvoja Općine Sv.Lovreč

Datum: 2016.godine

Naručitelj: Općina Sv.Lovreč

Nositelj projekta: Adria Bonus d.o.o. Poreč

Voditelj projekta: Prof.dr.sc. Zdenko Tomčić

Suradnja: Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču
Sveučilište Josip Juraj Strossmayer u Osijeku

Suradnici na projektu: Dr.sc. Anita Ilak Peršurić

Doc. dr.sc. Mladen Rajko

Doc.dr.sc. Linda Juraković

Dr.sc. Zoran Jeremić

Mr.sc. Nikolina Šergo-Chiavalon

Sanja Mačinko, univ.bacc.oec

Savjet projekta: Stevo Žufić dipl.oec

Doc.dr.sc. Sandra Šokčević

Partnerski odbor:.....

.....

.....

Lektura i korektura: Doc.dr.sc. Linda Juraković

Sadržaj

1. UVOD.....	2
1.1. Sustav planiranja razvoja.....	2
1.2. Program Strateškog plana razvoja (SPR)	3
1.3. Sadržaj Strateškog plana razvoja (SPR) Općine Sv. Lovreč	4
1.4. Financiranje razvoja.....	4
1.5. Implementacija aktivnosti	5
2. SAŽETAK.....	6
3. OPĆI PODACI.....	9
3.1. Geografski položaj Istarske županije	10
3.2. Opći podaci i položaj Općine Sv.Lovreč	10
3.3. Stanovništvo	11
3.4. Zaposlenost	16
4. PRIRODNI RESURSI	17
4.1. Prirodna svojstva krajolika	17
4.2. Zaštita prostora	19
4.3. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali.....	20
5. INFRASTRUKTURA	21
5.1. Promet.....	21
5.2. Energetski sustav.....	22
5.3. Pošta i telekomunikacije.....	22
5.4. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali.....	23
6. KOMUNALNA DJELATNOST	24

6.1. Vodoopskrba	24
6.2. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda	24
6.3. Odlaganje čvrstog otpada.....	24
6.4. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali.....	26
7. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	27
7.1. Obrazovanje	27
7.2. Kulturna i prirodna baština	28
7.4. Sport	29
7.5. Civilno društvo	30
7.6. LAG „Središnja Istra“	30
7.7. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali.....	31
8. GOSPODARSTVO	33
8.1. Industrija i obrtništvo	33
8.2. Turizam i ugostiteljstvo	36
8.3. Poljoprivreda	37
8.4. SWOT analiza gospodarstva	39
10. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA	45
10. 1. Proračun Općine	45
10.2. Financiranje razvoja kroz financiranje iz EU fondova (programa).....	46
10.3. Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI FONDOVI)	50
10.4. Operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014. – 2020.	53
10.5. Partnerstvo privatnog i javnog sektora	59

11. RAZVOJNE POLITIKE I DOKUMENTI SVIH STRUKTURA	61
11.1 Europsko okruženje	61
11.2. Hrvatski strateški dokumenti	62
11.3 Županijski strateški dokumenti	65
11.4. Strateški dokumenti Općine	70
12. DRUŠTVENO – EKONOMSKA KRETANJA U RH.....	72
12.1. Mogući scenarij ekonomskih kretanja.....	78
13. STRATEGIJA RAZVOJA.....	80
13.1. Ekonomski potencijal i kočnice razvoja Općine.....	80
13.2. Vizija razvoja Općine i najvažniji ciljevi.....	81
13.3. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere	82
13.4. Strategija SPR-a	84
13.5. SPR u budućnosti.....	88
14. PLAN PROVEDBE SPR-a	90
14.1. Uvod	90
14.2. Institucije i mehanizmi provedbe	91
14.3. Pribavljanje sredstava i financiranje.....	93
14.4.Praćenje (monitoring) i evaluacija.....	93
14.5. Slijedeći koraci – provedba SPR-a.....	94
14.6. Logička matrica.....	95
14.7. Financijski okvir	100
15. IZVORI	106

1. UVOD

Razvoju teži svaka država, regija, županija, općina ili grad. Želja za razvojem i boljim životom potječe od svakog pojedinca, svake obitelji. Kao takva, prožeta je kroz sve sfere ljudskog djelovanja.

Planiranjem se postavlja jasna vizija i cilj, koji će predstavljati smjernice u načinu djelovanja. Ukoliko se razvoj ne bi planirao, odvijao bi se stihijski i kao takav za posljedicu može imati različite negativne efekte. U razvijenim zemljama sustav planiranja postao je potpuno uobičajen. U nerazvijenim zemljama ili slabo razvijenim, izrada planova (sustav planiranja) još uvijek nije pravilo. U sustavnom pristupu planiranja razvoja nužno je poštivati piramidu strategija, odnosno planova na području Republike Hrvatske, a koja se sastoji od tri razine djelovanja: **državne, regionalne i lokalne razine**. Država izrađuje strategiju razvoja, dokument koji daje okvire državi u kojem smjeru treba općina krojiti svoju budućnost, koje su joj glavne grane gospodarstva, te područja od nacionalnog interesa. Sukladno tome, planiranje razvoja se spušta na niže razine: regija i jedinica lokalne samouprave.

1.1. Sustav planiranja razvoja

U Hrvatskoj sustav planiranja ima slijedeće elemente: strategije Republike Hrvatske koje donosi Vlada i Sabor Republike Hrvatske, Regionalni operativni program (ROP) kojeg donosi županija, te strategiju razvoja koja mora biti u skladu s prije spomenutim strategijama i Strateški plan razvoja (SPR) kao dokument kojeg donose općine i gradovi u Republici Hrvatskoj. Važnost lokalnog razvoja vezana je uz institucionalnu sposobnost promicanja društveno – ekonomskog razvoja. Upravljanje tim razvojem na razini lokalne uprave u Republici Hrvatskoj od sve je veće važnosti. Vlada Republike Hrvatske obvezala se da će promovirati *regionalni razvoj*. Temeljem potonjeg, a sukladno načelu supsidijarnosti, jedan je broj nadležnosti i administrativnih funkcija središnje države decentraliziran na županije.

Strateškim planom razvoja donosi se vizija razvoja jedinica lokalne samouprave koja odražava najbolju moguću budućnost koja se može predvidjeti, što ona želi postići i kako će općina izgledati kada postignu svoj cilj. Nakon provedbe svakog plana, on mora biti ponovno procijenjen tako da se proces može ponovno započeti. Dakle, strateško planiranje je proces koji se ponavlja periodički kako bi se strateški razvoj mogao planski i usmjereno voditi ka zacrtanim ciljevima.

Sposobnost za učinkovito i djelotvorno upravljanje razvojem na razini lokalne uprave od velike je važnosti. Budući da je Hrvatska kao članica Europske unije (EU), do ulaska koristila predpristupne fondove, samim ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju osigurana su sredstva strukturnih i kohezijskih fondova EU. Ta se sredstva koriste za financijsko podupiranje projekata strateške naravi u područjima država članica radi povećanja konkurentnosti i društveno – ekonomskog blagostanja građana. Strukturni fondovi EU daju se na regionalnoj razini. Stoga je od bitne važnosti da lokalna uprava koja djeluje na regionalnoj razini bude sposobna za djelotvorno i učinkovito korištenje tih sredstava.

1.2. Program Strateškog plana razvoja (SPR)

Strateški plan razvoja je iznimno značajan dokument kojeg izrađuje općina ili grad, te na taj način preuzima odgovornost za ukupni razvoj JLS. Regionalna politika ima odlučujući utjecaj na uravnotežen održiv razvoj JLS i na konkurentnost zemlje na europskom tržištu. Ovakva politika provodi se na razini zemalja Europske unije (EU), kako bi se smanjile socijalne i gospodarske razlike između pojedinih regija, ali i omogućila lakša implementacija u globalne procese koji se odvijaju na tržištu. Na taj način, EU odobrava i potiče prijenos sredstava iz bogatijih zemalja članica u one manje razvijene zemlje/regije. Ovakav pristup omogućuje i povezivanje regija različitih država (koje imaju iste ili slične interese), te njihov zajednički nastup i razvoj na tržištu. Takvom politikom unutar Unije može se prenijeti i više od 35% proračuna EU-a. Zahvaljujući strukturnim i kohezijskim fondovima utječe se na povećanje konkurentnosti regije i pridonosi boljem standardu njenih građana.

Odlučujući značaj za održivi razvoj zemlje i njenu konkurentnost na europskom tržištu sačinjava upravo regionalna politika. Na taj način izjednačava se gospodarska razvijenost pojedinih regija unutar države, te lakša implementacija u globalne procese koji se odvijaju na tržištu. U prilog tome govori i praksa Europske unije u kojoj ne samo da regije unutar država razvijaju politiku svojeg razvoja, već se često regije različitih država (koje imaju iste ili slične interese) povezuju, zajednički nastupaju i razvijaju na tržištu. Strategija i poticanje na inicijativu dolazi od strane viših instanci. Međutim, različiti razvojni projekti planiraju se i provode na lokalnom nivou. To proizlazi iz činjenice da se svi projekti međusobno razlikuju bilo u većoj ili manjoj mjeri. Na taj način programi kreirani na nacionalnoj razini često ne mogu polučiti priželjkivane rezultate, barem ne u onoj mjeri u kojoj je to moguće postići kada se sama lokalna zajednica aktivno uključi u razvoj područja na kojem djeluje. Svako područje, regija, općina ima svoje specifičnosti i kao takve najbolje ih poznaju upravo lokalne vlasti. Stoga je potrebno lokalne vlasti educirati o načinu planiranja razvoja i njegovu provođenju, kako bi mogli biti nosioci razvoja jedinice lokalne samouprave.

Zbog sveg navedenog, nameće se potreba da i Općina Sv. Lovreč kao jedna od jedinica lokalne samouprave unutar Istarske županije izradi Strateški plan razvoja. Budući je Istarska županija već izradila ROP (Regionalni operativni program) i Strategiju razvoja, tim je potreba i mogućnost za izradu SPR-a još više izražena. Strateški plan razvoja omogućit će da Općina Sv. Lovreč odgovori na pitanja: u kojem smjeru razvoj treba ići te na koji način ostvariti isti, dati realnu sliku o potrebama svih subjekata i skupina u društvu. SPR je dokument prema kojem će Općinsko vijeće moći planirati aktivnosti, najznačajnije i najučinkovitije projekte za Općinu Sv. Lovreč. Ujedno, takav plan je i podloga za izradu proračuna i raspodjele novca unutar same Općine.

Specifična namjena SPR-a je odrediti gdje Općina želi i može biti u ekonomskom, gospodarskom i kulturnom pogledu u odnosu na regiju i državu u cjelini, te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja. Strateški plan razvoja utvrđuje strateške prioritete razvoja i pomaže usmjeriti resurse kako bi se isti što efikasnije upotrijebili. SPR može pomoći pri rješavanju problema s kojima se jedinica lokalne samouprave susreće, a koji se mogu odnositi na: zapošljavanje, prihode, privlačenje investicija, pristup kapitalu, komunalne usluge, prometnu infrastrukturu te na sve ostale segmente koji su izravno povezani s održivim gospodarskim rastom i napretkom. Izuzetno je bitno da se Strategija razvoja usredotoči na one projekte i zadatke koji će imati pozitivnih učinaka na jedinicu lokalne samouprave i koje je moguće ostvariti. Prema tome, Strateški plan razvoja Općine Sv. Lovreč treba razumjeti kao strateško-

plansko-programski dokument i sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem svih područja i resursa unutar same Općine.

1.3. Sadržaj Strateškog plana razvoja (SPR) Općine Sv. Lovreč

Strateški plan razvoja Općine rađen je prema metodologiji izrade županijskih razvojnih strategija. Odnosno, prema odredbama Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija. Dokumentacija, podaci, te stavovi mještana i drugih struktura sakupljeni su kroz radionice, razgovore, okrugle stolove, ankete i delfi metodu.

Izvođački tim sastavljen je od stručnjaka tvrtke nosioca posla, te od stručnjaka Instituta za poljoprivredu i turizam iz Poreča i profesora Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer iz Osijeka. Svoj doprinos pri koncipiranju strateških postavki dao je Savjet projekta u čijem sastavu su bili predstavnici Općine Sv. Lovreč, te pojedinci Izvođačkog tima i Partnerski odbor. Strateški plan razvoja koncipiran je da na najbolji način odgovori na pitanje strategije i razvoja Općine. U tom kontekstu tretirani su:

- Opći podaci s ciljem sagledavanja položaja Općine i dio demografskih podataka,
- Prirodni resursi, klima, vegetacija, zemljišna površina, vodno bogatstvo, zaštita prostora,
- Infrastruktura, koja može biti kočnica razvoja a može biti i poticaj,
- Komunalna djelatnost koja ima značajno mjesto u funkcioniranju lokalne zajednice,
- Društvene djelatnosti kao pretpostavke da bi se uopće moglo govoriti pristupiti razvoju,
- Stanje razvijenosti gospodarstva kao najznačajniji dio za stvaranje novostvorene vrijednosti kao podloge razvoja,
- Financiranje javnih potreba kao najčešće kočnice razvoja ne samo ovog dijela već i ukupnog razvoja.

Razvojne politike Države, Županije i Općine odlučujuće djeluju na razvoj. Društvena kretanja (uže i šire) i tržišni trendovi značajno određuju razvoj lokalne zajednice. Strategija razvoja, mora sublimirati sve sagledano i sva znanja s ciljem određivanja strateških ciljeva, sve do pojedinih projekata kroz koje se realiziraju strateške postavke. Praćenje provedbe zacrtane Strategije po dinamici, zaduženjima i odgovornosti, važan je dio Strateškog plana razvoja.

1.4. Financiranje razvoja

Nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne uprave i samouprave snose gradovi i općine. Tako projekti poput lokalnih prometnica, objekata za rekreaciju, vodovodne i kanalizacijske infrastrukture i dr., njihova izgradnja i održavanje, predstavljaju izniman financijski trošak. Zbog ovakve pozicije JLS i potrebe, lokalne samouprave prisiljene su potražiti alternativne mehanizme financiranja, budući da proračunska sredstva u pravilu nisu dostatna. Postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem kreditiranja lokalnih

samouprava u Republici Hrvatskoj. Stanjem tržišta koje je rezultat globalne recesije smanjeni su plasmani komercijalnih kredita, a kapitalno financiranje sve je manje dostupno iz državnih i međunarodnih financijskih institucija u velikim iznosima. Danas vodstvo lokalne samouprave ima mogućnosti za financiranje u obliku :

- Kredita poslovnih banaka,
- Izdavanja obveznica (moguće samo za određene jedinice lokalne samouprave koji zadovolje postavljene uvjete),
- Kredita i potpora državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode i Ministarstva Vlade RH),
- Kredita i potpora međunarodnih financijskih institucija (Svjetska banka, Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, programi financiranja EU-fondovi, veleposlanstva stranih zemalja i strane udruge).

1.5. Implementacija aktivnosti

Kako bi se postigla adekvatna efikasnost SPR-a, potrebno je što prije započeti s njegovom provedbom. Odnosno provođenjem aktivnosti koje su predložene Planom. U trenutku kada se Strateški plan razvoja izradi, treba ga usvojiti Općinsko vijeće. Njegova provedba treba započeti što je prije moguće, kako ne bi došlo do „ razilaženja“ Strateškog plana razvoja od trenutka kada je izrađen do trenutka kada ga se počne primjenjivati tj. implementirati u praksi.

Realizacija Programa zahtjeva strogo vezivanje planiranja projekta s godišnjim ili višegodišnjim proračunskim planiranjem u lokalnoj zajednici. Proračun lokalnih zajednica mora biti zasnovan na operativnom planu koji proizlazi iz Strateškog plana razvoja. Kako bi se srednjoročni operativni plan, koji pokriva razdoblje od nekoliko godina proveo, aktivnosti treba podijeliti na godišnje planove aktivnosti koji sadrže projekte ili specifične korake projekta u slijedećoj godini. Proračun za slijedeću fiskalnu godinu mora biti povezan s izradom godišnjih programa aktivnosti. Povezanost između Strateškog plana razvoja i proračuna ključan je preduvjet kako bi se počelo upravljati razvojem neke općine ili grada na kvalitetan način.

2. SAŽETAK

Strategija razvoja Općine Sv. Lovreč temeljni je planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj Općine i sadržajno je u svojim najvažnijim dijelovima usklađena sa Županijskom razvojnom strategijom (Istarska županija). Iako izrada i donošenje Strategije razvoja nisu zakonom propisane kao obaveze jedinica lokalne samouprave, mnoge općine i gradovi u Republici Hrvatskoj provode tu praksu. Posljednjih godina mnoge općine su izradile i uspješno provode svoje programe/projekte ukupnog razvoja. U tom smislu i Općina Sv. Lovreč, u cilju strateškog planiranja svojeg razvoja prepoznala je važnost donošenja ovakvog dokumenta s jasno definiranom vizijom i ciljevima, te njegovom provedbom. Strategija razvoja koncipirana je da najbolje odgovori na pitanja razvoja. U tom kontekstu tretirani su: opći podaci s ciljem sagledavanja položaja Općine, demografski podaci, i nezaposlenost: geografski položaj Županije i Općine, razvojne značajke i resursi, stanovništvo.

Nadalje, sagledava se stanovništvo s aspekta zaposlenosti i nezaposlenosti. Na samom kraju dat je kratki pregled glavnih snaga i slabosti, te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju Općine.

Daljnjom razradom prethodnih značajki kroz poglavlje „Prirodni resursi“ analizirala su se prirodna svojstva krajolika koja krasi i obogaćuju područje Općine. Prvenstveno se opisao reljef i zemljište koji čine prostor Općine. Potom se opisuju klimatska obilježja koja su karakteristična za mediteranske zemlje. Pristupilo se i opisivanju vegetacije i poljoprivrednih površina, vodnog bogatstva. Vodno bogatstvo i zaštita prostora temelj su analize jer bez istih ne bi moglo postojati osnovnih uvjeta života. Zaštita prostora kao jedna od važnijih značajki kojima svaka jedinica lokalne samouprave treba pridodati značaj, analizirala se u ovom poglavlju. Na kraju poglavlja dan je kratki pregled glavnih snaga i slabosti, te prilika i prijetnji (SWOT analiza) koje se nalaze u neposrednom okruženju Općine.

U poglavlju infrastruktura opisane su prometne značajke, cestovni promet, postojeći sustav pošta i telekomunikacije. Daje se i kratki pregled opskrbe električne energije. Na kraju poglavlja navedena je analiza glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju same Općine. Komunalna djelatnost, svakako ima značajno mjesto u funkcioniranju lokalne zajednice. Glavne značajke komunalne djelatnosti su vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda te odlaganje čvrstog otpada. Također opisao se i postojeći sustav odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda. Odlaganje čvrstog otpada rezervirano je za podpoglavljje analize zbrinjavanja postojećeg komunalnog otpada. Na kraju poglavlja, dat je i kratki pregled glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju Općine.

Društvene djelatnosti kao pretpostavke da bi se uopće moglo govoriti o razvoju, razmatrane su u slijedećem poglavlju. Obrazovanje je ključ razvoja svake zemlje te tako i jedinica lokalne samouprave. Na samom početku dao se opis obrazovnog sustava, prikazali su se statistički podaci i ukratko opisale odgojno-obrazovne institucije. U samom poglavlju društvene djelatnosti opisala se i kulturna i prirodna baština, koja ima izuzetan turistički potencijal posebno u dijelu njihove konverzijske funkcije. Zdravstvo i socijalna skrb su jedna od kategorija društvene djelatnosti koja se, također, uzima kao izrazito važna prilikom analize socijalnih faktora. Na samom kraju analizirale su se sportske udruge, a koje su od izuzetnog značaja za povezivanje samih stanovnika. Na kraju poglavlja dan je kratki pregled analize glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju.

Gospodarstvo je temelj svake lokalne samouprave jer osim što pruža uvjete za zaposlenje lokalnom stanovništvu, predstavlja i značajan prihod lokalnoj samoupravi. U samom poglavlju analizirao se društveno-ekonomski razvoj Općine. Detaljno se opisala svaka gospodarska grana. Naime, analiziralo se trenutno stanje u obrtništvu, poljoprivredi te turizmu i ugostiteljstvu. Turizam se sagledava kao gospodarska djelatnost iz razloga što je skup odnosa i pojava teško sagledati kroz strateški plan razvoja. Na samom kraju poglavlja daje se kratki pregled kroz analizu glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju Općine.

U poglavlju SWOT analize opisalo se svaku razvojnu karakteristiku, njezine snage i slabosti, prilike i prijetnje. Na taj način omogućio se zorniji prikaz snaga i prilika koje Općina mora kroz svoje razvojne projekte planirati kako bi postigla optimalne uvjete za razvoj. Isto tako, razvojni projekti moraju voditi računa da na što bolji način pridonose smanjenju slabosti iskazanih u analizama, ali i smanjenju negativnih utjecaja anticipiranih prijetnji.

Financiranje javnih potreba kao najčešće kočnice razvoja, ne samo ovog dijela već i ukupnog razvoja, također su analizirane. Proračun je osnova planiranja svih primitaka i izdataka oko kojih jedinica lokalne samouprave mora voditi računa. Razvojni projekti moraju se planirati unaprijed da bi se proračun mogao što realnije planirati. Iz tog razloga u daljnjoj razradi teme opisuju se mogućnosti koje Općini pružaju financiranja kroz EU fondove. Plan razvojnih programa koji se planira kroz 3 godine jedan je od važnijih dokumenata koji se moraju uzeti u obzir kako bi se razvoj uskladio s razvojnim potrebama lokalne zajednice. Najprije se opisuju programi predpristupnih fondova koji bi budućim provodiocima razvojnih politika dali jasniji uvid u način funkcioniranja samih fondova. Potom se daje uvid u programsko razdoblje od 2014.g. – 2020.g. kojim se definiraju razvojni projekti na razini Unije, a kojima Općina može usmjeriti svoja razmišljanja. Potom se analiziraju Europski strukturni i investicijski fondovi koji financiraju svaki u svom obimu određene operativne programe i programe razvoja za isto razdoblje. Naime, istim tim programima definirani su određeni strateški ciljevi i fokus područja koji svaki pojedini fond nastoji postići. Svako fokusno područje nije podobno za financiranje razvojnih projekata same Općine. Međutim, unutar pojedinih područja postoje razvojne mogućnosti za stanovnike, gospodarstvenike i poljoprivrednike. Javno i privatno partnerstvo predstavlja budućnost svakog većeg razvojnog projekta kojim može profitirati cijela lokalna zajednica. Dakle, govorimo o projektima koji nemaju samo veliku ekonomsku korist, odnosno ekonomsku internu stopu rentabilnosti veću od zadanih 5%, dok se zadana financijska od 4% ne premašuju.

Razvojne politike Države, Županije i Općine odlučujuće djeluju na razvoj iz razloga što iste definiraju strateške smjernice kojih se Općina treba i želi pridržavati. Važan dio analize čini i sam Prostorni plan Općine. Osim toga, daje se kratki osvrt na Europsko okruženje i regionalnu politiku te prostorne planove i razvojne strategije Županije istarske.

Društvena kretanja (uže i šire) i tržišni trendovi značajno određuju razvoj lokalne zajednice. SPR mora sublimirati sve sagledano i sva znanja s ciljem određivanja strateških ciljeva pa sve do pojedinih projekata kroz koje se realiziraju strateške postavke.

Posebna pažnja pridaje se formiranju i definiranju vizije razvoja Općine kao i njenih najvažnijih ciljeva. Vizija je inspirativna izjava koja definira smjer u kojem se Općina želi razvijati, čemu teži, čemu sanja. Nastoji se gledati u budućnost do 10 godina. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere konačni je proizvod svega što se u dokumentu analiziralo. Dakle, smisao cijelog dokumenta sažet je upravo u ovim smjernicama. Temeljem tih smjernica određuje se

konačna strategija koju bi Općina trebala slijediti ukoliko želi realizirati viziju razvoja. Kao posljednje, ali ne i konačno opisao se Strateški plan razvoja u budućnosti.

Posljednje poglavlje rezervirano je za definiranje plana provedbe Strateškog plana razvoja. Nakon početnog uvoda gdje se definirao SPR, prešlo se na definiranje institucija i mehanizme provedbe. Detaljno se opisuju način pribavljanja financijskih sredstava za financiranje projekata. Praćenje provedbe zacrtane Strategije prema dinamici, zaduženjima i odgovornosti. Evaluacija označava i procjenu planiranih aktivnosti pojedinaca, skupina ili institucija i njihovih rezultata. Evaluacija nije samo završna procjena nekog projekta ili program , već je i procjena svih faza planiranja i socijalnih aktivnosti. Nadalje, u poglavlju se analizirala i sama provedba SPR-a kao novog razvojnog dokumenta Općine u kojem su zapisani svi koraci koje Općina treba poduzeti kako bi u konačnici ostvarila svoje strateške ciljeve. Logičkom matricom daje se zorniji prikaz strateških ciljeva, svakog pojedinačnog operativnog cilja koji se treba realizirati unutar strateškog cilja. Osim toga potrebno je za svaku stavku definirati indikatore koji se mogu objektivno potvrditi. Svaka logička matrica ima i izvore verifikacije pomoću kojih se provjeravaju indikatori uspješnosti. Kako bi se ti indikatori, a u konačnici aktivnosti, rezultati i ciljevi mogli mjeriti potrebno je sagledati sve rizike i pretpostavke.

Financijski okvir provedbe predstavlja jednu zaokruženu cjelinu kojom se u cijelosti definiraju osnovne stavke i pojedini strateški ciljevi. Temeljem logičke matrice prikazale su se konkretne stavke za svako pojedino ulaganje koje u konačnici doprinosi ukupnom razvoju same Općine.

3. OPĆI PODACI

Istarska županija obuhvaća veći dio Istre, najvećeg jadranskog poluotoka. Najzapadnija točka Republike Hrvatske je u Istarskoj županiji (Bašanija, rt Lako) na 45° sjeverne zemljopisne širine. Smještena je u sjeveroistočnom dijelu Jadranskog mora. Istra je s tri strane okružena morem, a sjevernu granicu prema kopnu čini linija između Miljskog zaljeva (Muggia) u neposrednoj blizini Trsta te „Prelučkog“ zaljeva u neposrednoj blizini Rijeke. Ovako povoljnim zemljopisnim položajem, gotovo u srcu Europe, na pola puta između ekvatora i sjevernog pola, Istra je oduvijek predstavljala most koji je povezivao srednjoeuropski kontinentalni prostor s mediteranskim.

Slika 1. Položaj Istarske županije u Europi

Izvor: Istarska županija

3.1. Geografski položaj Istarske županije

Površina - Istarski poluotok obuhvaća površinu od 3.476 četvornih kilometara. To područje dijele tri države: Hrvatska, Slovenija i Italija. Vrlo malen dio Istre, tek sjeverna strana Miljskoga poluotoka, pripada Republici Italiji. Slovensko primorje s Koparskim zaljevom i dijelom Piranskoga zaljeva do ušća rijeke Dragonje dio je Republike Slovenije. Najveći dio, ili 3.130 četvornih kilometara (90% površine), pripada Republici Hrvatskoj. Većina hrvatskog dijela poluotoka nalazi se u Istarskoj županiji 2.820 četvornih kilometara, što je 4,98 posto od ukupne površine Republike Hrvatske. Ostali dio administrativno i teritorijalno pripada Primorsko-goranskoj županiji. Administrativno je Istarska županija podijeljena na 41 teritorijalnu jedinicu lokalne samouprave: 10 Gradova i 31 Općinu.

3.2. Opći podaci i položaj Općine Sv. Lovreč

Naselje Sv. Lovreč se nalazi na 45°11' sjeverne geografske širine, 13°45' istočne geografske dužine te 202 metra nadmorske visine. Smješten je na uzvisini, uz državnu cestu Pula-Buje. Općina Sveti Lovreč zauzima krajnji jugoistočni dio nekadašnje Općine Poreč i okružuje je, počevši od sjevera na istok Grad Poreč i Općina Tinjan, na jugozapadu Općina Vrsar, a na jugu Općina Kanfanar. Ukupna površina Općine je 30.61 km² a čine je sela Čehići, Frnjolići, Heraki, Ivići, Jakići Dolinji, Jurcani, Kapovići, Knapići, Kršuli, Krunčići, Lakovići, Medaki, Medvidići, Orbani, Pajari, Perini, Radići, Rajki, Stranići kod Sv. Lovreča, Sveti Lovreč Pazenatički, Vošteni i Zgrabljici. Na području Općine nalaze se važne državne i županijske ceste koje vode prema Poreču i zapadnoj obali, a već je izgrađen i dio Istarskog ipsilona. Cijeli je prostor pokriven nakupinama zemlje crvenice temeljem kojih se fizionomski izdvojio kao „Crvena Istra“. Blagi reljef onemogućio je upečatljive vizure prisutne na drugim prostorima Istre. Na prijelazu višeg dijela ravnjaka u priobalnu Istru nastala su niska naselja na vrhovima brežuljaka, potpuno gradskih obilježja. Jedno od njih je Općina Sv. Lovreč.

Potencijal skoro svakog prostora, pa tako i prostora na kojem se prostire Općina Sv. Lovreč, za ukupni gospodarski, društveni i kulturni razvoj ogleda se u nekoliko povoljnih, odnosno nepovoljnih čimbenika. Načelno bi to ponajprije trebao biti:

- **PROSTOR I OKOLIŠ** sa svojim resursima i elementima koji se u njemu pojavljuju i koji predstavljaju prirodni temelj svakoga života i razvitka. Prostor i okoliš su ograničeni i neponovljivi;
- **STANOVNIŠTVO**: broj, struktura, teritorijalna raspodjela, osobine, način života i njegove potrebe;
- **SUSTAV ZAJEDNIČKOGA ŽIVOTA** stanovništva, mreža naselja i manjih središta u mreži seoskih naselja;
- **POVEZANOST** pojedinih područja općine međusobno i sa širim državnim prostorom, cestovnim, vodenim i zračnim prometom te drugim infrastrukturnim sustavima;
- **POSTOJEĆE GOSPODARSKE JEDINICE** razmještene u prostoru, njihova proizvodna i uslužna funkcija;

- SUSTAV DRUŠTVENIH SLUŽBI i njihove građevine: obrazovanje, kultura, zdravstvo, socijalna skrb i dr.;
- ORGANIZACIJA od države do općine u svim njenim oblicima, organizacija lokalne uprave i samouprave koja funkcionalno i hijerarhijski sudjeluje u procesu donošenja odluka važnih za tijek zajedničkog života i razvitka;
- GEOPOLITIČKI POLOŽAJ kojeg čini gospodarsko i strateško okruženje.

Posebno vrijednim resursima smatraju se:

- ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODE;
- SPOMENICI GRADITELJSKE BAŠTINE;
- Prirodne ŠUME, nezagađena TLA, rezerve PITKE VODE, očuvani kultivirani krajolik

U Općini Sv. Lovreč navedene prostorne vrijednosti zastupljene su u znatnoj mjeri.

3.3. Stanovništvo

Demografska povijest Istre pokazuje velike oscilacije u broju stanovništva, što je ponajprije uvjetovano zemljopisnim položajem, miješanim sastavom stanovništva, ratovima i s time povezanim političkim okolnostima u povijesti, a u sadašnje vrijeme najviše gospodarskim razlozima i migracijama. Uzorak naseljenosti Istarske županije govori o koncentraciji stanovništva u manjem broju općinskih naselja. U deset gradova živi 144.459 stanovnika što je čak 69,3% stanovništva, a u 31 općini živi 63.981 stanovnik što je 30,7% stanovništva. Ruralni prostor obilježava izrazito niska gustoća naseljenosti: samo 33 stanovnika/km², dok prosječna gustoća naseljenosti urbanog prostora iznosi 254 stanovnika/km².

U ukupnom stanovništvu Istarske županije, danas poljoprivredno stanovništvo sudjeluje sa svega 2,60% što je znatno niže nego li u Republici Hrvatskoj (5,5%). Na području Istarske županije manje od 25% OPG-a (oko 4.600) je registrirano u upisniku poljoprivrednih proizvođača MPS za tržišnu proizvodnju, dok se ostali ili bave poljoprivredom samo za „vlastitu potrošnju“, ili je u potpunosti napustilo poljoprivrednu proizvodnju, što implicira da je njihovo zemljište zapušteno (neobrađeno). Isključivo od poljoprivrede živi tek oko 1.000 OPG-a. Općina Sv. Lovreč prostire se na 30.61 km², a prema popisu stanovništva 2011. godine imala je 1015 stanovnika, koji su živjeli statistički promatrano u 23 naselja, ili 25,61 stanovnik po km². U sastavu Općine je 23 naselja (stanje 2006), a to su: Čehići, Frnjolići, Heraki, Ivići, Jakići Dolinji, Jurcani, Kapovići, Knapići, Kršuli, Krunčići, Lakovići, Medaki, Medvidići, Orbani, Pajari, Perini, Radići, Rajki, Stranići, kod Sv. Lovreča, Sveti Lovreč, Pazenatički, Vošteni i Zgrabljici.

Tablica 1. Istarska županija - broj stanovnika

GODINA-INDEX	1981.	1991.	2001.	2011.	indeks 2011/1981
SVETI LOVREČ	1.400	1.362	1.408	1.015	0,73

Izvor: DZS, 2011.

U tablici 1. prikazani su podaci prema popisu iz 2011. Međutim, pošto se Općina. Sv. Lovreč smanjila za KO. Gradine i KO. Lim , isti nisu za kompariranje.

Tablica 2. Broj kućanstava u Općini Sv. Lovreč

Istarska županija	Ukupno	Broj članova kućanstava											Prosječan broj osoba u kućanstvu
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	
Broj kućanstava	78.732	19.505	21.854	16.794	14.048	4.211	1.502	514	161	69	30	44	2,62
Broj osoba	206.240	19.505	43.708	50.382	56.192	21.055	9.012	3.598	1.288	621	300	579	-
<i>Sveti Lovreč</i>													
Broj kućanstava	339	68	78	62	77	33	16	4	1	-	-	-	2,99
Broj osoba	1.015	68	156	186	308	165	96	28	8	-	-	-	-

Izvor: DZS, 2011.

U Općini postoji 339 kućanstava, a prosječan broj osoba u kućanstvu je 2,99 .

Tablica 3. Stanovništvo prema državnosti

Ime županije	Ime Općine	Ukupno	Ukupno %	svoga	svoga %	od toga hrvatsko i drugo	od toga hrvatsko i drugo %	Strano	Strano %	Bez državljanstva	Bez državljanstva %	Nepoznato	Nepoznato %
Istarska	Sv. Lovreč	1015	100,00	999	98,42	21	2,07	16	1,58	-	-	-	0,00

Izvor: DZS, 2011.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Općina Sv. Lovreč broji ukupno 999 hrvatskih državljana, 16 stranih, 21 hrvatsko i drugo .

Što se tiče podjele stanovništva prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu, od ukupno 1015 stanovnika, njih 378 ima prihode od stalnoga rada što iznosi 37% u odnosu na cjelokupni broj stanovnika. 134 stanovnika ne prima nikakve prihode ili 13 %, a od mirovine živi 246 stanovnika. Podaci slijede u tablici 4.

Tablica 4. Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu

Ime županije	Spol	Ukupno	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez prihoda	Nepoznato
Istarska županija	sv.	208.055	78.035	8.096	1.535	38.550	14.921	1.774	4.946	5.141	4.553	56.469	377
Sveti Lovreč	sv.	1.015	378	48	20	182	64	3	23	12	16	297	-
	m	518	221	19	13	96	27	2	9	6	8	134	-
	ž	497	157	29	7	86	37	1	14	6	8	163	-

Izvor:DZS, 2011.

Tablica br 5. Broj stanovnika po godinama, 1857-2011. godine

SVETI LOVREČ	GODINA	BR.STAN
	1857.	1426
1869.	1572	
1880.	1725	
1890.	2046	
1900.	2257	
1910.	2742	
1921.	2781	
1931.	2960	
1948.	2693	
1953.	2415	
1961.	1959	
1971.	1565	
1981.	1400	
1991.	1362	
2001.	1408	
2011	1015	

U tablici 5. prikazani su podaci prema popisu iz 2011. Međutim, pošto su se iz Općine Sv. Lovreč odvojile KO. Gradine i KO. Lim, isti nisu za kompariranje.

U razdoblju od 2001.g. došlo je do nekih bitnih promjena u demografskoj slici područja. U većini naselja zadržao se trend pada broja stanovnika koji je prisutan i u prethodnom međupopisnom razdoblju. U Općini Sv. Lovreč stanje na području demografije je zabrinjujuće. Općina Sv. Lovreč usprkos tim trendovima ima dobre mogućnosti razvoja i privlačenja novih stanovnika. Pravilan razvoj bi trebalo usmjeriti na:

- Osiguranje fizičke i socijalne infrastrukture za kvalitetu života – nove stanovnike privući će omogućavanje prometne povezanosti, socijalnih usluga i ostalih elemenata vezanih u kvalitetu života.
- Usmjerenje prema imućnijim skupinama stanovništva – mladi će odlaziti u veće gradove na školovanje. Promocijom Sv. Lovreča kao područja na kojem je kvaliteta života jako visoka privući će se imućnije skupine stanovništva i mlade obitelji.
- Osiguranje kvalitetnih radnih mjesta – kako bi mladi ostali na području Općine ili se vratili nakon školovanja. Treba osigurati kvalitetna radna mjesta koja bi omogućila kvalitetan život i stalni izvor prihoda.

3.4. Zaposlenost

Tablica 6. Zaposleni prema položaju u zaposlenju, starosti i spolu

	Starost	Spol	Ukupno	Zaposlenici	Samozaposleni			Pomažući članovi obitelji	Ostale zaposlene osobe	Nepoznato
					svega	poslodavci	koji rade za vlastiti račun			
Općina Sveti Lovreč	Ukupno	sv.	419	361	56	30	26	-	1	1
		m	234	191	42	21	21	-	1	-
		ž	185	170	14	9	5	-	-	1

Izvor: DZS, 2011.

Što se zaposlenosti tiče, na području Općine Sv. Lovreč zaposleno je ukupno 378 stanovnika, od čega 221 muškaraca i 157 žena.

4. PRIRODNI RESURSI

Kako bi se pobliže analizirala prirodna svojstva krajolika ukratko će se opisati reljef i zemljište koje je karakteristično za općinu Sv. Lovreč. Osim toga, u sklopu opisa prirodnih svojstva krajolika opisuje se vegetacija, poljoprivredne površine te vodno bogatstvo same Županije ali i Općine. Poseban naglasak daje se na zaštiti prostora, kao jednom od temeljnih odrednica za daljnji razvoj Jedinice lokalne samouprave. Na samom kraju definirana je SWOT analiza, izdefinisane su razvojne potrebe i potencijali.

4.1. Prirodna svojstva krajolika

Reljef i zemljište

Specifična reljefna i klimatska situacija odražava se i na biljni i vegetacijski pokrov. Područje Istarske županije zauzimaju dvije šumske regije, a to su: mediteranska regija i eurosibirsko-sjevernoamerička regija. U mediteranskoj regiji razlikujemo eumediteransku i submediteransku zonu kojoj pripada i šumska vegetacija područja Općine. Glavne vrste u šumama submediteranske zone su: hrast medunac (*Quercus pubescens*), bijeli grab (*Caprinus orientalis*), šmrika (*Juniperus sp.*), brnistra (*Spartium junceum*) i drača (*Paliurus acculeatus*), a na dubljim tlima crvenice možemo naići i na hrast cer i pitomi kesten. Vrijednost šuma ove zone prvenstveno je u proizvodnji drvne mase, dok je u lokalnim prilikama važna njena protuerozijska zaštita. Posljednjih je godina navedeni način gospodarenja zamijenjen produženjem ophodnje na 40-80 godina, zabranu "čistih sječa" i uvođenjem proreda, te je time podignuta kvaliteta i unaprijeđeno stanje šuma. Na degradiranim površinama nekadašnjih šuma obavljena su pošumljavanja crnim i korzičkim borom, ali i bijelim borom (manje), konkretno na predjelu južnog dijela Kontije u dijelu gdje su intenzivne kulture raznih četinjača podignute na oko 200 ha površine. U okolici naselja, obradivih površina, puteva, te uz rubove šuma uočavamo manje površine karakteristične vrste drače (*Paliurus australis*) koja se razvila na degradiranim površinama šuma hrasta medunca i bijelog graba. U travnjačkoj vegetaciji submediteranske zone najzastupljeniji su pašnjaci: sunovrata i čepljeza, šaša crljenike i žute krške zečine te pašnjak vlasulje, smilice, i travnjaci: kršine i mlječike i travnjak murave i šiljike.

Klimatska obilježja

Područje Općine Sv. Lovreč, obilježeno je blagom submediteranskom klimom. Općina se nalazi u području povoljnih klimatskih prilika koje pružaju sve potrebne uvjete za život stanovništva, a tijekom vegetacijskog razdoblja moguće je uspješno uzgajanje mediteranskih kultura. Podneblje, odnosno klima, ima značajnu ulogu među prirodnim čimbenicima koji najjače utječu na ekološke prilike kraja, na rasprostranjenost i raznolikost biljnog i životinjskog svijeta te na obilježja krajolika. Glede svoga zemljopisnoga položaja klimatske su prilike Istre raznolike. S jedne strane jak je klimatski utjecaj kopna i Alpa, a s druge strane jak je utjecaj mora. Područje Općine Sv. Lovreč, kao i cijela Istra, obilježeno je blagom submediteranskom klimom. Kao i na cijelom istarskom poluotoku prevladava makroklimatski tip "Cfsax". Obilježje toga tipa je umjereno topla kišna klima s vrućim ljetima u kojem je

srednja mjesečna temperatura 22 C. Padaline su ravnomjerno zastupljene tijekom cijele godine. Najsušniji dio godine izražen je ljeti. Zime su blage što je posljedica utjecaja mora. Morski utjecaj prodire u unutrašnjost dolinom rijeke Mirne. Količina oborina raste od zapada prema Učki. Jaki pljuskovi mogući su u svibnju, lipnju i listopadu. Tuča je moguća u lipnju i srpnju. Snijeg je rijetka pojava i zadržava se po nekoliko dana. Bura, sjevernjak (tramontana) i istočnjak (levant) su prevladavajući vjetrovi koji donose naglo opadanje temperature, a zrak pročišćuju i suše. U cjelini uzevši Općina Sv. Lovreč se nalazi u području povoljnih klimatskih prilika koje pružaju sve potrebne uvjete za život stanovništva, a tijekom vegetacijskoga razdoblja moguće je uspješno uzgajanje mediteranskih kultura.

Vegetacija

Na prostoru Općine Sv. Lovreč očuvale su se do danas izvorne šumske i livadne zajednice. Šumske površine zastupljene su na manjim i većim sklopovima, izmjenjujući se s livadama i obradivim površinama. Disecirani reljef na flišu ograničio je i mogućnost poljodjelske proizvodnje na većim površinama. U vegetacijskom pogledu na području Općine Sv. Lovreč razlikuju se četiri vegetacijska područja:

- Šuma hrasta medunca i ostalih hrastova s bjelograbom (*Carpinetum orientalis adriaticum*);
- Šuma hrasta medunca i ostalih hrastova sa crnim grabom (*Seslerio-Ostryetum*);
- Primorska šuma bukve (*Seslerio autumnalis - Fagetum illyricum*);
- Šuma hrasta lužnjaka i bijeloga jasena (*Querceto-Fraxinetum angustifoliae*)

Vrijednost ovog kompleksa je vrlo velika jer predstavlja prirodni reliktni nekadašnjih nizinskih šuma panonskog mora jedinstven na Mediteranu. Razmjerno velike površine Općine pokrivene su travnjacima na različitim geološkim podlogama. Travnjaci su od velikoga gospodarskoga značaja. Najrašireniji su na području šumske zajednice hrasta medunca i ostalih hrastova sa crnim grabom. Livade se danas sve manje kose te ih postupno obrastaju elementi autohtonih šumskih zajednica. ŠUME na flišnoj podlozi su znatno devastirane u stadiju šikara i panjača, što je utjecalo na povećano ispiranje tla i eroziju. Šume su dijelom u privatnom vlasništvu, a dijelom u državnom. Šumama u državnom vlasništvu gospodari Javno poduzeće "Hrvatske šume", Šumarija Buje. Od agrocenoza zastupljeni su vinogradi, maslinici, manje površine voćnjaka (breskvici), vrtovi te prostrane ratarske površine.

Poljoprivredne površine

POLJODJELSTVO u smislu osnovne gospodarske djelatnosti nije osobito razvijeno, iako oranice zauzimaju veći dio površine Općine. Već nekoliko desetljeća razvoj poljodjelstva u samoj Općini, kao i u Istarskoj županiji, obilježava napuštanje obradivih površina. Napuštaju se dijelom površine na kojima nema uvjeta za razvoj intenzivne proizvodnje, ali i proizvodno uporabive površine zbog odlaska poljoprivrednika, ili zbog smanjenog zanimanja za poljodjelsku proizvodnju. Osim smanjenja obradivih površina sve je veća pojava neobrađenih oranica. One se još uvijek vode kao obradivo tlo (oranice), ali se uistinu ne obrađuju i na njima se ne proizvodi. Broj aktivnog poljodjelskog stanovništva se dugi niz godina smanjuje. Većina zaposlenog stanovništva u industriji i drugim djelatnostima bavi se poljodjelstvom

kao dopunskom djelatnošću. Osnovno obilježje poljodjelskih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost. Na području Općine najrazvijenija je vinogradarska, voćarska, ratarska i povrćarska proizvodnja. Poljodjelstvo i industrija trebali bi biti značajniji nositelj razvoja Općine. Iako šume zauzimaju znatnu površinu Općine, učinci od gospodarenja šumom nisu izraženi.

Tercijarne djelatnosti su najzastupljenije.

Tablica 7. Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta po broju kućanstava

	BROJ KUĆANSTVA	UKUPNO RASPOLOŽIVA POVRŠINA ZEMLJIŠTA, HA	UKUPNO KORIŠTEN O POLJOPRIVRE-DNO ZEMLJIŠTE, HA	KORIŠTEN O POLJOPRIVRE-DNO ZEMLJIŠTE U VLASNIŠTVU, HA	KORIŠTEN O POLJOPRIVRE-DNO ZEMLJIŠTE UZETO U ZAKUP, HA	KORIŠTEN O POLJOPRIVRE-DNO ZEMLJIŠTE DANO U ZAKUP, HA	OSTALO ZEMLJIŠTE, HA
Sveti Lovreč	260	1.802,35	498,01	453,58	56,62	12,19	1.304,34

Izvor: Popis poljoprivrede, 2003.

U tablici 7., prema popisu korištenog poljoprivrednog zemljišta iz 2003. za Općinu Sv. Lovreč navedena je i KO Gradina i KO Lim.

4.2. Zaštita prostora

Zaštita prostora - očituje se kroz zaštitu njegovih vrijednosti, vrijednih prirodnih i stvorenih resursa te kroz očuvanje biološke raznolikosti. Pretjerana urbanizacija i nerespektiranje prirode, ekološki su degradirali i u cijelosti uništili brojne prostore u zemlji i svijetu, prostore važne za čovjekovo življenje i njegovu budućnost. Svijest o potrebi zaštite okoliša svakim danom sve više jača i postaje čimbenik kojega se ne može zaobići. Usprkos degradacijama prostora koje su se i kod nas desetljećima dešavale nastavlja se i u ovoj Županiji. Stupanj ugroženosti okoliša je umanjen zahvaljujući razmjerno kontinuiranoj izradi prostorno - planske dokumentacije i kontroli građenja u prostoru. Da ne bismo učinili iste pogreške prostornog razvitka i korištenja prostora, potrebno je ponašati se s osobitom skrbi prema zaštiti prostora, slikovitom i vrijednom prirodnom ili kultiviranom krajoliku koji nije samo naša baština, nego i baština svih budućih naraštaja. Nužno je ovo istaknuti, jer je zaštita prostora važan i nezaobilazan cilj ovoga Plana, a time i dijela prostora Županije.

Iz prethodno navedenog postupka zaključuje se da postoje mnogi ograničavajući čimbenici mogućeg razvoja, ali i mnoge prednosti kojima raspolaže Općina, a koje u danom trenutku mogu, uz odgovarajuću pripremu bitno utjecati na povoljan opći razvitak. Održivi razvitak je naziv koji se danas u svijetu koristi kada se želi označiti i istaknuti razvoj koji ide u susret današnjim potrebama. Održivi razvitak ne ograničava gospodarski rast, ali ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, tijek prirodnoga razvitka i prirodna dobra.

4.3. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali

SWOT analiza prirodnih resursa

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobar geoprometni položaj ➤ Povoljno reljefno i klimatsko obilježje prostora ➤ Mineralne sirovine (razmotriti stvarni interes) ➤ Očuvan i nezagađen prirodni okoliš (turizam, poljoprivreda) ➤ Poljoprivredne površine ➤ Doneseni prostorni planovi (potrebna daljnja aktivnost), izmjene i nadopune ➤ Tradicionalno radišno i poslovno stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa i prostora ➤ Nedostatno cjeloživotno obrazovanje ➤ Nedovoljna osviještenost stanovništva o potrebi zaštite okoliša ➤ Puno malih naselja ➤ Odljev radne snage ➤ Nema prostornih planova nižeg reda
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uravnotežen i održiv razvoj, planski vođen i dinamičnije, može ostvariti viši standard stanovništva ➤ Više korištenja sredstva EU fondova u razvoju ➤ Sustavna edukacija stanovništva ➤ Razvoj poslovne zone 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedefiniran sustav zaštite prostora (voda, tlo, zrak) ➤ Nelegalna odlagališta ➤ Neprikladna zakonska regulativa

Izvor: obrada autora, 2016.

5. INFRASTRUKTURA

U ovom poglavlju analizira se osnovna infrastruktura kao što su promet, pošta i telekomunikacije. Kod analize prometa uglavnom se daje pregled postojećih cesta na području Općine kroz tri razine: državnu, županijsku i lokalnu. Ustanovljeno je da postoje poštanski uredi te odgovarajuća telekomunikacijska infrastruktura, elektrodistribucija. Na samom kraju provedena je SWOT analiza, definirane su razvojne potrebe i potencijali same Općine.

5.1. Promet

Na postojećoj cestovnoj mreži planiraju se poboljšati tehnički elementi i sigurnost prometa u skladu s obvezama iz Prostornog plana Županije.

Državne ceste

- A1 dio zapadnog kraka Istarskog ipsilona s čvorom Medaki (postojeća i djelomično planirana trasa),

Županijske ceste

- B1 nakon izgradnje Istarskog ipsilona, to je županijska cesta po postojećoj trasi bivše D 21,

- B2 od spoja s planiranom zapadnom regionalnom cestom u naselju Gradina preko naselja Marasi do spoja s planiranom županijskom cestom B1 južno od naselja Sv. Lovreč (postojeća D21), postojeća trasa,

- dio Ž5072 (D302 – do spoja planirane županijske ceste B1 (postojeća D21) i planirane lokalne C1 kod naselja Sv. Lovreč), postojeća trasa je djelomično planirana,

- dio Ž5073 od spoja s planiranom zapadnom regionalnom cestom (A2) - Bale - Vodnjan D3, postojeća trasa,

- dio Ž5074 od spoja s lokalnom cestom L50101 u naselju Sv. Lovreč - Perini - Kringa - Ž5075, postojeća trasa je djelomično planirana.

Lokalne ceste

Iako su mali broj stanovnika i nedovoljna koncentracija javnih i društvenih sadržaja doveli do nerentabilnosti organiziranja javnog putničkog prometa, sustav lokalnih cesta ne pridonosi njegovoj organizaciji. Kandidiranjem na mjeru 7 Ministarstva poljoprivrede, planira se modernizirati nerazvrstane ceste. U cilju bolje organizacije prostornim planom predlaže se povezivanje naselja lokalnim cestama u “prsten” oko naselja Sv. Lovreč. Na području obuhvata Plana postoje ili su planirane slijedeće lokalne ceste:

- L50186 (Sv. Lovreč – Lakovići – Radići – Jakići Gornji u Gradu Poreču), postojeća trasa,

- L50092 (od spoja planiranih županijskih cesta B1 i B2 do lokalne ceste L50101), postojeća trasa,

- dio L50101 (Ž5074 Sv. Lovreč – Selina – Barat – Korenići – Ž5077 Kanfanar), postojeća trasa,

- C1 od spoja cesti Ž5074 i L50101 do spoja planirane županijske ceste B1 (postojeća D21) i Ž5072 u naselju Sv. Lovreč, postojeća trasa,

- C2 od spoja s planiranom županijskom cestom B1 (postojeća D21) – Jakići – spoj s lokalnom cestom L50101 u naselju Selina – Poškijera – Vošteni – Zgrabljici – Orbani – spoj s lokalnom cestom L50186 Heraki – granica s Gradom Porečom , postojeća trasa,

- C3 od spoja s planiranom zapadnom županijskom cestom B2 u naselju Marasi (postojećom trasom) do naselja Begi – Medvidići (planirana trasa) – do spoja sa županijskom cestom Ž5072 u Gradu Poreču, postojeća trasa.

5.2. Energetski sustav

Elektroopskrba

Napajanje električnom energijom naselja Sv. Lovreč vrši se u jednom dijelu, preko vodnog polja Mugeba iz TS 35/10 kW na TS Lovreč I 100 kWA. Dio Sv. Lovreča napaja se sa vodnog polja Baderne iz TS 35/10 kW na TS Lovreč II 280 kWA. U planovima i proračunu Općine je zamjena elemenata javne rasvjete radi uštede (led rasvjeta).

5.3. Pošta i telekomunikacije

Broj jedinica za pružanje poštanskih usluga u budućnosti neće se bitno mijenjati. Optimizacija poštanskog sustava bazirati će se na primjeni novih tehnologija u pružanju poštanskih usluga, uz zadržavanje dostignutog standarda. Telekomunikacijska mreža Sv. Lovreč je novijeg datuma. Kapacitet mreže je 1200 telefonskih priključaka (s okolnim naseljima), a planirana digitalna centrala će imati kapacitet 50% veći od postojećeg što znači ukupno planiranih 620 telefonskih priključaka u centrali. Time će biti zadovoljene sve planirane potrebe naselja. Planira se postavljanje podzemne kableske infrastrukture tamo gdje ne postoji, optički kabel do svake kuće, te brzi Internet. Time će biti zadovoljene sve planirane potrebe naselja.

5.4. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali

SWOT analiza infrastrukture

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Blizina najznačajnijih prometnica ➤ Zadovoljavajuće rješenje vodoopskrbe, elektro-opskrbe, i PTT 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedefinirano i neriješeno pitanje prometne infrastrukture (ceste) kod većeg opterećenja ➤ Vodovodna mreža (djelomično dotrajala) ➤ Neriješen problem otpadnih voda(nedovršen) ➤ Neriješen problem Internet veza
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poticanje korištenja alternativnih izvora energije ➤ Izgradnja i kvalitetnije održavanje prometnica i rješenje parkirnog prostora ➤ Izgradnja i rekonstrukcija vodovoda (sva naselja) ➤ Veće korištenje EU Fondova 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neodgovarajuća izgrađenost i održavanje prometnica ➤ Nepoštivanje standarda održivog razvoja i ekologije ➤ Pomanjkanje financijskih sredstava

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

6. KOMUNALNA DJELATNOST

Pod komunalnim gospodarstvom razumijeva se obavljanje komunalnih djelatnosti, naročito pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe, te financiranje građenja, održavanje objekata i uređenje komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području jedinica lokalne samouprave. Obavljanje komunalnih djelatnosti najčešće uključuje slijedeće vrste poslova:

- Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dijelova kanalizacijskog sustava
- Prikupljanje i deponiranje komunalnog otpada
- Održavanje okoliša
- Proširenje groblja u Sv. Lovreču Pazenatičkom

Komunalna društva osobito u sklopu jedinica lokalne samouprave, imaju nezamjenjivu zadaću u osiguranju životnih uvjeta građana. Osobito kroz povećanje učinkovitosti komunalnog gospodarstva koje je jedan od preduvjeta za povećanje učinkovitosti ukupnog gospodarstva.

6.1. Vodoopskrba

Razvoj sustava vodoopskrbe predviđa nadogradnju mreže prilikom izgradnje na neizgrađenim dijelovima postojećih naselja, te izgradnju novih gospodarskih sadržaja. Snabdijevanje vodom naselja Sv. Lovreč, osigurano je iz izvorišta Sv. Ivan preko magistralnog cjevovoda (lijevano željezo 300). Vodovodni priključak PVC 140 naselja je direktno spojeno na magistralni cjevovod.

6.2. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Lokacija naselja Sv. Lovreč omogućuje pretežno gravitacioni sistem odvodnje. Samo dio naselja će biti pokriven kanalizacijskom mrežom uz upotrebu tlačnog cjevovoda. Biološki pročišćivač fekalno-sanitarnih voda je lociran južno od naselja na aps. koti 155 m n.v. Oborinske vode se kolektorom odvođe do upojnog bunara lociranog uz pročišćivač.

Zapadni dio naselja, posebno zanatsko-servisna zona imali bi odvojen kolektor oborinske odvodnje s upuštanjem u teren na koti 150 m n.v. Cjevovodi fekalne kanalizacije izvode se od cijevi DN 250/300 mm uz maksimalne uzdužne padove od 5 %, gdje je q max (potrošna norma) 6,0 l/s. Tlačni cjevovod bio bi izveden 80 mm u dužini 20 m. Odvod oborinskih voda rješava se gravitaciono. Odvođe se sve oborinske vode s prometnica i krovnih ploha. Za stambeni dio naselja se ne predviđaju sakupljači masti i pijeska na kolektoru. Izuzetak je servisna zona, za koju će detalje biti izrađena rješenja ovisno o procesu proizvodnje, odnosno vodoprivrednim uvjetima.

6.3. Odlaganje čvrstog otpada

Zakon o otpadu definira otpad kao “tvari i predmete koje je pravna ili fizička osoba odbacila ili odložila, ili ih namjerava ili mora odložiti”. Otpad se po mjestu nastanka dijeli na: komunalni otpad - otpad iz kućanstva, otpad koji nastaje čišćenjem javnih površina i otpad sličan otpadu iz

kućanstava koji nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima. U ovu vrstu otpada ubraja se i otpad koji stvara turistička privreda. Tehnološki otpad je otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima, a po količinama, sastavu i svojstvu razlikuje se od komunalnog otpada. Tehnološki otpad po svojim svojstvima dijeli se na opasni i neopasni otpad. Sustav gospodarenja otpadom na razini Županije predviđa centralnu zonu za gospodarenje otpadom i mrežu reciklažnih dvorišta i transfer stanica koji nisu predviđeni na području obuhvata Plana. Zbrinjavanje komunalnog otpada iz domaćinstava i neopasnog tehnološkog otpada na području obuhvata Plana, kao i do sada, predviđa se na deponiju komunalnog otpada "Košambra" koje je smješteno na području Grada Poreča. U naselju Sv. Lovreč problem predstavlja napuštena "divlja" deponija komunalnog otpada u napuštenom kamenolomu između naselja Perini i naselja Vošteni. Selektivno sakupljanje otpada kako bi se planiralo sufinanciranje izrade plana gospodarenja otpadom i javljanje na natječaje Ministarstva za zaštitu okoliša je jedan od važnijih prioriteta Općine Sv. Lovreč. U vezi s time trebala bi se pojačati infrastruktura koja prati taj problem (kontejneri, kante ili vreće za smeće za svako domaćinstvo, kompostana, reciklažno dvorište, edukacija građana), i na koncu odluke (kaznene odredbe). Odlagalište je bilo potrebno (sukladno planiranim mjerama gospodarenja otpadom na razini Istarske županije) sanirati i staviti pod propisani nadzor. Problem predstavlja i nekontrolirano odlaganje krutog otpada na "divljim" deponijama (vrtače) i uz prometnice. Postavljanjem ograda uz prometnice, veći dio divljih deponija može se ukinuti, a uz odvožnju otpadaka i sanirati.

Sprečavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

Mjere sprečavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš obuhvaćaju skup aktivnosti usmjerenih na očuvanje okoliša u naslijeđenom, odnosno prvotnom ili pak neznatno promijenjenom stanju. Jedna od većih potreba očuvanja okoliša, poticanjem i sufinanciranjem, je zamjena pokrova od azbesta, kao opasnog otpada, Nepovoljni utjecaj na okoliš na području obuhvata Prostornog plana potrebno je mjerama zaštite koje su propisane Zakonom o zaštiti okoliša (NN br. 82/1994.) i drugim propisima svesti na najmanju moguću razinu. Prostornim planom se određuju kriteriji zaštite okoliša koji obuhvaćaju zaštitu tla, zraka, vode te zaštitu od buke i mjere posebne zaštite.

Zaštita voda:

Zaštitnim mjerama učinkovito se štite podzemne i površinske vode, a razlikujemo dvije osnovne skupine: mjere zabrane i ograničenja izgradnje na osjetljivim područjima, što se regulira određivanjem zona sanitarne zaštite, mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja kod postojećih i novih građevina i zahvata u prostoru. Pri tome je od najveće važnosti izgradnja sustava za odvodnju i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Na području obuhvata Plana nema određenih zona sanitarne zaštite. Treba sačuvati vode koje su još čiste, zaustaviti opći trend pogoršanja kakvoće voda saniranjem ili uklanjanjem izvora onečišćenja, te osigurati racionalno korištenje voda, a time skladan i postojan razvoj. Ovim se Planom određuju: mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja kod postojećih i novih građevina te svih zahvata u prostoru. Pri tome je od najveće važnosti izgradnja sustava za odvodnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u naseljima Sv. Lovreč, Selina.

6.4. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali

SWOT analiza komunalne djelatnosti

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobar sustav prikupljanja otpada ➤ Donekle dobro organizirana komunalna djelatnost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovršen sustav prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda ➤ Nedefinirano odlagalište građevinskog i ostalog krupnog otpada ➤ Nema reciklažnog dvorišta
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dovršenje i razvoj kanalizacijskog sustava ➤ Uređenje odlagališta građevinskog i krupnog otpada ➤ Izgradnja i uređenje sportskih objekata ➤ Izgradnja dječjih igrališta ➤ Veće korištenje sredstava iz EU fondova 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neosvijještenost stanovništva za ekologiju ➤ Dotrajalost dijela vodoopskrbne mreže

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

7. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Kada se govori o društvenim djelatnostima na području Općine, mora se naglasiti da su one usko povezane uz njezin razvoj i uz njezine građane. U djelu društvenih djelatnosti daje se prikaz društvene infrastrukture Općine.

Sustav društvenih djelatnosti Općine uključuje slijedeće poslove, aktivnosti:

- zaštita na radu, zaštita od požara, zaštita i spašavanje,
- predlaganje programa javnih potreba Općine u području društvenih djelatnosti,
- osiguravanje financijskih i materijalnih uvjeta za redovnu i programsku djelatnost ustanova u vlasništvu Općine Sv. Lovreč iz djelokruga društvenih djelatnosti,
- praćenje rada poslovanja ustanova predškolskog odgoja i ustanova iz područja obrazovanja i kulture,
- vođenje postupka stipendiranja studenata,
- vođenje postupka dodjeljivanja sredstava sukladno Odluci o socijalnoj skrbi
- unapređenje rada s udrugama građana i promicanju sudjelovanja građana u odlučivanju, te razvoju civilnog društva, političkih stranaka, vjerskih zajednica, nacionalnih manjina, sindikata, braniteljskih, antifašističkih i drugih udruga koje su od interesa za samu Općinu.

Društvene djelatnosti moraju pronaći više poveznica s gospodarskim potencijalom. Takav pristup je potreban u većoj mjeri kako bi se stvorila cjelovita slika područja preko plana razvoja i time omogućio razvoj novih ideja koje bi ostvarile dugoročni gospodarski prosperitet.

7.1. Obrazovanje

Predškolski odgoj

Predškolski odgoj obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi koji se ostvaruju u dječjim vrtićima, prilagođenim razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima. Dječji vrtić organiziran je u sklopu osnovne škole i djeluje po programu dječjeg vrtića i predškolske ustanove "RADOST" čiji je osnivač Grad Poreč. Programom su obuhvaćena djeca od treće godine do obvezne predškolske dobi u jednoj vrtićkoj skupini s cca 25-oro djece. Međutim, program je organiziran za jednu dobnu skupinu iako postoji realna potreba za cjelodnevnim programom u dvije dobne skupine. Postojeće rješenje ne zadovoljava potrebe i uvjete jer je smješten u zgradi Osnovne škole, i trebalo bi se pristupiti planiranju izgradnje nove zgrade i povećati kapacitet i uvjete (cjelodnevni program za više korisnika, mogućnost više dobnih skupina, jaslice a)

Osnovna škola

Osnovna škola „ Joakima Rakovca „ u Svetom Lovreču Pazenatičkom matična je škola koju polazi većina učenika s područja općine Sv. Lovreč Pazenatički. Školu polaze učenici iz više od dvadeset sela i zaselaka te iz samog mjesta Sv. Lovreč. Učenici iz sela Baderna, Katun, Bonaci, Štifanići, Bratovići, Matulini, Kuneli, Rakovci, Rupeni, Šeraje, Šušnjići, Štifanići i Jakići Gorinji pripadaju Gradu Poreču i polaznici su osnovne škole u Sv. Lovreču. Škola ima po jedan

razredni odjel u osam razreda. Novi standard o broju učenika (minimalno 150 učenika) za status Osnovne škole, za Općinu Sv. Lovreč je neprihvatljivo.

Srednja škola

Na području Općine Sv. Lovreč ne nalaze se srednje obrazovne institucije. Mještani pohađaju srednje škole u Poreču, Rovinju, Puli i Pazinu.

7.2. Kulturalna i prirodna baština

Spomenici lokalnog i ambijentalnog značaja vrijedan su dio povijesnog identiteta prostora te zahtijevaju zaštitu i održavanje, obnovu ako su oštećeni. Stoga je potrebna kontinuirana revalorizacija kulturnih dobra, njihovo istraživanje i dokumentiranje, te primjerena obnova.

Registrirana kulturna dobra Sv. Lovreč:

- urbanistička cjelina s fortifikacijskim sustavom
- župna crkva Sv. Martina
- gradska loža s lapidarijem
- crkva Sv. Blaža

Evidentirana kulturna dobra

- lokalitet Krug, željezno doba, histarska gradina Limski kanal
- špilje s arheološkim nalazima Selina - crkva sv. Lucije Sv. Lovreč
- crkva Sv. Lovre na groblju
- ostaci crkve Sv. Dorliga u Lovreču

7.3. Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvo u Istarskoj županiji sastavni je dio zdravstvenog sustava Republike Hrvatske, koji je najvećim dijelom centraliziran. Obilježavaju ga svi problemi karakteristični za cijeli sustav. S jedne strane, treba dodatno izdvajati znatna sredstva za održavanje postojećeg standarda i unaprjeđenje zdravstvenog sustava i infrastrukture, a s druge strane, stalno se traži smanjenje troškova u zdravstvu. Županija, kao jedinica područne (regionalne) samouprave ima zakonske obveze u zdravstvu kao osnivač i vlasnik zdravstvenih ustanova na svom području, što podrazumijeva upravljanje i odgovornost za njihov rad. U svom proračunu Županija redovito izdvaja sredstva za određene zdravstvene potrebe, investicije i održavanje građevinskih objekata i opreme u zdravstvenim ustanovama. U Općini postoji ambulanta, te ljekarna. Za ostale specijalističke zdravstvene preglede stanovnici gravitiraju prema Poreču, Puli.

Socijalna skrb

Centri za socijalnu skrb javne su ustanove čiji je osnivač RH. Stručnjaci koji rade u tim centrima rješavaju i provode prava iz socijalne skrbi u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi (savjetovanje, financijska pomoć, skrb izvan obitelji), obavljaju nadzor nad udomiteljskim obiteljima i sudjeluju u sudskim postupcima kada se radi o zaštiti djece i drugih članova obitelji. Institucije i funkcije socijalne skrbi važan su čimbenik socijalne stabilnosti svake sredine. Zato je u pripremi bilo kojeg ozbiljnog razvojnog iskoraka Općine potrebno uspostaviti takvu socijalnu mrežu koja će ljudima osiguravati sigurnost u neizvjesnoj budućnosti. Na području Općine posebno se nastoji voditi skrb o socijalno osjetljivim i ranjivim skupinama: starim i nemoćnim osobama, žrtvama nasilja u obitelji, invalidnim osobama i osobama s teškoćama u razvoju, braniteljima, skupinama osoba kojima je potrebna pomoć pri liječenju od ovisnosti (alkohol i droga). U programe socijalne skrbi spadaju i programi zaštite djece s tjelesnim i mentalnim oštećenjima. Mjere koje su u funkciji Općine Sv. Lovreč su:

- Osobna invalidnina,
- Novčana naknada do zaposlenja,
- Novčana pomoć za troškove prijevoza,
- Novčana pomoć za dopust, do sedme godine života djeteta,
- Novčana naknada za skraćeno radno vrijeme

Centar za socijalnu skrb Poreč, nadležan je za područje Funtane i Vrsara; Kaštelira, Višnjana, Vižinade, Tara i Vabriga i Sv. Lovreča, (područje oko 350 km²).

7.4. Sport

Trenutno na području Općine djeluje 5 sportskih klubova s cca 140 članova:

- NK "Sv. Lovreč" (cca 50 članova),
 - ženski odbojkaški klub "Sv. Lovreč" (cca 30 članova),
 - boćarski klubovi "Sv. Lovreč", „ San Lorenzo „ "Selina" i "Selina-mladi" (cca 50 članova).
- U vlasništvu Općine nalazi se nogometno igralište u naselju Sv. Lovreč, 2 četverostazna i 2 dvostazna boćališta u naseljima Sv. Lovreč i Selina, te jednostazna boćališta u naseljima Lakovići, Jakići D., Stranići i Zgrabljici. U sklopu osnovne škole u Sv. Lovreču postoji sportska dvorana, koja se povremeno koristi i za druge sportske priredbe, te asfaltirano igralište.

7.5. Civilno društvo

Na području Općine Sv. Lovreč djeluje nekoliko udruga

- poljoprivredna udruga “AGRO-LOVREČ” (cca 40 članova),
- lovačka udruga “SRNA” (cca 60 članova),
- kulturno umjetničko društvo “Matko Laginja” u sklopu kojeg djeluje limena glazba (cca 60 članova).
- DVD Sveti Lovreč
- „Triada“ udruga za promicanje i zaštitu kulturnih programa
- „ Za bolju Lovreštinu „ udruga za zaštitu prirode i čovjeka
- Podružnica Sindikata umirovljenika

7.6. LAG „Središnja Istra“

Lokalna akcijska grupa središnje Istre, LAG „Središnja Istra“ je udruga čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave (JLS): Grad Pazin, i Općine Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav, Motovun, Tinjan i Sv. Petar u Šumi, te predstavnici privatnog sektora i predstavnici civilnog sektora s područja središnje Istre. Osim navedenih osam JLS-ova kao osnivača, LAG “Središnja Istra” od svibnja 2015. godine obuhvaća i Grad Poreč te Općine Funtanu, Sveti Lovreč, Višnjani, Vrsar i Žminj. Njegova ukupna površina iznosi 872,06 km², a broj stanovnika prema Popisu iz 2011. godine iznosi 44.386 stanovnika. LAG „Središnja Istra“ osnovan je s ciljem stvaranja kvalitetne baze na kojoj možemo svi zajedno stvarati, te zajedničkim snagama raditi na razvoju i napretku. Odnosno stvaranju boljih uvjeta življenja za sve stanovnike ovog područja.

Razvoj LAG-a: Predstavnici grada i općina središnje Istre 24. kolovoza 2010. godine potpisali su Sporazum o postupku i mjerama osnivanja lokalne akcijske grupe ruralnog područja središnje Istre, usklađenog sa Strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije 2008-2013, te IPARD programom 2007-2013. za Republiku Hrvatsku. LAG „Središnja Istra“ upisan je u Registar udruga Republike Hrvatske 04. svibnja 2012 g., a dana 05. srpnja. 2013 g. s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APRRR) potpisan je Ugovor o dodjeli sredstava iz IPARD programa za sufinanciranje LAG-a. LAG-u „Središnja Istra“ odobren je maksimalan iznos potpore u iznosu od 900.000,00 kn za financiranje troškova unutar provedbe Mjere 202 „Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja“. U svojih 25 godina postojanja LEADER je prerastao iz inicijative u integralni dio europske politike ruralnog razvoja, te tako postao obvezni dio nacionalnih programa ruralnog razvoja. Za

uvođenje i provedbu LEADER programa u Republici Hrvatskoj zaduženo je Ministarstvo poljoprivrede, unutar kojeg djeluje IPARD Agencija kao njezino provedbeno tijelo. U okvirima naše zemlje LEADER je uklopljen u IPARD program pod mjerom 2.2. Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja.

Pristup LEADER-a temelji se na sljedećim načelima:

- Održivi ruralni razvoj
- Pristup temeljen na osobitostima područja
- Pristup odozdo prema gore;
- Uspostavljanje lokalnih partnerstva
- Inovativnost
- Integralan i višesektorski pristup
- Umrežavanje

7.7. SWOT analiza, razvojne potrebe i potencijali

SWOT analiza društvene djelatnosti

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Donekle zadovoljavajuća primarna zdravstvena zaštita ➤ Bogata povijest prostora ➤ Tradicionalni osjećaj identiteta ➤ Razvijena sportska aktivnost ➤ Galerija(organizirati i razviti) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljno dobro riješen problem predškolskog odgoja ➤ Upitan sustav osnovnoškolskog obrazovanja ➤ Neriješena skrb za starije i nemoćne osobe, možda i turistički koncept ➤ Nedovoljna valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti ➤ Nedovoljno razvijen “društveni život” i civilni sektor (društveni domovi)
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizirani pristup valorizaciji bogate povijesti prostora te kulturnih i tradicijskih vrijednosti ➤ Podizanje kvalitete zdravstvenih usluga ➤ Izgradnju sadržaja za turističku ponudu i građanstva (šetnice, etno-muzej) ➤ Izgradnja i održavanje društvenih i 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neodgovarajuća i nesustavna valorizacija kulturnih i tradicijskih vrijednosti (moguća devastacija) ➤ Suvremena turistička kretanja mogu narušiti elemente identiteta i tradicijskih vrednota (negativan utjecaj turizma) ➤ Dugoročna strategija razvoja društvenih djelatnosti (ne postoji)

<p>objekata kulture</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Gradnja Doma za starije i nemoćne➤ Veće korištenje sredstava EU fondova➤ Bolja edukacija stanovništva (programski)➤ Turistička valorizacija (“Žive jaslice” i ostalo)	<ul style="list-style-type: none">➤ Nedostatno financiranje
---	---

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

8. GOSPODARSTVO

U slijedećem poglavlju navedena je analiza gospodarstva i općenito ekonomije na području Općine Sv.Lovreč. Gospodarstvo (engl. economics, njem. Wirtschaft) ekonomija ili vrlo često kao politička ekonomija je znanost koja izučava načine organiziranog ljudskog djelovanja u području proizvodnje, razmjene i potrošnje dobara s ciljem zadovoljenja ljudskih potreba i neprestanog poboljšavanja kvalitete života. U samome tekstu analizirao se opći društveno-ekonomski razvoj Općine Sv.Lovreč koji je dao osnovni pregled u smislu glavnih djelatnosti koje se odvijaju na tome području, a to su: ugostiteljstvo i turizam, intenziviranju poljoprivrede, posebno vinogradarstva i maslinarstva i povrtlarskih kultura, industrijsko-servisnih usluga i obrtničkih i drugih usluga vezanih za građevinarstvo.

Oslanjajući se na razvojne resurse i potencijale, gospodarski razvoj temeljit će se na:

- ugostiteljstvu i turizmu,
- intenziviranju poljoprivrede,
- industrijsko-servisnim uslugama i obrtničkim uslugama.

8.1. Industrija i obrtništvo

Popis obrtnika u Općini Sv.Lovreč

RED. BROJ	NAZIV OBRTA	VLASNIK OBRTA	ADRESA
1.	TUO "PLACA"	Drago Janko	Placeta 2, Sv. Lovreč
2.	FRIZER. SALON "BIBA"	Biserka Sinožić	Gradski trg 2, Sv. Lovreč
3.	TO "MLADEN"	Senada Babić	Selina 30, Sv. Lovreč
4.	"ERICA" Obrt za morski ribolov	Igor Matošević	Krunčići 3, Sv. Lovreč
5.	"KRISMAN" Obrt za prijevoz tereta cestom	Zoran Herak	Selina 25, Sv. Lovreč
6.	"MATOŠEVIĆ" Autokaroserki obrt	Dario Matošević	Krunčići 31. Sv. Lovreč
7.	"GODA" kamenolom	Edo Matošević	Selina 50, Sv. Lovreč
8.	Prijevoznički obrt "JAKIĆ"	Vlado Terlević	Jakići D. 3, Sv. Lovreč
9.	Istarski dvori		

Strateški plan razvoja Općine Sv. Lovreč

10.	“HERAK” Usluge prijevoza i građ. mehanizacije	Dragan Herak	Selina 25, Sv. Lovreč
11.	EDO MATAS, Obrt za prijevoz tereta cestom	Edo Matas	Selina 65, Sv. Lovreč
12.	Taksi obrt	Samir Babić	Selina 36, Sv. Lovreč
13.	Uljara Krunčići	G&T Termika	Vižinada
14.	“RADOVČIĆ TRANSPORTI”	Marino Radovčić	Šampjerovica 10, Sv. Lovreč
15.	Taksi obrt	Dino Babić	Selina 80, Sv. Lovreč
16.	Frizerski salon “ENDI”	Sandra Terlević	Trg Placa 2, Sv. Lovreč
17.	RTV servis i trgovina “PANTER ELECTRONIC”	Boris Janko	Kontrada 14, Sv. Lovreč
18.	“LICARDO” Obrt za cestovni prijevoz robe	Đordano Licardo	Vošteni 3, Sv. Lovreč
19.	“ABETE” stolarsko – frizerski obrt	Emilio Banich	Istarska 14, Sv. Lovreč
20.	Instalacije za centralno grijanje	Edo Radić	Korsa 33, Sv. Lovreč
21.	Elektroinst. Obrt ”JANKO”	Dinko Janko	Korsa, Sv. Lovreč
22.	Zajednički obrt za taxi i taxi prijevoz na vodi “MIRO”	Vladimir Babić i Eduard Babić	Selina 46a
23.	Prijevoznički obrt “DORIJANO”	Davor Laković	Lakovići 10, Sv. Lovreč
24.	“Metalika” Obrt za obradu metala	Petar Matošević	Krunčići 29, Sv. Lovreč
25.	Knjigovodstveni servis “VEGISS”	Sanja Matošević	Istarska 34, Sv. Lovreč
26.	TO “FILIP”	Lorena Babić	Selina 46a, Sv. Lovreč
27.	Autoservis i trgovina “AUTO - LOVREČ”	Branko Dodić	Istarska 27, Sv. Lovreč
28.	Polj. Trg. Obrt “MATEO”	Silvija Terlević	Selina 21, Sv. Lovreč
29.	Polj. Trg. Obrt “LORIS”	Igor Starić	Medaki 4, Sv. Lovreč
30.	UO “MOROSITAS”	Nataša Udovičić	Istarska 1, Sv. Lovreč
31.	Građ. Obrt “SANI”	Sanel Kahteran	Heraki 17, Sv. Lovreč
32.	Obrt za elektroinst “ELMA – AS”	Adrijano Starić	Medaki 2, Sv. Lovreč
33.	Zajed. Građ. Obrt “SLOGA”	Živana Selimović i dr.	Korsa 2, Sv. Lovreč
34.	Polj. Trg. Obrt “MOIVA”	Orijana Rakovac	Trg Placa 12, Sv. Lovreč

35.	TO "Agroturist.net"	Edi Bulešić	Limski kanal bb, Sv. Lovreč
36.	UO "DORO"	Izidor Licardo	Podzidine 17, Sv. Lovreč
37.	Obrt za cest. Prom. "TOMI"	Dragan Dubac	Podzidine 13, Sv. Lovreč
38.	UO "SUNCE"	Tatjana Jakim	Krunčići 8, Sv. Lovreč
39.	UO "TOMASO"	Miro Vošten	Zagrebačka 11, Pula

Proizvodni obrt, trgovina i eksploatacija mineralnih sirovina trebala bi imati vrlo važnu ulogu u razvoju ukupne gospodarske strukture. Eksploatacija mineralnih sirovina, na području Općine postaje problem glede transporta (velika vozila koja uništavaju ceste).

Općenito:

Osnovne djelatnosti gospodarstva bazirane su na uslužnim djelatnostima i malim proizvodnim pogonima. Tu spadaju privatni poduzetnici koji se bave trgovinom, ili pružaju usluge popravka ili montaže, autoprijevoznici, građevinari. Zanati i manji pogoni proizvodnih djelatnosti omogućuju razvojna mjesta. Ekonomski status omogućen je radom stanovnika u obližnjim većim središtima a u novije vrijeme razvijaju se turističke djelatnosti (agroturizmom, OPG i sl.). Osnovni cilj upravljanja i kreiranja gospodarskoga razvoja treba biti usmjeravanje razvoja prema gospodarskom, tehnološkom i ekološki optimalnom iskorištavanju ukupnih raspoloživih prirodnih i kadrovskih mogućnosti s ciljem poboljšanja životnog standarda. Pored raznovrsnosti razvoja gospodarskih grana, potrebno je razvijati i polivalentnost domaćinstava (obiteljskih gospodarstava) tako da se može osiguravati prihod iz više izvora (što je i dosad bio slučaj), ali sada to obavljati na višoj i kvalitetnijoj razini. Kao jedan od važnijih budućih ciljeva mora biti ulaganje u razne oblike gospodarskih djelatnosti, i društvene opremljenost (cjelovita infrastrukturna opremljenost, školske, zdravstvene, kulturne, sportske i ostale usluge). Navedeni ciljevi trebali bi se ostvarivati kroz određene poticajne i razvojne mjere, promicanje ulaganja u vidu izrade prostornih planova niže razine, investicijskih projekata, idejnih rješenja određenih zona i slično. U prostornom planu Općine Sv. Lovreč navode se slijedeći ciljevi gospodarskog razvoja :

- Ubrzati rast gospodarskih aktivnosti u cilju iskorištavanja prednosti raspoloživih resursa;
- Težiti stvaranju usklađenog modela gospodarskoga razvitka te graditi očekivanu razvijenost sveukupne infrastrukture;
- Poticati one gospodarske aktivnosti u kojih je posljedica povećano kretanje ljudi, dobara i usluga;
- Povećati djelotvornost upravljanja i organiziranosti pojedinih poduzeća;
- Težiti rastu investicijskih aktivnosti uz očuvanje ekološki vrijednog područja, sukladno s donesenim razvojnim planovima i programima;

- Stvarati preduvjete za otvaranje novih radnih mjesta. Osobito u malom i srednjem poduzetništvu te obiteljskim gospodarstvima (usmjerenih i prema turističkoj djelatnosti).

Sukladno navedenom, a u zavisnosti od raspoloživih prirodnih i ljudskih resursa, osnovne aktivnosti u planiranom gospodarskom razvitku trebaju se usmjeriti na tri temeljne djelatnosti

- 1) POLJODJELSTVO kao temeljnu djelatnost, osobito u smislu privođenja raspoloživih resursa tradicionalnim kulturama, okrupnjavanjem posjeda gdje je moguće i oslanjanjem na proizvodnju zdrave ekološke hrane;
- 2) INDUSTRIJU oslonjenu na razvoj malih i srednjih kapaciteta uz eliminaciju bilo koje vrste zagađivanja;
- 3) USLUŽNE DJELATNOSTI i OBRTNIŠTVO temeljeno na stvaranju predjela "malih" poduzetničkih "inkubatora" i razvitka obiteljskih gospodarstava i obrta, te izletničkog turizma.

U odabiru i poticanju određenih gospodarskih aktivnosti treba promicati one koje su stručno utemeljene i dokazane, koje koriste i unapređuju raspoložive prirodne resurse, nisu veliki energetske potrošači, te ne zahtijevaju veće količine sirovina i repromaterijala. Treba voditi računa o stvaranju radnih mjesta, koja se najvećim dijelom mogu popunjavati iz postojeće radne snage (nezaposlenih), doškolovanjem ili prekvalifikacijom.

Poslovne zone

Prostornim planom određene su tri zone poslovne namjene (K1) unutar statističkih granica naselja, druga postojeća zona uz eksploatacijsko polje tehničko-građevnog kamena (E33) namijenjena obradi i preradi kamena. Zatraženo je i prihvaćeno u prijedlogu dvije nove zone i to :

- „Badošnjak“ i „ Dorine“ kao i turistički punkt sa motodromom na lokalitetu „ Brig „
- Stranići – jedna zona (planirana) (K12) površine 3,62 ha,
- Selina – jedna zona (postojeća) (K15) površine 1,79 ha.

8.2. Turizam i ugostiteljstvo

Općinu Sv.Lovreč karakterizira kamena arhitektura značajna za mala mjesta koja su se smjestila na blagim brežuljcima te sama po sebi odaju ozračje mira i opuštanja. Najveće bogatstvo Općine čini netaknuta priroda, a od turističke djelatnosti prevladava bogata agroturistička ponuda. Okosnicu turističkih sadržaja čini sačuvani prirodni krajolik , vrijedno graditeljsko nasljeđe naselja Sv. Lovreča, a i pojedinih manjih ruralnih cjelina i povijesnih sklopova. Dio naselja razvijati će se na temelju njihovih pogodnosti uključivanjem u seoski turizam i uključivanjem u turističku ponudu komplementarnu razvijenijem obalnom turizmu. U cilju upotpunjavanja postojeće turističke ponude planirano je oživljavanje svih djelatnosti u samim naseljima i u široj okolici (opskrba hranom i pićem, razvoj agroturističke i ostale ugostiteljske ponude, te obrtništva).

8.3. Poljoprivreda

POLJODJELSTVO je po važnosti prva gospodarska grana. Osnovni pravci i ciljevi razvoja poljodjelstva morali bi se temeljiti na:

- optimalnom vrednovanju svih uvjeta za razvoj poljodjelstva
- proizvodnji onih proizvoda za koje već i sada postoji izražena potražnja u okolnom prostoru i široj regiji. Osobito uzimajući u obzir blizinu gradova Pula, Rovinj, Poreča, Pazina, i Rijeke.

Kao najvažniji poljodjelski proizvodi, zbog blizine navedenih gradova, mogu biti povrtlarske kulture. Danas se povrtlarski proizvodi, iako postoji mogućnost prodaje, još uvijek proizvode uglavnom za osobne potrebe. Jedan od prednosti poljodjelske proizvodnje mogla bi biti i "zdrava hrana" s posebnom ponudom u ugostiteljstvu, za što postoje uvjeti. Za sada takve ponude uopće nema ili je nedovoljna. Sve ove mjere za pokretanje i poticanje poljodjelske proizvodnje najvećim bi se dijelom oslanjale na obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja ne bi trebala biti monokulturna. Potrebno je urediti postojeće i izgraditi mrežu novih poljskih putova za korištenje mehanizacije (traktora i sl.). Obradene poljodjelske površine potrebno je spajati, a zamjenom određenih površina stvarati veće posjede radi lakše obrade i boljih rezultata. Klimatske prilike i svojstvena kakvoća tla na području Općine Sv. Lovreč utječu na mogućnosti razvoja poljoprivrede, posebice vinogradarskih i povrtlarskih kultura, te maslinarstva i voćarstva. Poljoprivrednim zemljištem smatra se:

1. obradivo zemljište (oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci),
2. neizgrađeno građevno zemljište,
3. ribnjaci, trstici i močvare koji nisu posebno vrijedni biotopi,
4. drugo zemljište koje se koristi ili ne koristi, a može pridonijeti poljoprivrednoj proizvodnji.

Poljoprivredne površine dvojako su razvrstane i to kao: poljoprivredne površine na osobito vrijednom tlu u širim predjelima naselja (pretežno jugozapadni dio Općine) koje se koriste za intenzivnu poljoprivredu i poljoprivredne i šumske površine preostalog dijela Općine – vrijedno poljoprivredno tlo, ostala obradiva tla i ostalo poljoprivredno tlo – pretežito krajolici koji tvore svojstven mozaik šumskih i poljoprivrednih površina. Poljoprivreda u smislu osnovne gospodarske djelatnosti na području Općine nije jako razvijena, iako oranice zauzimaju 66% od ukupne poljoprivredne površine Općine. Već nekoliko desetljeća razvoj poljoprivrede u Općini Sv. Lovreč, kao i u Istarskoj županiji, obilježava napuštanje obradivih površina. Napuštaju se dijelom površine na kojima nema uvjeta za razvoj intenzivne proizvodnje, ali i proizvodno uporabive površine zbog odlaska poljoprivrednika ili nezanimanja za poljoprivredu. Broj aktivnog poljoprivrednog stanovništva iz više se razloga već godinama smanjuje. Jedan od razloga je taj što se stanovništvo Općine Sv. Lovreč većinom zaposlilo u obližnjim mjestima, a poljoprivredom se bavi samo kao dopunskom djelatnošću. Tako je osnovno obilježje poljoprivrednog gospodarstava usitnjenost rascjepkanost posjeda.

Tablica 8: Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu poljoprivrednih i šumskih površina

OPĆINA	NAMJENA	HA
Sveti Lovreč	Ukupno poljoprivredno zemljište,	498,01
	Korišteno poljoprivredno zemljište, oranice i vrtovi,	332,53
	Korišteno poljoprivredno zemljište, povrtnjaci,	3,2
	Korišteno poljoprivredno zemljište, livade,	31,43
	Korišteno poljoprivredno zemljište, pašnjaci,	52,88
	Korišteno poljoprivredno zemljište, voćnjaci ukupno,	22,91
	Ostalo zemljište, ukupno	1304,34

Izvor: vlastita obrada, 2016.

U Općini Sv. Lovreč koristi se 498,01 ha kao poljoprivredno zemljište. Od toga najviše za oranice i vrtove (332,53 ha), livade (31,43ha) i pašnjake (52,88 ha). Preostalo zemljište ukupno obuhvaća 1304,34 ha. Na području Općine Sv. Lovreč za razvoj poljoprivrede prije svega treba riješiti već tradicionalne probleme, a to su rascjepkanost zemljišta i mali posjedi te mali broj stanovnika koji se poljoprivredom bavi samo za svoju internu uporabu u domaćinstvu. Prema Programu prostornog uređenja, Republici Hrvatskoj temeljni je cilj poticanje razvoja suvremene, djelotvorne i konkurentne poljoprivrede te učinkovitije proizvodnje poljoprivrednih proizvoda, na način koji štiti prirodne mogućnosti zemlje. Osobito je potrebno koristiti prednosti nezagađenog tla i proizvodnje ekoloških poljoprivrednih proizvoda. Poljoprivredno zemljište treba štiti od onečišćenja bilo koje vrste, poglavito radi proizvodnje zdrave hrane i mogućeg turističkog razvoja.

8.4. SWOT analiza gospodarstva

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvoj srednjeg i malog poduzetništva ➤ Mogućnost razvoja turizma i selektivnih vidova turizma (turizam na ruralnom prostoru) ➤ Razvoj poljoprivrede ➤ Stanovništvo sa iskustvom i tradicijom poljoprivredne proizvodnje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nerazvijeno srednje i malo poduzetništvo ➤ Turistička djelatnost nedovoljno razvijena (potrebna strategija razvoja) ➤ Poljoprivreda nerazvijena (nedovoljno) ➤ Usitnjenost posjeda (poljoprivreda) ➤ Nerazvijena trgovačka djelatnost ➤ Nedovoljna educiranost stanovništva i poduzetnika (cjeloživotno učenje) ➤ Otežan plasman poljoprivrednih proizvoda (nekih) ➤ Nedostatak manjih prerađivačkih kapaciteta ➤ Katastar zemljišta
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvoj poljoprivrede (autohtoni proizvodi) ➤ Razvoj turizma ➤ Mogućnost razvoja malog i srednjeg poduzetništva (poslovna zona), razvoj obrtništva ➤ Povezivanje poljoprivrednika (posebno marketing)-CLASTER ➤ Povezivanje turizma, poljoprivrede (plasman proizvoda i kvaliteta) ➤ Korištenje poticaja (EU fondovi i ostalo) ➤ Sustavni pristup edukaciji (cjeloživotno) ➤ Privatno-javna partnerstva ➤ Poticati ambicioznije i veće razvojne projekte 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gospodarska i financijska kriza ➤ Zanemarivanje edukacije (cjeloživotno) ➤ Neiskorištenost poljoprivrednog zemljišta ➤ Sustav navodnjavanja

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

9. SWOT analiza ukupnog stanja Općine SV. Lovreč

SWOT analiza glavni je instrument za izradu strategija općina i gradova jer daje sliku trenutnog stanja u županiji i prepoznaje pravce budućeg razvoja. Ova metoda omogućuje prepoznavanje SNAGA općina / gradova, tj. njihovih resursa i sposobnosti na koje se može osloniti u razvoju s najvećim mogućnostima za uspjeh, ali i njenih unutrašnjih SLABOSTI koje onemogućuju ostvarivanje očekivanih ciljeva županije. Isto tako omogućuje da se uoče i PRILIKE, tj. čimbenici i situacije koje dolaze iz okruženja a koji se mogu koristiti za ostvarivanje njenih ciljeva, također i PRIJETNJE, odnosno negativni utjecaji iz okruženja koji mogu onemogućiti ostvarivanje ili doseganje razvojnih ciljeva neke županije.

Temelj za izradu SWOT analize kao i za utvrđivanje ciljeva, prioriteta i mjera jesu podaci iz osnovne analize.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobar geoprometni položaj ➤ Povoljno reljefno i klimatsko obilježje prostora ➤ Mineralne sirovine (razmotriti stvarni interes) ➤ Očuvan i nezagađen prirodni okoliš (turizam, poljoprivreda) ➤ Poljoprivredne površine ➤ Doneseni prostorni planovi (potrebna daljnja aktivnost), izmjene i nadopune ➤ Tradicionalno radišno i poslovno stanovništvo ➤ Blizina najznačajnijih prometnica ➤ Zadovoljavajuće rješenje vodoopskrbe, elektro-opskrbe, i PTT ➤ Dobar sustav prikupljanja otpada ➤ Donekle dobro organizirana komunalna djelatnost ➤ Donekle zadovoljavajuća primarna zdravstvena zaštita ➤ Bogata povijest prostora ➤ Tradicionalni osjećaj identiteta 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa i prostora ➤ Nedostatno cjeloživotno obrazovanje ➤ Nedovoljna osviještenost stanovništva o potrebi zaštite okoliša ➤ Puno malih naselja ➤ Odljev radne snage ➤ Nema prostornih planova nižeg reda ➤ Nedefinirano i neriješeno pitanje prometne infrastrukture (ceste) kod većeg opterećenja ➤ Vodovodna mreža (djelomično dotrajala) ➤ Neriješen problem otpadnih voda(nedovršen) ➤ Neriješen problem Internet veza ➤ Nedovršen sustav prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda ➤ Nedefinirano odlagalište građevinskog i ostalog krupnog otpada ➤ Nema reciklažnog dvorišta ➤ Nedovoljno dobro riješen problem predškolskog odgoja

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvijena sportska aktivnost ➤ Galerija(organizirati i razviti) ➤ Razvoj srednjeg i malog poduzetništva ➤ Mogućnost razvoja turizma i selektivnih vidova turizma (turizam na ruralnom prostoru) ➤ Razvoj poljoprivrede ➤ Stanovništvo sa iskustvom i tradicijom poljoprivredne proizvodnje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Upitan sustav osnovnoškolskog obrazovanja ➤ Neriješena skrb za starije i nemoćne osobe, možda i turistički koncept ➤ Nedovoljna valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti ➤ Nedovoljno razvijen “društveni život” i civilni sektor (društveni domovi
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedefiniran sustav zaštite prostora (voda, tlo, zrak) ➤ Nelegalna odlagališta ➤ Neprikladna zakonska regulativa ➤ Neodgovarajuća izgrađenost i održavanje prometnica ➤ Nepoštivanje standarda održivog razvoja i ekologije ➤ Pomanjkanje financijskih sredstava ➤ Nerazvijeno srednje i malo poduzetništvo ➤ Turistička djelatnost nedovoljno razvijena(potrebna strategija razvoja) ➤ Poljoprivreda nerazvijena (nedovoljno) ➤ Usitnjenost posjeda (poljoprivreda) ➤ Nerazvijena trgovačka djelatnost ➤ Nedovoljna educiranost stanovništva i poduzetnika (cjeloživotno učenje) ➤ Otežan plasman poljoprivrednih proizvoda (nekih) ➤ Nedostatak manjih prerađivačkih kapaciteta ➤ Katastar zemljišta

MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uravnotežen i održiv razvoj, planski vođen i dinamičnije, može ostvariti viši standard stanovništva ➤ Više korištenja sredstva EU fondova u razvoju ➤ Sustavna edukacija stanovništva ➤ Razvoj poslovne zone ➤ Poticanje korištenja alternativnih izvora energije ➤ Izgradnja i kvalitetnije održavanje prometnica i rješenje parkirnog prostora ➤ Izgradnja i rekonstrukcija vodovoda (sva naselja) ➤ Veće korištenje EU fondova ➤ Dovršenje i razvoj kanalizacijskog sustava ➤ Uređenje odlagališta građevinskog i krupnog otpada ➤ Izgradnja i uređenje sportskih objekata ➤ Izgradnja dječjih igrališta ➤ Veće korištenje sredstava iz EU fondova ➤ Organizirani pristup valorizaciji bogate povijesti prostora te kulturnih i tradicijskih vrijednosti ➤ Podizanje kvalitete zdravstvenih usluga ➤ Izgradnju sadržaja za turističku ponudu i građanstva (, šetnice, etno-muzej) ➤ Izgradnja i održavanje društvenih i objekata kulture ➤ Gradnja Doma za starije i nemoćne ➤ Veće korištenje sredstava EU fondova ➤ Bolja edukacija stanovništva (programski) <p>Turistička valorizacija (“Žive jaslice” i ostalo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedefiniran sustav zaštite prostora (voda, tlo, zrak) ➤ Nelegalna odlagališta ➤ Neprikladna zakonska regulativa ➤ Neodgovarajuća izgrađenost i održavanje prometnica ➤ Nepoštivanje standarda održivog razvoja i ekologije ➤ Pomanjkanje financijskih sredstava ➤ Neosvijestjenost stanovništva za ekologiju ➤ Dotrajalost dijela vodoopskrbne mreže ➤ Neodgovarajuća i nesustavna valorizacija kulturnih i tradicijskih vrijednosti (moguća devastacija) ➤ Suvremena turistička kretanja mogu narušiti elemente identiteta i tradicijskih vrednota (negativan utjecaj turizma) ➤ Dugoročna strategija razvoja društvenih djelatnosti (ne postoji) ➤ Nedostatno financiranje ➤ Gospodarska i financijska kriza ➤ Zanemarivanje edukacije (cjeloživotno) ➤ Neiskorištenost poljoprivrednog zemljišta ➤ Sustav navodnjavanja

<ul style="list-style-type: none">➤ Razvoj poljoprivrede(autohtoni proizvodi)➤ Razvoj turizma➤ Mogućnost razvoja malog i srednjeg poduzetništva (poslovna zona), razvoj obrtništva➤ Povezivanje poljoprivrednika (posebno marketing)-CLASTER➤ Povezivanje turizma, poljoprivrede (plasman proizvoda i kvaliteta)➤ Korištenje poticaja (EU fondovi i ostalo)➤ Sustavni pristup edukaciji (cjeloživotno)➤ Privatno-javna partnerstva➤ Poticati ambicioznije i veće razvojne projekte	
--	--

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

10. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA

U slijedećem poglavlju definirane su mogućnosti financiranja razvojnih projekata. Kako bi se razvojni projekti mogli financirati za početak se analizira proračun Općine. U samoj analizi uzete su dvije glavne stavke prihodi i rashodi kako bi se dao kompletan uvid u trenutno financijsko stanje. Nadalje, izvršila se analiza financiranja razvoja kroz financiranje iz EU fondova. Analizirani su programi predpristupnih fondova, novo programsko razdoblje od 2014.g. – 2020.g., europski strukturni i investicijski fondovi, operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014.g.-2020.g., te programi teritorijalne suradnje za razdoblje 2014.g do.2020.g. Na samom kraju izvršila se analiza partnerstva privatnog i javnog sektora.

10. 1. Proračun Općine

Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, od zajedničkih poreza i dotacija iz državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave i kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona. Općina Sv. Lovreč ostvaruje rashode u proračunu za zadovoljavanje javnih potreba na području Općine, u skladu sa zadaćama i ovlastima Općine, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave (NN 117/93) i kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona.

Prijedlog proračuna Općine Sv. Lovreč za 2016. i projekcije za 2017. i 2018. godinu:

	Planirano 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.
A. RAČUN PRIHODA I RASHODA			
1. Prihodi	7.295.125,00	8.371.500,00	5.131.500,00
2. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	3.150.000,00	1.199.000,00	1.099.000,00
3. Rashodi poslovanja	4.273.875,00	3.974.500,00	3.784.500,00
4. Rashodi za nefinancijsku imovinu	5.321.250,00	8.446.000,00	3.346.000,00
5. Razlika - manjak	850.000,00	-2.850.000,00	-900.000,00
B. RAPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA			
- višak prihoda iz prethodne godine	0,00	0,00	0,00
C. RAČUN ZADUŽIVANJA I FINANCIRANJA			
6. Primici od financijske imovine i zaduživanja	2.300.000,00	7.000.000,00	2.000.000,00
7. Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	3.150.000,00	4.150.000,00	1.100.000,00
8. Neto zaduživanje	-850.000,00	2.850.000,00	900.000,00
9. RAZLIKA	0,00	0,00	0,00

Pažnja ka osiguranju dodatnih sredstava je uglavnom usmjerena na uključivanja: sredstva iz raznih programa državnih institucija a koja su namijenjena za realizaciju razvojnih projekata. Danas vodstvo lokalne samouprave ima nove mogućnosti za financiranje na raspolaganju to su: Međunarodne financijske institucije i državni Fondovi koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj i Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) i sl. Također u obzir treba uzeti povoljne kredite i potpore državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode i raznih Ministarstva i Vlade RH).

- javnog sektora i sredstava privatnog sektora za pružanje usluga vezanih za infrastrukturu lokalnih samouprava (javno-privatno partnerstvo). Javno-privatno partnerstvo je u Hrvatskoj tek u začetku, no ulaskom u EU i iskustvima koja na tom području imaju najrazvijenije države, Hrvatska će steći više saznanja o tom načinu korištenja van proračunskih sredstava, pa držimo da je to jedan od značajnih mogućih izvora za razvoj svake Općine. Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe.
- sredstva EU fondova koja su do sada prisutna kroz (Instrument predpristupne pomoći) i druge fondove i koji su većoj mjeri prisutni ulaskom Hrvatske u EU

Postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem kreditiranja Općine iako to ne može biti dugoročni i trajni izvor s obzirom da se posuđena sredstva moraju vratiti s dodatnim rashodima za kamate.

10.2. Financiranje razvoja kroz financiranje iz EU fondova (programa)

Poseban osvrt u prikazu mogućnosti financiranja razvojnih projekata predložen je kroz mogućnosti financiranja iz sredstava EU fondova i to:

- kroz mogućnosti financiranja razvojnih projekata same Općine,
- kroz mogućnosti financiranja projekata poduzetnika, raznih institucija i udruga, nevladinih organizaciji te samih građana.

Naime, za ukupni razvoj Općine nužno je osposobiti kadrove i usmjeravati aktivnosti na maksimalno korištenje bespovratnih sredstava koje pružaju EU fondovi:

- kroz financiranje strukturnih fondova,
- kroz financiranje (programe) fondova Unije.

Za obje vrste fondova definirano je programsko razdoblje financiranja od 2014.g. – 2020.g., a Hrvatska pristupa mogućnosti korištenja bespovratnih sredstava kao punopravna članica Europske unije. U nastavku se daje prikaz različitih fondova (programa):

Programi predpristupnih fondova – prethodno razdoblje

Neovisno što se radi o generaciji EU fondova koja više nije na snazi dobro je spomenuti ukratko razdoblje predpristupnih fondova prve i druge generacije jer je to bilo razdoblje pripreme Hrvatske za ulazak u punopravno članstvo Europske unije koje je i uslijedilo sa 1.7.2013.g.

Europska je unija kao pomoć za pripremu zemalja srednje i istočne Europe za članstvo u Europskoj uniji osnovala tri programa PHARE, ISPA i SAPARD, tzv. predpristupne programe, a od 2007. do 2013. jedinstveni predpristupni program IPA – instrument predpristupne pomoći.

Program PHARE se koncentrira na izgradnji institucija, sudjelovanje u programima zajednice, ekonomsku i socijalnu koheziju i industrijsko restrukturiranje. Program SAPARD se bavio modernizacijom poljoprivrede i ruralnim razvojem, a ISPA podržava infrastrukturne projekte u području prometa i zaštite okoliša.

IPA program

Osnovni ciljevi programa IPA su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje Strukturnih fondova.

- Republika Hrvatska bila je korisnica IPA programa od 2007. godine do kraja 2013.g. kada program IPA za Hrvatsku prestaje.

U slučaju država kandidatkinja za članstvo, Europska Unija uz navedene oblike potpore osigurava i sredstva koja financiraju projekte potpunog usklađivanja nacionalnih zakona s pravnom stečevinom Unije, pune primjene usklađenog zakonodavstva, kao i pripreme korisnica programa za provođenje kohezijske i poljoprivredne politike Unije.

Program IPA sastoji se od sljedećih pet komponenti:

IPA I - jačanje kapaciteta i Općinskih institucija

IPA II - prekogranična suradnja

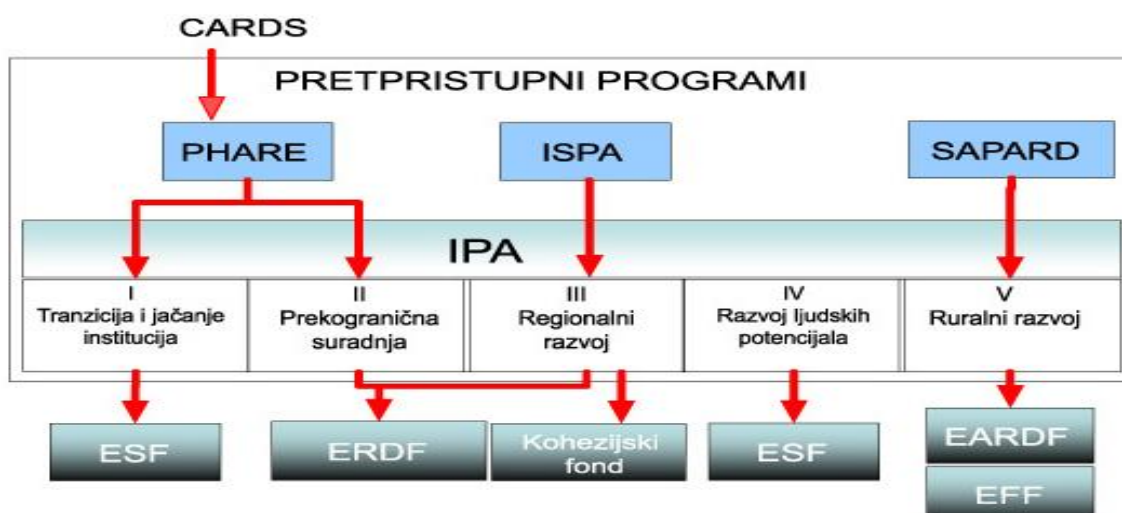
IPA III - regionalni razvoj

IPA IV - razvoj ljudskih potencijala

IPA V - ruralni razvoj

Programsko razdoblje 2014. – 2020.g.

Potpune mogućnosti korištenja EU fondova Hrvatska je ostvarila ulaskom u Europsku uniju postajući punopravna članica Europske unije. Slijed dvije generacije predpristupnih fondova i sadašnjih važećih europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje od 2014. – 2020.g. vidi se u tablici u nastavku:

Sustav potpora državama članicama EU ostvaruje kroz dvije vrste fondova (programa) i to kroz korištenje zajedničkih programa na nivou Europske unije i kroz korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI) po posebnim programima usvojenim od strane hrvatskih tijela i potvrđenih od strane Europske komisije (Operativni programi i Strategije).

Programi Unije

Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora dosadašnji naziv "Programi Zajednice" je izmijenjen te se koristi naziv "Programi Unije". Programi Unije predstavljaju integrirani niz aktivnosti koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU. Članstvom u Europskoj uniji, Hrvatska punopravno sudjeluje u svim postojećim Programima Unije bez obzira na prethodno potpisane Memorandume o razumijevanju, te prestaje biti obavezna uplaćivati godišnje članarine.

Sa završetkom financijskog razdoblja Europske unije 2007.-2013., većina dotadašnjih Programa Unije završila je s provedbom. Europski parlament usvojio je nove zakonske okvire za Programe Unije u financijskom razdoblju 2014.-2020. Dok su za neke programe poduzete znatne promjene u odnosu na dosadašnji koncept, iz ostalih osnivajućih uredbi može se vidjeti nastavak uhodane strukture i provedbe programa iz prethodnog financijskog razdoblja 2007.-2013. Vlada Republike Hrvatske usvojila je 2. srpnja 2014. godine Donesen je i zaključak o sudjelovanju Republike Hrvatske u Programima Unije u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine, kojim se imenuju nadležne institucije i odgovorne osobe za koordinaciju sudjelovanja Hrvatske u programima te imenuju tijela državne uprave koja su uključena u provedbu pojedinih programa u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine. Svaki program ima posebnu pravnu osnovu i različita provedbena pravila, koji su određeni posebnim zakonodavnim okvirom za svaki od programa (osnivajuće uredbe EU).

Centralizirani model provedbe

Većina Programa Unije provodi se prema centraliziranom modelu provedbe u kojem su za financijsko upravljanje i provedbu odgovorna tijela Europske komisije, tj. Opće uprave zadužene za pojedini program koje odlučuju o vrsti i trajanju programa, raspoloživom proračunu i raspisuju pozive na dostavu projektnih prijedloga.

Decentralizirani model provedbe

U slučaju decentraliziranog modela, riječ je o prenošenju provedbene strukture na nacionalno tijelo. Tako u slučaju decentraliziranih aktivnosti u okviru programa Erasmus +, nacionalno tijelo predstavlja Agencija za mobilnosti i EU programe (AMPEU). Financijski nadzor ili reviziju provode ili nadziru Europska komisija, OLAF i Europski revizorski sud.

U nastavku se navode programi Unije koji su važeći za razdoblje od 2014. – 2020.g.

Obzor 2020.
Kreativna Europa
Customs 2020.
Program EU za zaštitu potrošača 2014.- 2020.
Zdravlje za rast - Treći višegodišnji program EU u području zdravstva
Europa za građane
Program o pravima, jednakosti i građanstvu
Program za konkurentnost poduzeća i malih i srednjih poduzeća (COSME)
Erasmus +
Hercule III
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu
Fiscalis 2020.
Program za zapošljavanje i socijalne inovacije
LIFE program za zaštitu okoliša i klimatske akcije
Program za pravosuđe

10.3. Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI FONDOVI)

Kohezijska politika već je neko vrijeme druga i financijski najznačajnija zajednička politika EU. U financijskom razdoblju 2007.- 2013. iznosi 308 milijardi eura od 864,3 milijardi eura ukupnog proračuna EU. EU doprinos održivom gospodarskom rastu zemalja članica ostvaruje se usmjeravanjem EU sredstava, a time i nacionalnih sredstava (sufinanciranje) na prioritetna ulaganja (ona s izraženim ekonomskim doprinosom) te uvođenjem kvalitetnijeg pristupa razmišljanju o razvoju zemalja članica, (utemeljenog na strateškom planiranju).

Instrumenti kohezijske politike generički je termin za:

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR),
- Europski socijalni fond (ESF),
- Kohezijski fond.

Europski strukturni i investicijski fondovi naziv je za prethodno navedene fondove, te još dva fonda za poljoprivredu i ribarstvo :

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR),
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR).

Osnovna je svrha financijske perspektive postavljanje sedmogodišnjih političkih prioriteta i nadziranje ukupnog porasta rashoda. To se postiže određivanjem maksimalnih razina:

- za ukupne rashode
- za svaku pojedinu proračunsku glavu (*heading*)

Prebacivanje sredstava iz jedne proračunske glave u drugu nije dozvoljeno. Ukupna financijska alokacija za instrumente je 308 milijardi eura. Zajednička pravna osnova im je Uredba Vijeća 1083/2006. (na engleskome jeziku). Ciljevi instrumenata su:

- *konvergencija*
- *regionalna konkurentnost i zapošljavanje*
- *teritorijalna suradnja.*

Europski fond za regionalni razvoj

ERDF (engl. *European regional development fund –ERDF*) ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Uglavnom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Republici Hrvatskoj je ERDF otvoren nakon pristupanja.

Europski socijalni fond

Ciljevi Europskog socijalnog fonda su smanjenje razlika u životnom standardu i blagostanju u državama članicama Europske Unije i njihovih regija, te time promicanje gospodarske i socijalne kohezije. Naglašava se promicanje zapošljavanja u EU te pomoć europskim tvrtkama i radnoj snazi u što uspješnijem suočavanju s globalnim izazovima kroz sljedeća djelovanja:

- Sredstva se dijele u cijeloj Zajednici i u svim regijama, posebno u onima gdje gospodarski razvoj usporen,
- Poboljšanje kvalitete života građana EU omogućavanjem njihovog stjecanja vještina i boljih mogućnosti zapošljavanja,
- U svrhu ostvarivanja navedenih ciljeva za razdoblje od 2010.-2013. godine državama članicama EU dodijeljeno je 75 milijardi eura.

Kohezijski fond

Kohezijski fond je financijski mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u EU na području prometa i zaštite okoliša u svrhu postizanja gospodarske i socijalne kohezije Europske Unije te poticanja održivog razvoja.

Kohezijski fond financira intervencije na području:

- Okolišne infrastrukture s ciljem preuzimanja EU standarda zaštite okoliša,
- Učinkovito korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije,
- Trans-europske transportne mreže (*Trans-European Transport Networks*),
- Transportne infrastrukture (izvan TEN-T mreže) koja doprinosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, inter-operabilnosti transportnih mreža diljem EU te potiče inter-modalne prometne sustave.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj EAFRD

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja za

razdoblje 2007. - 2013. Fond se financira sredstvima Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020 promicanjem održivog ruralnog razvoja u cijeloj Europskoj uniji. Pridonosi ekološkoj i teritorijalnoj ravnoteži, zaštiti klimatskih uvjeta i uvođenju inovacija u poljoprivredni sektor. Sredstvima programa mogu se koristiti poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednike, šumare i mlade.

Aktivnosti:

- Poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima,
- Jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva,
- Promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi,
- Obnova, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu,
- Promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu,
- Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo - EMFF

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (European Maritime and Fisheries Fund - EMFF) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti. U razdoblju od 2007. do 2013. godine, proračun programa (Europski fond za ribarstvo) bio je 4,3 milijarde eura, a u novom proračunskom razdoblju od 2014. do 2020. godine, za program je predviđen proračun od 6,57 milijardi eura. Gospodarski subjekti i udruge u državama članicama mogu se prijaviti za sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo prema načelu sufinanciranja omjer kojeg ovisi od same vrste projekta.

Aktivnosti unutar zajedničkog upravljanja:

1. Održivi razvoj ribarstva,
2. Održivi razvoj akvakulture,
3. Održivi razvoj ribolovnih područja,
4. Naknade za dodatne troškove u najudaljenijim regijama za ribarske proizvode i akvakulturu,
5. Popratne mjere.

Aktivnosti unutar izravnog upravljanja:

1. Integrirana pomorska politika,
2. Popratne mjere.

Slika 2. Ukupna financijska alokacija Eu sredstava za Hrvatsku za razdoblje 2014-2020 po programima (fondovima)

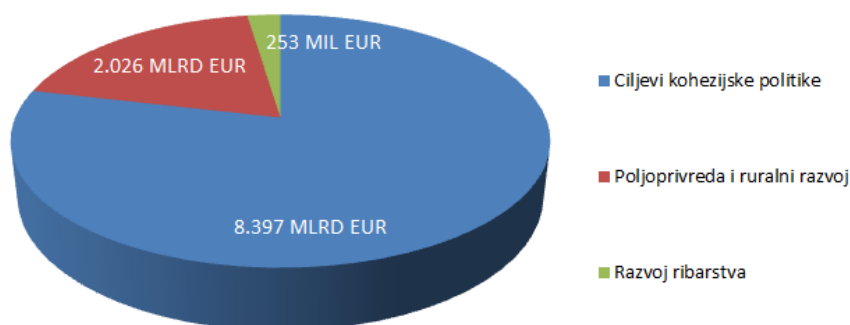
ESI fond	Alokacija (EUR)
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	4.321.499.588
Kohezijski fond	2.559.545.971
Europski socijalni fond (ESF)	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	252.643.138
UKUPNO	10.675.944.270

Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020.

10.4. Operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014. – 2020.

Korištenje sredstava ESI fondova vrši se na decentraliziran način što znači:

- Korištenje sredstava iz ESI fondova ne vrši se direktno već putem Operativnih programa i Programa razvoja koji se izrađuju u Hrvatskoj, a potvrđuje ih Europska komisija.
- Iz ESI fondova su određena sredstva za provedbu strategija, ciljeva i mjera Operativnih programa i Programa razvoja, a ta se sredstva koriste putem upravljačkih i posredničkih tijela koja se nalaze u Hrvatskoj i koja raspisuju natječajne za prijavu projekata te odobravaju potpore za pojedine projekte. U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno **10,676 milijardi eura**. Od tog iznosa **8,397 milijardi eura** predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, **2,026 milijarde eura** za poljoprivredu i ruralni razvoj te **253 milijuna eura** za razvoj ribarstva. razvoj.

Operativni programi 2014. – 2020.

Operativni programi za razdoblje 2014. – 2020.g. predstavljaju okvir za korištenje dodijeljenih sredstava iz ESI fondova, a donose se u Hrvatskoj, te ih potvrđuje Europska komisija. Ti su operativni programi strategije za korištenje ESI fondova na određenim područjima i sa određenim ciljevima, te se na temelju tih strateških dokumenata izrađuju provedbeni dokumenti (pravilnici, upute i drugo), raspisuju natječaji i prihvaćenim projektima dodjeljuju bespovratna sredstva. Operativni programi (i strategije) su sljedeći: *Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.g.*, *Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.g.*, *Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020.g.*, *Program ruralnog razvoja republike Hrvatske 2014. – 2020.g.*

Operativni programi Konkretnost i kohezija 2014.-2020. (usvojen 12. prosinca 2014.) i Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (usvojen 17. prosinca 2014.), temeljem kojih se može započeti s korištenjem dodijeljenih sredstava, usvojeni su među prvom trećinom operativnih programa država članica Europske unije. Program ruralnog razvoja RH 2014-2020. i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo su pred usvajanjem.

Na temelju tih operativnih programa Hrvatskoj je dodijeljen financijski okvir od 10,6 milijardi EUR za razdoblje od 2014. – 2020.g.

Operativni program konkurentnosti i kohezija 2014. – 2020.

Temelj Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (OPKK) 2014. - 2020. jest analiza socioekonomskih okolnosti, utvrđenih prepreka za rast, izazova i razvojnih potreba u Hrvatskoj, u kontekstu Sporazuma o partnerstvu (SP), relevantnih strateških dokumenata Unije i država članica, njihovih povezanih ciljeva i temeljnih strateških odredaba. OPKK se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF), a njegova se strategija temelji na koncentraciji ulaganja u 9 tematskih ciljeva (TC) zajedničkog Strateškog okvira (TC 1, TC 2, TC 3, TC 4, TC 5, TC 6, TC 7, TC 9 i TC 10) i njihovim specifičnim investicijskim prioritetima (IP), s daljnjim fokusom na konkretne ciljeve (KC) koje je potrebno ostvariti. Neke aktivnosti OPKK-a dopunjene su ulaganjima u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski resursi 2014.-2020. (OPEHR), sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda (ESF). Također će se primjenjivati načelo potpomaganja uravnoteženog regionalnog razvoja kao horizontalnog prioriteta. Kako bi se postigli spomenuti ciljevi, raspoloživa sredstva EFRR-a i KF-a u okviru OPKK-a raspoređena su na sljedeća prioritetna područja:

- Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija
- Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije
- Poslovna konkurentnost
- Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
- Klimatske promjene i upravljanje rizicima
- Zaštita okoliša i održivost resursa

- Povezanost i mobilnost
- Socijalno uključivanje i zdravlje i
- Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje.

OP „Konkurentnost i kohezija“ 2014. - 2020.

Prioritetna os	Financijska alokacija (EUR)
1. Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	664.792.165
2. Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije	307.952.676
3. Poslovna konkurentnost	970.000.000
4. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	531.810.805
5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima	245.396.147
6. Zaštita okoliša i održivost resursa	1.987.360.608
7. Povezanost i mobilnost	1.310.205.755
8. Socijalno uključivanje i zdravlje	356.500.000
9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	270.914.791
10. Tehnička pomoć	236.112.612
Ukupno	6.881.045.559

OP učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.

Europska komisija odobrila je Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. 18. prosinca čime je otvoren put za korištenje novca iz Europskog socijalnog fonda. Europski socijalni fond jedan je od temeljnih strukturnih instrumenta Europske unije kojim se državama članicama pruža potpora za ulaganje u ljudski kapital i jačanje konkurentnosti europskog gospodarstva. Aktivnosti financirane iz sredstava Europskog socijalnog fonda pomažu ljudima da unaprijede svoje vještine i lakše se integriraju na tržište rada, usmjerene su na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te na poboljšanje učinkovitosti javne uprave. Osnovni cilj Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Njegova je ukupna vrijednost 1,85 milijardi eura, od čega se 1,58 milijardi financira iz proračuna Europske unije, uključujući 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih.

Operativnim su programom razrađena ulaganja u četiri temeljna područja:

- Više od trećine sredstava namijenjeno je mjerama za potporu pristupu održivom i kvalitetnom zapošljavanju nezaposlenih osoba. Naglasak je osobito stavljen na učinkovite mjere aktivne politike tržišta rada za mlade, dugotrajno nezaposlene, žene i starije radnike, kao i na preventivne mjere za smanjenje rizika od gubitka radnih mjesta u izmijenjenim gospodarskim prilikama.
- Oko 28 posto proračuna OP-a investirat će se u osiguravanje adekvatnog usklađenja znanja i vještina s potrebama tržišta rada i u tom će se smislu poticati tercijarno obrazovanje, strukovno obrazovanje i cjeloživotno učenje te poboljšanje pristupa kvalitetnom obrazovanju.

- Aktivnosti vezane uz područje socijalnog uključivanja predviđaju promicanje socijalne i ekonomske jednakosti, suzbijanje diskriminacije, prijelaz s institucionalne skrbi na skrb u zajednici, poboljšanje dostupnosti i održivosti socijalnih i zdravstvenih usluga, kao i poticanje društvenog poduzetništva.
- Potpora javnoj upravi obuhvaćena je kroz aktivnosti poboljšanja kapaciteta i usluga javne uprave, uključujući bolje upravljanje javnim financijama, razvoj e-uprave i borbu protiv korupcije. Predviđa se i promicanje javnog dijaloga, partnerstva i jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i socijalnih partnera. U pravosuđu se osobit naglasak stavlja na poboljšanje učinkovitosti i neovisnosti.

Tablica 8. Prioriteti operativnog programa i alokacija

OP UČINKOVITI LJUDSKI POTENCIJALI 2014.-2020.	
RASPODJELA SREDSTAVA EU PO PRIORITETNIM OSIMA	
Prioritetna os	Alokacija ESIF (EUR)
Visoka zaposlenost i mobilnost radne snage	532.933.273
Socijalno uključivanje	328.000.000
Obrazovanje i cjeloživotno učenje	450.000.000
Pametna administracija	191.276.944
Tehnička pomoć	80.000.000
Ukupno	1.582.210.217

Izvor: vlastita obrada, 2016.

Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) predstavlja jedno od najznačajnijih područja djelovanja institucija Europske unije. Ruralni razvoj, kao drugi stup ZPP financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja 2014.-2020. iznosi 2.383 milijarde eura, od čega će se 2.026 milijardi eura financirati iz Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske. Nacrt Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. poslan je na očitovanje u Europsku komisiju 16. srpnja 2014. U listopadu 2014. zaprimljeni su komentari na dostavljeni nacrt te se do kraja siječnja 2015. intenzivno radilo na usuglašavanju dokumenta sa zahtjevima Europske komisije. Doradena inačica programa poslana je u Bruxelles 3. veljače 2015., a u međuvremenu su raspisani i prvi natječaji za dodjelu potpora. Službeno *Pismo odobrenja programa* očekuje se tijekom svibnja 2015.

Ciljevi programa

CILJ 1.	POTICATI KONKURENTNOST POLJOPRIVREDE
CILJ 2.	Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama
CILJ 3.	Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

Tablica 1. Okvirna raspodjela sredstva za program ruralnog razvoja

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2014. – 2020.	
OKVIRNA RASPODJELA SREDSTAVA PO MJERAMA	
Mjera	Ukupno (€)
M1 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	13.333.333,33
M2 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21.176.470,59
M3 - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	7.058.823,53
M4 - Ulaganja u fizičku imovinu	667.058.823,53
M5 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	118.117.647,06
M6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262.928.104,58
M7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265.882.352,94
M8 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92.941.176,47
M9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8.888.888,89
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138.830.280,00
M11 - Ekološki uzgoj	128.309.623,50
M13 - Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321.600.000,00
M16 - Suradnja	8.333.333,33
M17 - Upravljanje rizicima	56.673.373,50
M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	139.875.000,00
M19 - LEADER (CLLD)	67.540.725,00
M20 - Tehnička pomoć	64.746.543,59
UKUPNO 2014 - 2020	2.383.294.499,84

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH za programsko razdoblje 2014. – 2020.

Republika Hrvatska kao punopravna članica Europske unije ostvaruje pravo na korištenje potpore iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), financijskog instrumenta Europske unije za pomoć u ostvarivanju ciljeva iz Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine.

EFPR je financijski instrument Europske unije za programsko razdoblje 2014.- 2020. koji će doprinijeti postizanju ciljeva nove, reformirane Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) i poticati provedbu Integrirane pomorske politike (IPP) Europske unije. Ovaj fond jedan je od pet tzv. Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondovi) koji se međusobno nadopunjuju i nastoje promicati oporavak Europe temeljen na rastu i zapošljavanju. Fondovi koji čine ESI fondove uz EFPR su Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Kohezijski fond i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. U okviru EFPR-a zemljama članicama je za programsko razdoblje 2014.- 2020. na raspolaganju 6,5 milijardi eura, što je dio cjelokupne omotnice namijenjene ribarstvu i pomorstvu. Osim što je glavni izvor financiranja provedbe reformirane ZRP, sredstva EFPR-a su na raspolaganju i za partnerske sporazume s trećim zemljama te doprinose regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom. Republika Hrvatska u okviru EFPR-a ima na raspolaganju 252,6 milijuna eura za razdoblje 2014.-2020.

Navedeni ciljevi strukturirani su u okviru šest prioriteta EFPR-a:

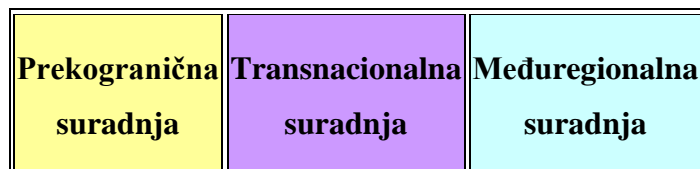
1. Poticanje okolišno održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva.
2. Poticanje okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture.
3. Poticanje provedbe ZRP-a putem prikupljanja i upravljanja podacima u svrhu poboljšanja znanstvenih spoznaja kao i pružanjem potpore za praćenje, kontrolu i provedbu, jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovite javne uprave bez dodatnog administrativnog opterećenja.
4. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije putem sljedećeg posebnog cilja: promicanja gospodarskog rasta, društvene uključenosti, stvaranja radnih mjesta i pružanja podrške upošljivosti i mobilnosti radne snage u obalnim i kontinentalnim zajednicama koje ovise o ribolovu i akvakulturi, uključujući diversifikaciju aktivnosti u ribarstvu te prema ostalim sektorima pomorskog gospodarstva.
5. Poticanje stavljanja na tržište i prerade kroz poboljšanje organizacije tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture i kroz poticanje ulaganja u sektore prerade i stavljanja na tržište.
6. Poticanje provedbe Integrirane pomorske politike.

Teritorijalna suradnja za razdoblje 2014.-2020.

Europska teritorijalna suradnja, uz ujednačen regionalni razvoj kao drugi cilj kohezijske politike za razdoblje 2014.-2020., odnosi se na stvaranje podloge za razvoj koordinirane, sustavne i strateški usmjerene suradnje na lokalnoj, regionalnoj i središnjoj državnoj razini s

partnerima iz susjednih zemalja i ostalih regija Europske unije. Time bi se kroz zajednički pristup na odgovarajućoj administrativno-teritorijalnoj razini smanjio negativan utjecaj granica i promovirala društveno-gospodarska kohezija.

Republika Hrvatska u ovom razdoblju može punopravno sudjelovati u sva tri dijela europske teritorijalne suradnje:

10.5. Partnerstvo privatnog i javnog sektora

Kako je područje prostora Općine Sv. Lovreč relativno malo razvojno ograničeno, politika razvoja može se temeljiti prvenstveno na razvoju poljoprivrede, industrije i turizma s pripadajućim djelatnostima. Također, prodaja zemljišta investitorima temeljena posebno na modelu partnerstva privatnog i javnog sektora (JLS) u kojem se dugoročno može zadržati vlasništvo nad zemljištem i nekretninama. Naime, s obzirom na mali teritorij Općine, resursi, posebno zemljište su ograničeni i potrebno je u razvoju koristiti modele koji će sačuvati resurse u Općinskom vlasništvu.

Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe. U najširem smislu javno-privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju. Međutim, pod pojmom javno-privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i na Općine, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Važni „sastojci“ uspješnog javno-privatnog partnerstva su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. To nije lako postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha javno-privatnog partnerstva.

Javno-privatno partnerstvo ili “JPP” je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- posluje imovinom javnog sektora za komercijalno korištenje,
- preuzima financijske, tehničke i operativne rizike u svezi s obnašanjem institucionalne funkcije i korištenja imovine javnog sektora, ali taj rizik djelom i djeli sa javnim sektorom,
- ima korist od korištenja imovine javnog sektora uz uvjet maksimiziranja ekonomske i financijske koristi za javni sektor.

Motivi javnog sektora za JPP su:

- Dodatni izvori financijskih sredstva za pokretanje novih investicija,
- Učinkovitija realizacija projekata,
- Zajednički rizik i njegova podjela između javnog i privatnog sektora,
- Poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga,
- Ekonomska i financijska korist.

Bit javno-privatnog partnerstva leži u raspodjeli rizika jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i sa Općine prenosi na privatni sektor. Javno privatno partnerstvo nije jednostavno partnerstvo i treba se pojaviti široko prepoznata kriza - npr. ne postojanje određene usluge ili gubljenje resursa - prije nego li su partneri prisiljeni odlučiti se na suradnju kako bi riješili problem. Iako se nadamo da do napretka može doći i bez pojavljivanja krize, u praksi, inercija koja postoji prekida se najčešće nužnom potrebom za zajedničkim radom. Katkad će (čak i kad nema ozbiljne krize) pojedinac, grupa ili organizacija shvatiti da se odvojenim, nekoordiniranim akcijama propuštaju prilike za optimiziranje korištenja nedostatnih resursa. U stvarnom životu, čak i kad je očito da postoji kriza te postoji interes za suradnjom, partnerstvo neće uspjeti bez poticaja i opredijeljenosti šireg kruga ljudi koji odlučuju, a posebno se to odnosi na javni sektor, uvažavajući način odlučivanja u javnom sektoru i komunikacije s javnošću u vezi donošenja odluka o važnim projektima.

11. RAZVOJNE POLITIKE I DOKUMENTI SVIH STRUKTURA

Razvoj Općine zasniva se na vlastitim razvojnim strategijama i opredjeljenjima, ali i na razvojnim politikama i razvojnim strategijama drugih struktura na koje se razvoj Općine treba oslanjati i s tim strategijama usklađivati. Regionalni razvoj predstavlja pokretanje ekonomskih procesa i poticanje korištenja resursa u slabije razvijenim regijama s ciljem postizanja ukupnog održivog gospodarskog razvoja regije u skladu s vrijednostima i očekivanjima poduzetništva, građana i posjetitelja.

11.1 Europsko okruženje

Odnosi Hrvatske i Europske unije počinju se razvijati međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske kao nezavisne i suverene države 15. siječnja 1992. godine. Intenziviranje odnosa krajem 1999., a poglavito početkom 2000. godine dovelo je do potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) 29. listopada 2001. godine. Hrvatska je bila druga zemlja koja je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) s EU-om i taj sporazum predstavlja prvi službeni ugovorni korak u institucionalizaciji odnosa Hrvatske s EU-om. Sporazum je stupio na snagu 1. veljače 2005. godine. U prosincu 2004. godine, Europsko vijeće je donijelo odluku o otvaranju pregovora o pristupanju 17. ožujka 2005. godine, pod uvjetom ostvarivanja pune suradnja s UN-ovim Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY). Međutim, u pomanjkanju potvrde o potpunoj suradnji, Vijeće je 16. ožujka 2005. godine donijelo odluku o privremenoj odgodi pregovora o pristupanju, iako je usvojen Pregovarački okvir za Hrvatsku kako bi pregovori mogli započeti kada uvjet pune suradnje s ICTY-em bude ispunjen. Hrvatska u međuvremenu ostvaruje punu suradnju sa Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju odlukom Europske unije od 20. listopada 2005.g. pregovori se nastavljaju. Nakon uspješnih pregovora države članice EU-a odlučile su 30. lipnja 2011.g. zaključiti pristupne pregovore s Hrvatskom, što je na posebnoj svečanosti koja je prethodila sjednici Europskog vijeća, dana 9.12.2011. u Bruxellesu dovelo do potpisivanja Ugovora pristupanju EU s Hrvatskom. Taj povijesni trenutak za Hrvatsku i Europsku uniju otvara put procesu ratifikacije te je Republika Hrvatska postala punopravnom članicom Unije 1. srpnja 2013.

Strategija razvoja EU

Regionalna politika strateška je investicijska politika usmjerena na sve regije i gradove EU a u cilju poticanja njihova gospodarskog rasta i poboljšanja kvalitete života ljudi. Ona je također izraz solidarnosti jer se njome podupiru slabije razvijene regije. Regionalna politika EU a čini najveći dio proračuna EU a za 2014.–2020. (351,8 milijardi eura od ukupno 1 082 milijarde eura) i stoga je glavni investicijski instrument EU a. Sredstva regionalne politike služe za financiranje strateških prometnih i komunikacijskih infrastruktura, za poticanje prelaska na gospodarstvo koje ne utječe negativno na okoliš, za poticanje malih i srednjih poduzeća (MSP) da postanu inovativnija i konkurentnija, za otvaranje novih i dugotrajnih radnih mjesta, za poticanje i modernizaciju obrazovnih sustava te za stvaranje uključivijeg društva. Regionalna politika također je izraz solidarnosti između država EU a jer je velik dio ulaganja u okviru te politike usmjeren na slabije razvijene regije EU a. Njome se tim regijama pomaže da ostvare svoj gospodarski potencijal, u svjetlu regionalnih razlika diljem EU a i unutar država EU a.

Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija

Regionalna politika također se naziva „kohezijskom politikom” jer je njezin opći cilj jačati ono što se naziva „ekonomskom, socijalnom i teritorijalnom kohezijom” u regijama koje su prihvatljive za potporu. To u praksi znači sljedeće:

-ekonomska i socijalna kohezija: poticanje konkurentnosti i zelenoga gospodarskog rasta u regionalnim gospodarstvima i pružanje boljih usluga, više prilika za zapošljavanje i bolje kvalitete života ljudima;

-teritorijalna kohezija: povezivanje regija kako bi one mogle uzajamno iskoristiti svoje snage i zajedno raditi u novim, inovativnim konfiguracijama u cilju rješavanja zajedničkih izazova (kao što su klimatske promjene), što stvara korist i jača EU u cjelini.

11.2. Hrvatski strateški dokumenti

Hrvatska u svjetskom okruženju

Položaj Republike Hrvatske i njezinih regija u svjetskom okruženju može se sažeto definirati kao vrlo povoljan i konkurentan. Sinergijski razvoj turizma i poljoprivrede, prometa i povezanih usluga, te razvoj proizvodnje i uslužnih djelatnosti u poduzetničkim i slobodnim zonama su smjernice razvoja Republike Hrvatske u svjetskom okruženju. Republika Hrvatska ističe se među tranzicijskim zemljama kao zemlja s relativno najvećim iznosom izravnih stranih investicija. Ipak, unatoč relativno visokoj razini izravnih stranih investicija, izostao je uobičajeni pozitivan učinak na domaće gospodarstvo, uslijed nepovoljne strukture ulaganja. Naime, tek se otprilike 20% ukupnih stranih ulaganja odnosilo na greenfield ulaganja dok se ostatak odnosio na privatizaciju, preuzimanja i ostale oblike ulaganja. Navedeno je rezultat nedostatka strateškog okvira usmjerenog na provedbu mjera i politika za učinkovito poticanje investicija. Strategija poticanja investicija RH uzima u obzir postojeće stanje vezano uz investicije i prednosti koje RH može ponuditi investitorima u odnosu na konkurentne zemlje, ali i definira slabosti koje se moraju anulirati i mogućnosti koje se moraju iskoristiti kako bi se povećala količina i kakvoća domaćih i stranih investicija. Mogućnosti za razvoj navedenih djelatnosti su do sada vrlo malo iskorištene i u njima postoje velike rezerve za daljnji razvoj.

Istarska županija ima kapacitete i veliku tradiciju u razvoju upravo svih navedenih konkurentnih djelatnosti: sinergijski razvoj turizma i poljoprivrede, prometa i povezanih usluga, te razvoj proizvodnje i uslužnih djelatnosti u poduzetničkim i slobodnim zonama, te sa pametno definiranim i održivim razvojem može postati jedna od najrazvijenijih ekonomskih zajednica u široj regiji EU.

Regionalna politika RH

Zbog sve većeg produblivanja društveno-gospodarskih razlika i razvojnih mogućnosti u različitim dijelovima zemlje te među različitim društvenim skupinama, posljednjih godina i u Republici Hrvatskoj sve više jača svijest o ulozi regionalnog razvoja i potrebi definiranja koherentne regionalne razvojne politike.

Regionalna politika Republike Hrvatske utemeljena je na Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske (usvojena na Vladi 04. lipnja 2010.) i Zakonu o regionalnom razvoju (NN,

br. 153/09). Zadaća regionalne politike je pripremiti županijske strukture za nove uloge i odgovornosti u ujednačenom regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Također, županije se pripremaju za članstvo u EU putem sudjelovanja županijskih predstavnika u definiranju kako će se koristiti EU fondovi na temelju Operativnih programa te sudjelovanja u određivanju prioriteta NUTS2 statističkih regija.

Izazovi s kojima se županije moraju suočiti su sljedeći:

- Revidiranje svoje strateške osnove (od Regionalnog operativnog programa do Županijske razvojne strategije)
- Priprema zalihe projekata za financiranje kroz SRR RH i EU fondove
- Jačanje partnerstva na razini Županije i šire regije (Jadranska Hrvatska)
- Uključivanje ŽPV u sve ključne korake (unaprjeđenje ŽRS, zaliha projekata, kriteriji za odabir projekata, odabir velikih regionalnih projekata)

Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske (SRR RH) proizašla je iz konzultacijskog procesa na nacionalnoj i regionalnoj razini. Sveukupni cilj SRR Republike Hrvatske je pridonijeti gospodarskom rastu i razvoju RH u skladu s načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala. Takav sveukupni cilj postići će se kroz ispunjenje tri specifična strateška cilja:

1. Bolja povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s nacionalnim i EU razvojnim prioritetima te s dostupnim nacionalnim i EU sredstvima namijenjenim razvoju.
2. Osigurana podrška svim područjima s društveno-gospodarskim razvojnim poteškoćama za povećanje i optimalno korištenje njihovog razvojnog potencijala kroz rješavanje uzroka njihovih razvojnih poteškoća.
3. Smanjeni negativni učinci državnih granica na razvoj županija.

Strategija razvoja industrije

Vlada je na sjednici 11. rujna 2014. godine donijela Industrijsku strategiju Republike Hrvatske 2014. – 2020. Strategijom je definiran osnovni cilj hrvatske industrije za razdoblje 2014. – 2020., a on glasi: repozicioniranje identificiranih strateških djelatnosti na globalnom lancu vrijednosti prema razvoju aktivnosti koje stvaraju dodanu vrijednost.

Pored osnovnog, definirani su i drugi ciljevi, a to su:

1. Rast obujma industrijske proizvodnje po prosječnoj godišnjoj stopi od 2,85%
2. Rast broja novozaposlenih za 85.619 do kraja 2020. godine, od čega minimalno 30% visokoobrazovanih
3. Rast produktivnosti radne snage za 68,9% u razdoblju 2014. – 2020.
4. Povećanje izvoza u razdoblju 2014. – 2020. za 30% i promjena strukture izvoza u korist izvoza proizvoda visoke dodane vrijednosti

Strategija razvoja turizma

Razvoj turizma ovisi o ekonomskim i društvenim kretanjima u nacionalnim i međunarodnim okvirima. Stoga njegov razvoj treba biti usklađen s dugoročnom nacionalnom politikom, politikama srodnih područja i sektora, ali i politikama Europske unije čiji punopravni član Hrvatska postaje 1. srpnja 2013. godine. S dobro artikuliranom vizijom, prepoznatim strateškim područjima i jasnim planom djelovanja, hrvatski turizam se treba, inicijalno, uklopiti u postojeće strateške smjernice te, postupno, utjecati na kreiranje budućih nacionalnih i europskih politika. Istodobno, vizija i strateški ciljevi hrvatskog turizma moraju odražavati nacionalne prioritete i biti zasnovani na vlastitim snagama i vrijednostima. Republika Hrvatska je donijela Strategiju razvoja turizma do 2020. koja polazi od analize ključnih pokazatelja dostignutog razvoja, sagledava razvojna ograničenja i razvojne mogućnosti koje se očitavaju iz relevantnih razvojnih trendova u globalnom okruženju te prepoznaje ključne činitelje uspjeha na koje se hrvatska turistička politika mora usredotočiti u razdoblju do 2020. godine.

Nova vizija razvoja hrvatskog turizma temelji se na sustavu vrijednosti kojim se odgovara na tri bitna pitanja:

- kakav bi hrvatski turizam trebao biti,
- koji su ključni preduvjeti razvoja hrvatskog turizma, te
- čime će hrvatski turizam privlačiti potražnju.

Strategija razvoja poljoprivrede

Hrvatska je zemlja bogatih i kvalitetnih prirodnih resursa – zemljišta dobre plodnosti, klimatskih pogodnosti i obilja vodenih resursa. Važnost poljoprivrede proizlazi ne samo iz tradicionalne uloge osiguranja prehrambenih potreba stanovništva, već iz njene uloge u očuvanju ruralnog prostora, ekološke ravnoteže i održanju tradicijskih vrijednosti. Osnovne prednosti hrvatske poljoprivrede su tri različite geografske i klimatske cjeline: ravničarsko područje na sjeveru pod utjecajem kontinentalne klime, priobalno područje na jugu pod utjecajem sredozemne klime te planinski prostor u središnjem dijelu Hrvatske. Raznoliki tipovi klime, reljefa i tla omogućuju proizvodnju širokog asortimana poljoprivrednih proizvoda, od ratarskih i industrijskih usjeva do vinograda te kontinentalnoga i mediteranskog voća i povrća. Niska razina zagađenosti okoliša omogućuje razvoj ekološke proizvodnje. Na poljoprivredu se nadovezuje raznolika i razvijena prerađivačka i prehrambena industrija, a poljoprivreda se nadopunjuje turizmom, još jednom značajnom gospodarskom granom. Preduvjet za mogućnost korištenja sredstava EAFRD u slijedećem programskom razdoblju je izrada Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. godine (PRR 2014.-2020.).

Prostorni planovi

Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 27. lipnja 1997. donio je, na temelju članka 17. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", br. 30/94.), Strategiju prostornog uređenja Republike Hrvatske. Zakonom o prostornom uređenju propisana je dokumentacija, dokumenti i postupci, koji se moraju donositi ili trajno obavljati, a koji su polazište ili osnova za izradu Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Strategija određuje dugoročne ciljeve prostornog razvoja i planiranja u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem te sadrži osnove za usklađivanje i usmjeravanje prostornog razvoja, organizaciju prostora Države, razvojne prioritetne djelatnosti

te planske cjeline zajedničkih prostornih i razvojnih obilježja za koje će se donositi prostorni planovi ili drugi dokumenti prostornog uređenja. Programom se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje Strategije. Sadrži, osim pobliže određenih osnovnih ciljeva razvoja u prostoru, još kriterije i smjernica za uređenje prostornih i drugih cjelina te prijedlog prioriteta za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja, a na temelju prirodnih, gospodarskih, društvenih i kulturnih polazišta određuje osnovu za organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora, zaštitu i unaprjeđenje okoliša, sustav središnjih naselja i sustav razvojne državne infrastrukture. Strategijom i programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, dokumentima kojima se uspostavljaju temeljne odrednice dugoročnog razvoja u prostoru, utvrđuje se sistematizacija prostornih jedinica, sustava i cjelina kao trajnom prostornom osnovom za planiranje, praćenje i provedbu mjera.

11.3 Županijski strateški dokumenti

Regionalni operativni program (ROP) 2006.-2010.

Regionalni operativni program (ROP) Istarske županije temeljni je planski dokument koji, na cjelovit i sveobuhvatan način, određuje strategiju razvoja Istre za razdoblje od 2006. do 2010. godine. Pokretač i nositelj izrade ROP-a bila je Istarska razvojna agencija (IDA). Inicijativa za izradu dokumenta krenula je sredinom 2004. godine, a sama izrada dokumenta započela je u lipnju 2005. godine. Tijekom 2005. osnovana su tijela neophodna za provedbu plana-Županijska radna skupina i Županijski partnerski odbor. Na tematskoj sjednici Županijskog poglavarstva, održanoj 27. lipnja 2006. g., ROP je predstavljen i jednoglasno prihvaćen, te upućen na raspravu u Županijsku skupštinu. Skupština Istarske županije ROP je usvojila 11. rujna 2006. godine.

Strateški plan razvoja Općine Sv. Lovreč je usklađen s razvojnim dokumentima višeg reda. Prvenstveno s Regionalnim operativnim programom Istarske županije (ROP) koji je usvojen 2006. godine. ROP Istarske županije prati razdoblje do 2010. godine nakon čega ga je prema Zakonu o regionalnom razvoju zamijenio dokument Županijske razvojne strategije. Izrađivači Strategije razvoja Općine vodili su se između ostalog, vizijom i ciljevima Istarske županije kako bi slijedili smjer razvoja regije.

Istarska županija je:

- Moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija,
- Visokog društvenog standarda u okvirima uravnoteženog razvoja,
- Prepoznatljive kulturne i prirodne baštine.

ROP Istarske županije sadrži četiri strateška cilja i sedamnaest prioriteta unutar ciljeva putem kojih se želi ostvariti zadana vizija:

CILJ 1. Konkurentno gospodarstvo

CILJ 2. Razvoj ljudskih resursa i visok društveni standard

CILJ 3. Uravnotežen i održiv razvoj

CILJ 4. Prepoznatljivost istarskog identiteta

Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011.-2013.

Županijsku razvojnu strategiju Istarske županije 2011. – 2013. izradila je Istarska razvojna agencija u suradnji s Istarskom županijom, Radnom skupinom i Partnerskim vijećem, a prema metodologiji preporučenoj od nadležnog Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Sukladno usvojenoj metodologiji, Županijska razvojna strategija Istarske županije razrađuje:

- Analizu snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji (SWOT analizu) Istarske županije,
- Viziju i strateške ciljeve Istarske županije,
- Prioritete i mjere,
- Politiku Županije prema posebnim područjima, Financijski plan,
- Provedbu Županijske razvojne strategije,
- Praćenje i izvještavanje,
- Dodatke

RAZVOJNA VIZIJA ISTARSKE ŽUPANIJE: Istarska županija je moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija, prepoznatljive kulturne i prirodne baštine, visoke kvalitete života u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.

Strateški razvojni ciljevi Istarske županije za razdoblje 2011.- 2013.g. proizašli su iz vizije razvoja, te su definirani kao:

1. Konkurentno gospodarstvo
2. Razvoj ljudskih resursa
3. Zaštita prirodnih resursa i upravljanje prostorom
4. Visoka kvaliteta života
5. Prepoznatljivost istarskog identiteta

Master plan razvoja turizma

Razvoj istarskog turizma od nastanka šezdesetih godina prošlog stoljeća odvijao se manje-više stihijski. Osnovna mu je karakteristika bila ponuda temeljena na proizvodu sunce i more, građeni su hoteli i turistička naselja od 500 pa i do 1.500 postelja/mjesta s ciljem ostvarenja turizma velikih brojki i punjenjem u tri do četiri mjeseca ljetne sezone. Masovni turizam, kakav je dominirao u Istri, kao uostalom i u cijeloj Hrvatskoj i na čitavom Mediteranu, tek je sporadično nudio kulturne sadržaje, neznatno je koristio prirodne prednosti kao turističku atrakciju, uglavnom je bio bez atraktivnih zabavnih i „shopping“ sadržaja kao i bez jasno definiranih rekreacijskih zona. Unatoč činjenici da se u posljednjih desetak godina pokušavaju uobličiti novi segmenti ponude (poput vinskog ili „bike“ turizma, te turizma u zelenoj (središnjoj) Istri i sl.), rezultat takvog razvoja je sadašnje stanje u kojemu se gostu na svim turističkim punktovima-područjima nudi puno sličnog prosječne kvalitete što je vrlo logičan odgovor na potražnju tržišta i na njegova pravila ponašanja.

Jedini razvojni izlaz iz potrošenog proizvoda i tipa turizma koji je na tržištu definitivno out jest diverzifikacija ponude istarskih turističkih odredišta prema prirodnim i stečenim razvojnim predispozicijama te sukladno tome brzi razvoj novih proizvoda koji će na tržištu tražiti svoje ciljane skupine klijenata. Upravo zato Master plan prepoznaje različitosti pojedinih cjelina - clustera, čije će datosti oblikovati u nove proizvode koji moraju biti konkurentni na tržištu i međusobno komplementarni. Nakon niza istraživanja, analiza, anketa, rasprava, radionica iskristalizirali su se obrisi nove istarske turističke budućnosti u šest obalnih clustera te cluster unutrašnjosti Istre. Na području Pule i Medulina supotpisnik izrade MP-a je samo Arenaturist,

ali ne i lokalne turističke zajednice te je definiranje tog clustera dovršeno tek djelomice. Otočje Brijuni je poseban cluster na kojemu se predviđa razvoj elitnog turizma. Master plan u sebi sadrži Master planove za svaki pojedini cluster a potom, u konačnici, i Master plan razvoja turizma za čitavo područje Istre. U sljedećih je deset godina potrebno u istarski turizam, kako se predlaže, investirati 2,5 do 3 milijarde eura, te u 2025. godini ostvariti jednako toliki prihod od turizma, pri čemu bi prosječna potrošnja turista po noćenju trebala iznositi najmanje 100 eura. Lani je iznosila 63,8 eura, a turizam je Istri donio 1,4 milijarde eura prihoda, dvostruko više nego 2002. godine, podatak je iz radnih materijala vezanih za novi Master plan pisan s namjerom da utvrdi put kojim bi se ti prihodi u deset godina još jednom mogli udvostručiti.

Strategija za ruralni razvoj Istre

Strateški program ruralnog razvoja područja Istarske županije (2008.-2013.) (u daljnjem tekstu Strateški program) je strateško plansko-programski dokument i sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem poljoprivrede, ribarstva i ruralnih područja. Glavni promotor (nositelj) izrade i provedbe Strateškog programa je AZRRI- Agencija za ruralni razvoj Istre, d.o.o. Pazin, te Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije. Glavni nositelj izrade studije je Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za upravu poljoprivrednog gospodarstva. Na temelju Zakona 84/01 Republike Italije Regija Toscana je putem ARSIA-e Agencije za ruralni razvoj Toscanne osigurala 150.000,00 Eura za izradu Strateškog programa. Navedenim programom sufinancirane su aktivnosti u Italiji (Toskani) i Republici Hrvatskoj (Istri) vezane za izradu Strategije ruralnog razvoja Istre koja je rađena po prvi puta u Republici Hrvatskoj po LEADER pristupu, odnosno tzv. "bottom up" pristupom (od dolje prema gore). Krajem 2005. godine potpisan je ugovor sa Agronomskim Fakultetom Sveučilišta u Zagrebu za izradu Strateškog programa, te su tijekom 2006. i 2007. godine izvršene analize stanja ruralnog prostora Istarske županije. Nakon toga slijedila je javna rasprava sa svim relevantnim čimbenicima u prostoru radi definiranja prava, obaveza i nadležnosti, te su postavljeni preduvjeti za osnivanje LAG-ova (Lokalnih akcijskih grupa) a na temelju tih aktivnosti pristupilo se utvrđivanju županijskih mjera, prioriteta i strateških programa te mogućnosti njihove realizacije. Navedenim aktivnostima definiran je ruralni prostor Istarske županije uzimajući u obzir kriterije korištene u EU. U navedene aktivnosti izrade programa, a sukladno tzv. bottom up“ uključeno je preko 200 ključnih subjekata (fizičke i pravne osobe, jedinice lokalne samouprave, institucije i ostali) za definiranje ruralnog razvoja i to putem niza radionica i sastanaka.

Nakon definiranja završne verzije Strateški program postao je službeni dokument usvajanjem na Skupštini Istarske županije dana 06. travnja 2009. g. (Službene novine Istarske županije br. 04/09.). Strateški program izrađen je u skladu sa metodologijom primijenjenom u izradi sličnih programa koji su u EU obavezni te poštivajući razvojne smjernice nacionalnih i regionalnih programa. Sukladno tome, programom su definirani sljedeći strateški ciljevi:

1. Izgradnja institucionalnog okruženja koje potiče poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim područjima i stvaranje uvjeta za povratak i zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima
2. Povećanje konkurentnosti glavnih gospodarskih sektora u ruralnim područjima (proizvodnih, prerađivačkih i uslužnih djelatnosti)
3. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanje i zaštita prirode i okoliša
4. Zaštita i očuvanje kulturnog nasljeđa
5. Trajno poboljšanje učinkovitosti rada komplementarnih – suradničkih institucija u funkciji ruralnog razvitka.

Prostorni planovi

U ovom poglavlju opisuju se prostorni planovi Županije Istarske i Općine Sv. Lovreč. Kroz analizu ova dva planska dokumenta daje se osnovni uvid u planiranje strateških projekata. Strateško planiranje je sustavan proces kroz koji organizacija pristaje na – i izgrađuje – obvezanost među ključnim dionicima (stakeholders) o prioritetima koji su ključni za njihovu misiju i prihvatljivi za okolinu u kojoj djeluju. Upravo zato je Prostorni Plan temelj daljnjih planiranja s obzirom da je isti izrađen u suradnji s velikim brojem dionika.

Prostorni plan Županijski

Prostorni planovi su dokumenti prostornog uređenja kojima se, sukladno članku 12. **Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN br. 153/13)**, određuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te mjerila i smjernice za uređenje prostora Države, županija, Grada Zagreba, općina i gradova. Na području Istarske županije donijeti su ili su u izradi slijedeće vrste prostornih planova:

- prostorni plan Županije,
- prostorni plan područja posebnih obilježja,
- prostorni plan uređenja grada / općina,
- generalni urbanistički plan,
- urbanistički plan uređenja,
- detaljni urbanistički plan

Na području Županije u primjeni su i slijedeći prostorni planovi, donijeti prije stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju i gradnji 2007. godine:

- generalni urbanistički planovi (starije generacije),
- generalni planovi uređenja,
- provedbeni urbanistički planovi,
- planovi uređenja manjih naselja,
- urbanistički projekti,

Primjena istih nastaviti će se u skladu **s člankom 346. i 348.** Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

Prostorni planovi na području županije moraju biti usklađeni sa Strategijom prostornog razvoja i Programom prostornog uređenja Države. Prostorni planovi koje donose predstavnička tijela gradova / općina moraju biti usklađeni i s prostornim planovima koje donosi predstavničko tijelo Istarske županije. U tom smislu, a temeljem članka 97. Zakona, Zavod za prostorno uređenje Istarske županije izdaje mišljenje o usklađenosti prostornog plana s Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona, odnosno s dokumentima prostornog uređenja državne i područne (lokalne) razine, i temeljem članka 98. Zavod za prostorno uređenje Istarske županije daje mišljenje o usklađenosti prostornog plana s prostornim planom županije i prostornim planovima susjednih županija te s drugim dokumentima prostornog uređenja od utjecaja na prostorni plan iz stavka 1. istog članka.

Temeljni ciljevi razvoja u prostoru Istarske županije (u daljnjem tekstu: Županije) su slijedeći:

1. Organizacija, uređenje i zaštita prostora na načelima održivog razvitka prioritetni su razvojni ciljevi Županije.

2. Poticati progresivni demografski razvitak, naročito u emigracijskim i nisko natalitetnim područjima, uz kontrolu mehaničkog prirasta u priobalnim gradovima.

3. Gradove i druga naselja koji su nositelji središnjih funkcija državnog i županijskog značaja (uprava i samouprava na županijskoj razini, čvorna i tranzitna mjesta u prometu i telekomunikacijama, koncentracije gospodarskih djelatnosti od važnosti za državu, sjedišta financijskih institucija, ustanova znanosti i visokog školstva, srednjeg i osnovnog školstva, županijskih bolnica i domova zdravlja, ustanova socijalne skrbi, ustanova kulture, značajnijih ustanova i trgovačkih društava koje se bave informiranjem te elektronskih medija) razvijati sukladno veličini i broju stanovnika gravitacijskog područja, pri čemu se funkcije moraju što pravilnije distribuirati na gradove i druga naselja u rangu važnijih regionalnih središta, te regionalnih i manjih regionalnih središta.

4. Poticati rast naselja u unutrašnjosti Županije, a posebno naselja od 500 do 2000 stanovnika kao i ostalih naselja - Gradskih središta, te gospodarsko i infrastrukturno jačanje istih u odnosu na naselje iste veličine u priobalju, s krajnjim ciljem ujednačavanja gospodarskih potencijala

5. Provoditi sustavno aktivnu zaštitu okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša, što znači izgrađivati i ustrojavati sustav upravljanja okolišem i prirodnim resursima, izbjegavati rješenja s neizvjesnim i dugoročnim utjecajem na okoliš, osigurati edukaciju o okolišu i kvalitetno sudjelovanje udruga građana te provoditi sanaciju registriranih onečišćivača i najugroženijih dijelova okoliša

6. Usmjeravati izgradnju i modernizaciju gospodarskih kapaciteta uz primarnu razvojnu osovinu Pula - Pazin - Rijeka, radi stvaranja preduvjeta za razvoj demografski i gospodarski stagnirajućih područja središnjeg dijela Županije, a također i uz razvojne osovine Buje - Buzet - Lupoglav, Poreč - Pazin - Labin, Rovinj - Kanfanar - Žminj - Labin, te Pula - Labin - Lupoglav

7. Optimalno povećavati kapacitete prometne, telekomunikacijske, energetske i komunalne infrastrukture u odnosu na nacionalne i šire regionalne sustave, a posebno u pograničnim područjima

8. Integrirati gospodarske, kulturne, krajobrazne i demografske resurse ruralnih i prijelaznih područja Županije u marketinški prepoznatljive, financijski stabilne i administrativno upravljive sustave

9. Podizati opću razinu razvijenosti Županije i povećati standard stanovništva, zaposlenosti i kakvoće življenja.

11.4. Strateški dokumenti Općine

11.4.1. Prostorni plan

Ciljevi prostornog uređenja naselja na području obuhvata plana:

Racionalno korištenje i zaštita prostora. Racionalno korištenje prostora ima za cilj postići učinkovitiju organizaciju prostora i štednju resursa. To se prije svega odnosi na zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, te na gradnju, rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukturnih mreža. Prostorni plan je osnovni prostorno- planski dokument za usuglašavanje korištenja prostora općine i ima za cilj:

- svu postojeću i planiranu izgradnju objediniti u građevinskim područjima,
- površinama stambene izgradnje obuhvatiti prvenstveno zemljišne čestice već izgrađenih stambenih zgrada. Proširenja postojećih izgrađenih zona povezati s postojećim, a nužna proširenja povezati postojećim prometnicama naselja,
- gospodarske djelatnosti objediniti u izdvojeni zonama izvan naselja, sportske sadržaje grupirati u zasebnoj zoni,
- na ostalim površinama ne graditi, osim onih sadržaja koje predviđa Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94 i NN 68/98 čl.42) i Prostorni plan Istarske županije, a to su: građevine infrastrukture (prometne, energetske, komunalne, itd.), građevine koje služe primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, stambeno-gospodarske građevine poljoprivredne namjene i za turizam na seoskim gospodarstvima te građevine u funkciji gospodarenja šumama, sve pod uvjetima iskazanim u Odredbama za provođenje ovog Plana,
- na vrijednim poljoprivrednim površinama (III., IV. i V. bonitetne klase) izgradnju izvan građevinskih područja za turizam na seoskim gospodarstvima predvidjeti rubno uz građevinska područja naselja,
- zatvaranje i sanacija kamenoloma: između naselja Vošteni i Perini, između naselja Lakovići i Heraki, te uz naselje Selina.

Osnovni cilj Prostornog plana uređenja je poboljšanje prostornog standarda naselja, radnih zona i drugih izgrađenih površina, uz osiguranje zdravog okoliša s promišljenim korištenjem prirodnih datosti.

11.4.2. SPR Općine Sv. Lovreč

SPR je zamišljen kao instrument koji će omogućiti Općini da sa strateškim i usklađenim razvojnim planom nastupa prema različitim donatorima i investitorima, uključujući Vladu Republike Hrvatske, Županiju, EK , te niz drugih bilateralnih donatora. Specifični projekti koje je Općina Sv. Lovreč navela u dokumentu odnose se na projekte do 2017.g. i podložni su dopunama i izmjenama.

PROJEKTI NAVEDENI U PUR-u

Ekonomska infrastruktura:

- Uspostava centra za novu tehnologiju u Općini
- Osnivanje novinskih brošura
- Razvoj integriranog projekta oko ideje seoskog turizma u općinama
- Grant sheme za grupe proizvođača
- Uspostava i razvoj poduzetničke zone
- Tehnička podrška upravljanju poslovnim zonama
- Projekti prekogranične suradnje „ Hrvatska – Slovenija“

Fizička infrastruktura:

- Projekt odvodnje Općine
- Projekt modernizacije cestovnih pravac
- Proširenje groblja
- Uređenje starogradske jezgre naselja Sv. Lovreč Pazenatički

Socijalna infrastruktura:

- Informativno pravni centar
- Podrška nevladinim udrugama

Društvene djelatnosti :

- Izgradnja dječjeg vrtića
- Uređenje društvenog doma
- Izgradnja vatrogasnog doma
- Izgradnja lovačkog doma
- Uređenje svlačionica na nogometnom igralištu

Projekti prekogranične suradnje

- Rural design- projekt kreativne industrije za dizajniranje prostora u sklopu Operativnog programa Slovenija – Hrvatska (u proceduri)

12. DRUŠTVENO – EKONOMSKA KRETANJA U RH

U slijedećem poglavlju analiziralo se općenito društveno-ekonomsko kretanje u Hrvatskoj od samih začetaka samostalnosti pa sve do danas. U tekstu se naglasak stavio na recentnija ekonomska kretanja, ali se u analizu uzelo samo predviđanje društveno ekonomskih kretanja, u Hrvatskoj. Takvu analizu treba uzeti s rezervom obzirom da se radi o projekcijama koje nisu znanstveno utemeljene već predstavljaju predviđanja pojedinih institucija. Na temelju dosadašnjih pokazatelja izvela su se i tri scenarija koja daju širu sliku u pogledu mogućnosti planiranja budućeg razvoja Općine.

Kretanja u Hrvatskoj

Stanje hrvatskog gospodarstva tipično je za zemlje u tranziciji iz komunizma u tržišno gospodarstvo. Iako je došlo do privatizacije i preustroja u svim područjima, glavni problemi su velika nezaposlenost i slabe gospodarske reforme. Nekadašnja uspješna industrijska proizvodnja zbog ratnih okolnosti i najčešće protuzakonito izvedene privatizacije i zastarjele tehnologije u proizvodnji danas još nije dostigla onu iz 1990. godine. Situaciju dodatno otežava loš sustav sudstva i administracije, pogotovo u pogledu vlasništva nad nekretninama. Tako sada jedan od najvećih problema hrvatskog gospodarstva ostaju premala proizvodnja, nedovoljan izvoz, prezaduženost, nezaposlenost, pravosuđe i uprava, te sveprisutna korupcija.

U Hrvatskoj postoji i sve izraženiji problem razlike u standardu i razvijenosti pojedinih dijelova Hrvatske, što je vjerojatno i posljedica poreznog sustava koji je na snazi. Dok se u Europi otprilike 25% poreznih prihoda ostavlja ondje gdje su uprihođeni, tj. u lokalnim samoupravama, u Hrvatskoj je taj postotak u praksi između 3 i 4% poreza koji ostaju lokalnoj samoupravi. Budući su većina velikih kompanija i banaka kao i državnih monopolista za svoje sjedište registrirali Zagreb ovaj je problem tom činjenicom još više potenciran. To za posljedicu ima stanje da je BDP po stanovniku u Zagrebu otprilike trostruko veći od prosjeka za cijelu državu. Od prve slijedeće najrazvijenije i najbogatije regije Istre, glavni je grad mjereno po BDP-u per capita također, gotovo trostruko bogatiji, a samim tim i razvijeniji. Drugi i treći grad (Split i Rijeka) su više nego trostruko u zaostatku za Zagrebom dok su najnerazvijenija područja gotovo deset puta siromašnija i nerazvijenija od metropole bez obzira na činjenicu da je najsiromašnija Vukovarsko-srijemska županija sposobna proizvesti u prosjeku pet puta više poljoprivrednih proizvoda negoli ostatak Hrvatske što je do domovinskog rata i bio slučaj. U pravilu su najsiromašniji dijelovi države oni koji su bili pod okupacijom tijekom rata, bez obzira na komparativne prirodne prednosti koje pojedini od njih imaju. Tako istočni dijelovi Hrvatske itekako zaostaju za hrvatskim zapadom.

REALNI BDP u 2013. je pao za dodatnih 1 posto, što je već peta uzastopna godina pada. U razdoblju od 2009.-2013. realni BDP kumulativno je pao za 12,3 posto (drugi najveći pad u EU, nakon Grčke (26 %)). Nominalni BDP je pao za 2,8 posto. Makroekonomske projekcije temelje se na dostupnim statističkim pokazateljima objavljenim do sredine travnja 2015. godine.

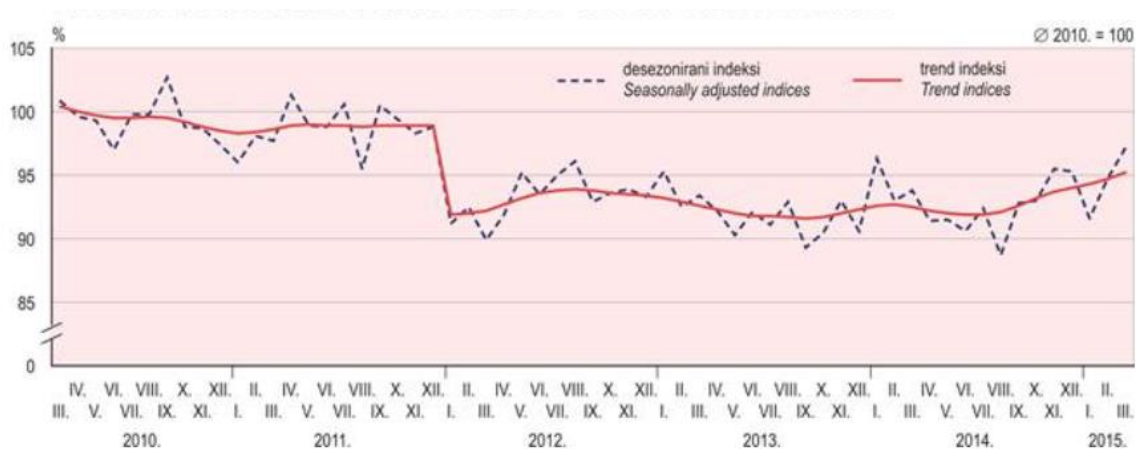
U 2015. EK predviđa rast od 0,4%, HNB rast od 0,4%, MMF rast od 0,5% , a EIZ rast od 0,2 %

EKONOMSKI INDIKATORI	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
BDP (mil. HRK, tekuće cijene)	270.191	294.437	322.310	347.685	330.966	328.041	332.587	330.456	329.571	328.431
BDP (mil. EUR, tekuće cijene)	36.512	40.208	43.935	48.135	45.093	45.022	44.737	43.959	43.516	43.045
BDP po stanovniku (EUR)	8.220	9.056	9.904	10.856	10.181	10.191	10.453	10.300	10.225	10.114
BDP, realna godišnja stopa rasta (%)	4,2	4,8	5,2	2,1	-7,4	-1,7	-0,3	-2,2	-1,1	-0,4
Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena	3,3	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1	2,3	3,4	2,2	-0,2
Dug opće države (% BDP-a)	40,7	38,3	37,1	38,9	48,0	57,0	63,7	69,2	85,1	85,1

Izvor: HNB

OBUJAM INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE–Ukupna industrijska proizvodnja u Republici Hrvatskoj u ožujku 2015. u usporedbi s veljačom 2015. bilježi rast za 2,5%. U ožujku 2015. u usporedbi s ožujkom 2014. industrijska proizvodnja u Republici Hrvatskoj, kalendarski prilagođena, bilježi rast za 3,5%. U ožujku 2015. u odnosu na veljaču 2015. Energija je veća za 6,4%, Kapitalni proizvodi za 1,4%, Netrajni proizvodi za široku potrošnju za 0,8% i Intermedijarni proizvodi za 0,4%, dok su Trajni proizvodi za široku potrošnju manji za 2,0%. U ožujku 2015. u odnosu na ožujak 2014. Energija je veća za 11,1%, Intermedijarni proizvodi za 2,6%, Netrajni proizvodi za široku potrošnju za 2,5%, Trajni proizvodi za široku potrošnju za 2,3% i Kapitalni proizvodi za 0,1%. Ukupna proizvodnost rada u industriji u razdoblju od siječnja do ožujka 2015. u usporedbi s istim razdobljem 2014. veća je za 0,2%.

Tablica Indeks obujma industrijske proizvodnje u Hrvatskoj, ožujak 2010. – ožujak 2015.g.

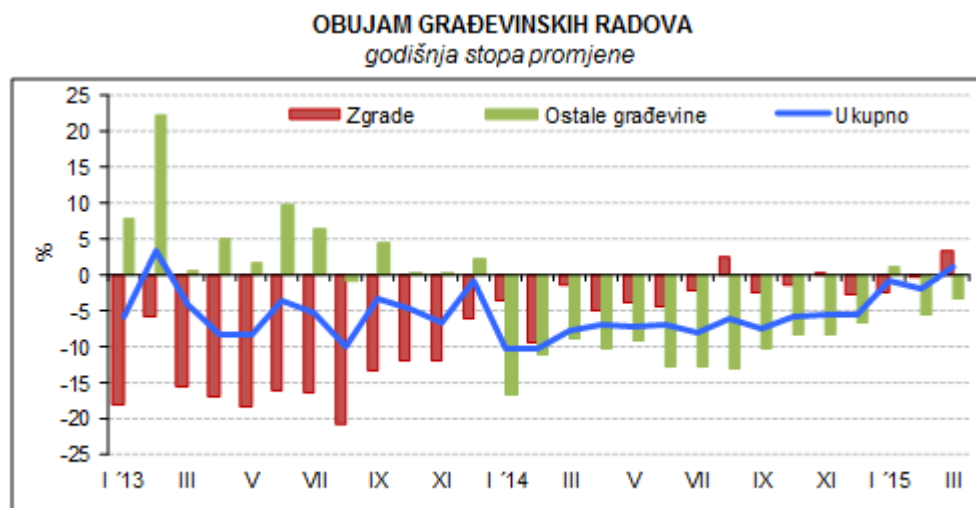

REALNI PROMET TRGOVINE NA MALO – nakon blagog rasta od 0,9 posto u 2011. realni promet trgovine na malo ponovno je u 2012. pao za 3,9 posto. Od 2009. do 2012. kumulativni pad iznosi 20,4 posto. U prvih 8. mjeseci 2013. prosječni pad je iznosio 0,7 posto mjesečno. Realni promet od trgovine na malo što su ga u svibnju 2015. ostvarili svi poslovni subjekti koji obavljaju tu djelatnost, bez obzira na svoju pretežnu djelatnost, bio je za 4,1% veći u odnosu na svibanj 2014. (kalendarski prilagođeni podaci). U odnosu na travanj 2015. bio je realno za 0,6% veći (desezonirani podaci). Ukupan promet što su ga u svibnju 2015. ostvarili poslovni subjekti kojima je trgovina na malo pretežna djelatnost (trgovci na malo) realno je bio za 4,7% veći u odnosu na travanj 2014. (kalendarski prilagođeni podaci).

U odnosu na travanj 2015. bio je realno za 0,2% veći (desezonirani podaci).

OBUJAM GRAĐEVINSKIH RADOVA – kriza je u tom sektoru imala najveći utjecaj i fizički obujam građevinskih radova u stalnom je padu od početka 2009. Otada do kraja 2012. obujam građevinskih radova kumulativno je pao za gotovo 40 posto. U prvih 8 mjeseci 2013. pad je u prosjeku iznosio 5,1 posto mjesečno.

Tablica obujma građevinskih radova – godišnja stopa promjene od 2013. Do 1. Kvartala 2015.g.

Izvor: DZS; obrada: HGK

U ožujku je građevinska aktivnost porasla za 2,1% na mjesečnoj razini (prema desezoniranim podacima) te za 1,2% na godišnjoj razini (prema kalendarski prilagođenim podacima). Time je i građevinarstvo pridonijelo ukupno blagom poboljšanu gospodarske slike koju obilježava zaustavljanje pada BDP-a. Naime, ova djelatnost u prvom kvartalu više nije prednjačila prema svom utjecaju na ograničavanje mogućnosti ukupnoga gospodarskog rasta. Riječ je o materijalizaciji solidnog rasta vrijednosti predviđenih radova sadržanih u izdanim građevinskim dozvolama tijekom prošle godine (kada je vrijednost predviđenih radova povećana za 8,2% u odnosu na prethodnu godinu), što je rezultiralo usporavanjem pada obujma građevinskih radova u prva dva ovogodišnja mjeseca te porastom građevinske aktivnosti u ožujku ove godine. Pritom je rast aktivnosti u ožujku bio potaknut dinamiziranjem radova na zgradama (porast od 3,2% na godišnjoj razini), dok su radovi na ostalim građevinama smanjeni za 3,3% kao rezultat i dalje potisnute investicijske aktivnosti javnog sektora.

BROJ NEZAPOSLENIH

Krajem lipnja 2012. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirano je 294.877 nezaposlenih osoba. U usporedbi sa svibnjem 2012. broj nezaposlenih smanjio se za 3,7 % ili 11.179 osoba, a u odnosu na lipanj 2011. godine broj nezaposlenih veći je za 2,6 % ili 7.366 osoba. Krajem lipnja 2013. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirano je 318.110 nezaposlenih osoba. U usporedbi sa svibnjem 2013. broj nezaposlenih smanjio se za 4,5 % ili 15.139 osoba, a u odnosu na lipanj 2012. godine broj nezaposlenih veći je za 7,9 % ili 23.233 osobe. Krajem lipnja 2014. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirano je 304.925 nezaposlenih osoba. U odnosu na svibanj 2014. broj nezaposlenih smanjio se za 6,9 % ili 22.583 osobe, a u usporedbi s lipnjem 2013. godine broj nezaposlenih manji je za 4,1 % ili 13.185 osoba. Stopa registrirane nezaposlenosti za svibanj 2015. iznosi 17,1%. Krajem lipnja 2015. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirane su 260.073 nezaposlene osobe.

U odnosu na svibanj 2015. broj nezaposlenih smanjio se za 5,6 % ili 15.308 osoba, a u usporedbi s lipnjem 2014. godine broj nezaposlenih manji je za 14,7 % ili 44.852 osobe.

Radno sposobno stanovništvo od 2013.g. do 2015.g.

	X – XII 2013.	I – III 2014.	IV – VI 2014.	VII – IX 2014.	X – XII 2014.	I – III 2015.	u tis.
	Ukupno						
Radno sposobno stanovništvo (15+)	3 619	3 617	3 616	3 614	3 613	3 612	
Aktivno stanovništvo	1 851	1 856	1 878	1 939	1 899	1 883	
Zaposleni	1 525	1 509	1 567	1 635	1 552	1 543	
Nezaposleni	326	347	311	304	347	340	
Neaktivno stanovništvo	1 768	1 762	1 738	1 675	1 714	1 728	
	%						
Stopa aktivnosti	51,2	51,3	51,9	53,7	52,6	52,1	
Stopa zaposlenosti	42,1	41,7	43,3	45,2	43,0	42,7	
Stopa nezaposlenosti	17,6	18,7	16,6	15,7	18,3	18,1	
Stopa nezaposlenosti (15 - 64)	17,9	18,8	16,7	15,8	18,5	18,3	

Izvor: DZS

Iz tablice je vidljivo kako se stopa aktivnosti kreće u svim godinama u prosjeku oko 52%. Naime radno sposobnog stanovništva odnosno stanovništva koji su u dobi od 15 – 64 godine kreće se u prosjeku oko 3.615.000 stanovnika. Od toga oko 1.880.000 je pojedinaca koji rade ili su nezaposleni odnosno službeno su evidentirani kao nezaposleni pri Hrvatskom Zavodu za Zapošljavanje. Stopa zaposlenosti kreće se u prikazanim godinama u prosjeku oko 42,5% što je u usporedbi sa zemljama europske unije izuzetno malo s obzirom da je prosjek 65%. Isto tako važno je istaknuti kako je Hrvatska ima najmanju stopu zaposlenosti od svih zemalja unutar EU. U programe aktivne politike zapošljavanja tijekom 2015. godine novouključena je 17.081 osoba, i to 7.263 muškarca (42,5 %) i 9.818 žena (57,5 %). Novouključene osobe obuhvaćene su sljedećim mjerama: Obrazovanje 7.400 osoba (43,3 %), i to: stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa 7.190 osoba, obrazovanje nezaposlenih 175 osoba te potpore za usavršavanje 35 osoba; potpore za zapošljavanje 2.491 osoba (14,6 %), javni radovi 5.299 osoba (31,0 %), potpore za samozapošljavanje 1.431 osoba (8,4 %) te potpore za očuvanje radnih mjesta 460 osoba (2,7 %). Na kraju lipnja 2015. godine u programima aktivne politike zapošljavanja bilo je 30.446 aktivnih korisnika, obuhvaćenih sljedećim mjerama: Obrazovanje 16.691 osoba (54,8 %), od čega stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa

16.489 osoba, obrazovanje nezaposlenih 171 osoba te potpore za usavršavanje 31 osoba; potpore za zapošljavanje 5.841 osoba (19,2 %), javni radovi 5.327 osoba (17,5 %), potpore za samozapošljavanje 2.515 osoba (8,3 %) te potpore za očuvanje radnih mjesta 72 osobe (0,2 %). U programima aktivne politike zapošljavanja na početku 2015. godine aktivno je bilo 23.178 osoba koje su nastavile s korištenjem mjera. Uz 17.081 novo uključenu osobu, mjere aktivne politike zapošljavanja u 2015. godini koristilo je ukupno 40.259 osoba prema sljedećim mjerama:

- Obrazovanje 21.370 osoba (53,1 %), od čega,
- Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa 21.087 osoba,
- Obrazovanje nezaposlenih 229 osoba,
- Potpore za usavršavanje 54 osobe,
- Potpore za zapošljavanje 7.169 osoba (17,8 %),
- Javni radovi 7.083 osobe (17,6 %),
- Potpore za samozapošljavanje 3.540 osoba (8,8 %),
- Potpore za očuvanje radnih mjesta 1.097 osoba (2,7 %).

U nastavku projekcijskog razdoblja očekuje se ubrzanje realnog rasta bruto domaćeg proizvoda. Tako je u 2016. godini predviđen rast od 1,3%, a u 2017. rast od 1,5%. Ubrzanje ekonomske aktivnosti u ostatku promatranog razdoblja temeljit će se prvenstveno na pozitivnom doprinosu izvoza roba i usluga te bruto investicija u fiksni kapital dok se značajniji pozitivan doprinos potrošnje kućanstava može očekivati tek prema kraju razdoblja.

Makroekonomski okvir u razdoblju 2014. – 2018.

	2014.	Projekcija 2015.	Projekcija 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.
BDP, tekuće cijene, mil. HRK	328.927	330.683	336.477	344.092	353.967
BDP, realni rast (%)	-0,4	0,4	1,0	1,2	1,5
Potrošnja kućanstava	-0,7	0,5	0,3	0,5	1,1
Državna potrošnja	-1,9	-1,2	-1,4	-1,0	-0,6
Bruto investicije u fiksni kapital	-4,0	-1,3	1,8	3,2	3,6
Izvoz roba i usluga	6,3	3,7	4,6	4,8	4,8
Uvoz roba i usluga	3,0	2,8	4,0	4,5	5,0
Doprinosi rastu BDP-a (postotni bodovi)					
Potrošnja kućanstava	-0,4	0,3	0,2	0,3	0,6
Državna potrošnja	-0,4	-0,2	-0,3	-0,2	-0,1
Bruto investicije u fiksni kapital	-0,8	-0,2	0,3	0,6	0,7
Promjena zaliha	-0,2	0,0	0,2	0,2	0,1
Izvoz roba i usluga	2,7	1,7	2,2	2,3	2,5
Uvoz roba i usluga	-1,3	-1,2	-1,8	-2,1	-2,4
Deflator BDP-a, rast (%)	0,0	0,2	0,8	1,1	1,4
Indeks potrošačkih cijena, rast (%)	-0,2	0,1	1,1	1,3	1,4
Zaposlenost, rast (%)*	-0,7	-0,2	0,1	0,8	1,3
Stopa nezaposlenosti (ILO)	17,3	17,1	16,8	15,9	14,3

* Domaći koncept definicije nacionalnih računa

Izvor: Državni zavod za statistiku, Eurostat, Ministarstvo financija

U 2016. projiciran je realni rast bruto domaćeg proizvoda od 1,0% koji će u narednim godinama ubrzati na 1,2% i 1,5%. Glavni pokretač gospodarskog rasta u razdoblju 2016. – 2018. bit će izvoz roba i usluga za razliku od projekcija iz prošlogodišnjeg Programa konvergencije kada su to u većini godina bile bruto investicije u fiksni kapital, a u skladu s očekivanim snažnim rastom investicija javnih poduzeća. Međutim, izvor rasta u zadnje dvije godine promatranog razdoblja bit će opet domaća potražnja, unatoč tome što je ista ograničena visokom relativnom zaduženošću domaćih sektora, snažnim i produženim poremećajima na tržištu rada te skromnim ugrađenim očekivanjima u pogledu dinamike gospodarskog oporavka. Naime, znatan negativan doprinos rastu kroz čitavo promatrano razdoblje dolaziti će od uvoza roba i usluga, kao rezultat ubrzanja gospodarskog rasta uz uvećani stupanj uvozne ovisnosti u odnosu na pred-krizno razdoblje. Doprinos potrošnje kućanstava gospodarskom rastu ostat će potisnut do kraja srednjoročnog razdoblja kada će blago ojačati.

Državnu potrošnju karakterizirat će blagi negativni doprinosi rastu kroz cijelo projekcijsko razdoblje kao rezultat nužne fiskalne konsolidacije u okviru Procedure prekomjernog proračunskog manjka. Značajniji doprinos investicijske potrošnje očekuje se u posljednje dvije godine, temeljen na rastu privatnih investicija potaknutim transferima iz EU fondova, dok će doprinos promjene zaliha imati tek neznatan utjecaj na rast izuzev 2016. i 2017. godine kada se očekuje blago pozitivan doprinos.

U čitavom srednjoročnom razdoblju, osim 2018., rast bruto domaćeg proizvoda bit će ograničen slabom dinamikom potrošnje kućanstava. No, unatoč tome, već u 2015. godini predviđa se kako će promjena potrošnje kućanstava poprimiti pozitivan predznak, čemu u prilog govore recentni visokofrekventni pokazatelji poput kretanja prometa od trgovine na malo u prva dva mjeseca. Tijekom 2016. godine očekuje se nastavak postupnog oporavka potrošačkog povjerenja potaknut boljim gospodarskim uvjetima općenito te promjenom trenda na tržištu rada, pa je u toj godini predviđen i početak dinamiziranja odobrenih potrošačkih kredita kućanstvima. Međutim, razduživanje sektora kućanstava kao i spor oporavak na tržištu rada i dalje će ograničavati potrošnju kućanstava.

Kretanje državne potrošnje kroz čitavo projekcijsko razdoblje bit će određeno planiranom fiskalnom konsolidacijom. Tako se u prve tri godine projekcijskog razdoblja očekuju smanjenja državne potrošnje od nešto iznad 1% te nešto slabije smanjenje u 2018. Pritom se u svim godinama promatranog razdoblja realno smanjenje državne potrošnje prvenstveno temelji na doprinosu kategorije intermedijarne potrošnje, u skladu s nizom planiranih mjera usmjerenih ka racionalizaciji poslovanja javne uprave. Zatim slijede naknade zaposlenima čije će blago realno smanjenje, u skladu s projiciranim kretanjem zaposlenosti javnog sektora, biti najznačajnije u 2015. godini te postupnom slabjeti prema kraju projekcijskog horizonta.

S druge strane, što se tiče socijalnih naknada u naravi, njihovo blago realno smanjenje očekuje se samo u prvoj godini projekcijskog razdoblja temeljeno na određenim uštedama u sustavu zdravstva dok bi zatim ova kategorija trebala bilježiti nominalnu stagnaciju te neznatan doprinos realnoj promjeni državne potrošnje. Neznatan doprinos u suprotnom smjeru u svim godinama projekcijskog razdoblja, te nešto značajniji u posljednjoj, mogao bi doći od ostalih kategorija koje čine državnu potrošnju.

Oporavak investicija privatnog sektora bit će i dalje ograničen potrebom razduživanja te restrukturiranja kod brojnih subjekata, kao i niskim poslovnim optimizmom uslijed znatne razine neizvjesnosti vezane uz buduće kretanje agregatne potražnje. Osim toga, za mnoga poduzeća ostaju problematični izvori, ali i cijena zaduživanja, s obzirom na slabu sklonost ka preuzimanju rizika i posljedično stroge uvjete kreditiranja bankarskog sektora čija visoka

likvidnost u proteklom razdoblju nije u većoj mjeri doprinijela poboljšanju likvidnosti u gospodarstvu niti poticanju ekonomske aktivnosti. Predviđeno jačanje investicijske aktivnosti privatnog sektora prema kraju promatranog razdoblja temelji se na izraženijem oporavku domaće potražnje te jačanju inozemne potražnje, u uvjetima poboljšane poslovne klime, povoljnijih uvjeta financiranja te likvidnosti u gospodarstvu, kao i boljim rezultatima zakona usmjerenih ka poticanju investicijskih projekata i konkurentnosti, uz, kao što je spomenuto, znatan pozitivan doprinos EU fondova. Pri tome se početak oporavka građevinske djelatnosti očekuje tek u 2017. godini.

Izvoz roba i usluga bilježit će pozitivne stope rasta u cijelom razdoblju 2015. – 2018. te će, pojedinačno gledano, biti glavni generator gospodarskog rasta. Projekcija izvoza, osim na očekivanom jačanju inozemne potražnje za domaćim robama i uslugama, počiva i na pozitivnoj strukturnoj promjeni domaćeg izvoznog sektora potaknutoj prije svega pristupanjem zajedničkom tržištu EU. Kretanje uvoza roba i usluga u srednjoročnom razdoblju bit će određeno rastom finalne potražnje koji će postupno ubrzavati u skladu s gospodarskim oporavkom. Očekuje se da će rast uvoza roba i usluga u svim godinama projekcijskog razdoblja osim posljednje biti sporiji od rasta izvoza, pa će tako inozemna potražnja pozitivno pridonositi rastu bruto domaćeg proizvoda, međutim, njena apsolutna vrijednost krajem razdoblja biti će neznatna.

Projekcija zaposlenosti ukazuje na blago smanjenje u 2015. godini te neznatan rast u 2016. s tendencijom ubrzanja prema kraju projekcijskog razdoblja. Pri tome će kategorija zaposlenika bilježiti nešto veće stope promjene od ukupne zaposlenosti kroz cijelo razdoblje, i to isključivo uslijed povećanja zaposlenosti u privatnom sektoru. Pozitivan saldo na tekućem i kapitalnom računu platne bilance mogao bi se poboljšati u 2015. I dosegnuti 2,0% BDP-a, u usporedbi s 0,8% BDP-a koliko je iznosio u prethodnoj godini. Najvećim dijelom bi takvim kretanjima trebao doprinijeti naglašeni rast neto izvoza roba i usluga uslijed izraženijeg rasta izvoza u odnosu na rast uvoza.

Također, povoljnija ostvarenja se očekuju na računu sekundarnog dohotka kao rezultat jačanja apsorpcijskih kapaciteta vezanih za korištenje tekućih transfera iz EU fondova, a slično vrijedi i za kapitalni račun platne bilance vezano uz transfere namijenjene kapitalnim ulaganjima. U uvjetima razduživanja privatnog sektora, niskih kamatnih stopa i slabijeg rasta dobiti poduzeća i banaka u stranome vlasništvu, pritisci na pogoršanje salda primarnog dohotka trebali bi biti znatno manje izraženi nego prethodne godine.

Tekući račun platne bilance nastaviti će rasti slabijim intenzitetom do 2017. godine, izraženo kao udjel u BDP-u, dok bi krajem projekcijskog razdoblja mogao zabilježiti neznatno smanjenje. U razmatranje smo uzeli tri moguća scenarija, svjesni rizičnosti u koju se upuštamo, smatrajući da je to manje pogrešno nego ne uzimati u obzir ove podatke.

12.1. Mogući scenarij ekonomskih kretanja

Slijedeće poglavlje analizira 3 scenarija koja bi se mogla dogoditi u idućim godinama u Hrvatskoj. Takvi scenariji pružaju detaljniju analizu i omogućuju pripremu na eventualne prijetnje i poteškoće.

SCENARIJ 1:

(BEZ STOPE RASTA ILI STOPA RASTA JE MINIMALNA)

- o U EU-minimalna stopa rasta (par godina), a poslije povećana,
- o U RH- negativna stopa rasta ili bez rasta (par god.) a poslije niska stopa rasta.

BLIŽE OKRUŽENJE OPĆINE

- Pretpostavka je da će turizam imati kontinuirano povećanje potražnje (2-3% godišnje),
- Pretpostavka je da trgovina, uslužna djelatnost, malo i srednje poduzetništvo dijeliti sudbinu globalnih kretanja (bez stope rasta).
- bliže okruženje u turizmu (koji je ujedno i glavno tržište poljoprivrede, trgovini te malom i srednjem poduzetništvu) bi mogli imati nešto povoljnije trendove:
 1. Stopa rasta kontinuirano 1-2% godišnje (u prvih par godina), a poslije opet narednih par godina 2-3% godišnje,
 2. U takvom okruženju (užem i širem) moguće je planirati u prvih par godina stopu rasta 1%, a poslije toga par godina stopa rasta bi mogla biti 2%.

SCENARIJ 2:

(SREDNJA STOPA RASTA ILI U GRANICAMA par posto)

- U EU - prve dvije godine stopa rasta 2-3 %,poslije 3-4 %
- RH- dvije godine niska stopa rasta, poslije 2-3%

BLIŽE OKRUŽENJE OPĆINE

1. Turizam, povećanje potražnje 3-4%,
2. Poljoprivreda, povećanje stope rasta godišnje 1-2%,
3. Trgovine, usluge, mali i srednji poduzetnici prati razvoj osnovne djelatnosti, povećanje 3-4%

U ovakvom okruženju (šire i uže) moguće je planirati stopu rasta do 2-3%.

SCENARIJ 3:

(VISOKE STOPE RASTA)

- U EU – prve dvije godine stopa rasta 3-4%, a poslije 4-5%
- U RH- prve dvije godine stopa rasta 2%, a poslije 4-5%

U ISTRI I BLIŽEM OKRUŽENJU:

1. Turizam- povećanje stope rasta 5-6%,
2. Poljoprivreda- povećanje stope rasta 3-4%,
3. Trgovina, usluga,malo i srednje poduzetništvo- povećanje stope rasta 5-6%

U takvom okruženju moguće je planirati stopu rasta do 4-5%.

13. STRATEGIJA RAZVOJA

U prethodnim poglavljima izvršena je analiza stanja svih resursa, istaknute su glavne prednosti, nedostaci i razvojni problemi s kojima je Općina suočena. Prikupljen je niz podataka, održani su okrugli stolovi i radionice. Posebno su bile iscrpne rasprave oko glavnih prednosti, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT analize koje karakteriziraju pojedina područja). Tijekom diskusije sudionici su se složili oko vizije razvoja. Sudionici su postigli dogovor oko glavnih razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera.

13.1. Ekonomski potencijal i kočnice razvoja Općine

Analizom stanja resursa i potencijala istaknuti su pozitivni elementi: snage i mogućnosti ali i negativni: slabosti i prijetnje.

Ocjena *ekonomskog potencijala* Općine temeljila se na ispitivanju pozitivnih elemenata. Da bi se realizirao ekonomski potencijal mora se svladati niz *razvojnih prepreka ili kočnica*. Glavne razvojne prepreke istaknute su kroz ispitivanje negativnih elemenata Općine.

EKONOMSKI POTENCIJAL

Vrlo važni prirodni resursi koji uključuju poljoprivredno zemljište, dovoljno vode, bogatu vegetaciju, strateški položaj. Ovakvi resursi naglašavaju potencijal za razvoj turizma, poljoprivrede i malog poduzetništva. Dugodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom podupire mogućnosti iskorištenja prirodnih resursa, ali jednako tako i razvoj drugih djelatnosti. Uzimajući u obzir važan zemljopisni položaj Općine, globalno gledajući blizinu Europi i poziciju u Istri, moglo bi se u budućnosti privući značajne investicije.

Kratkoročni i srednjoročni *ekonomski potencijal Općine* vjerojatno će se temeljiti na rastu sljedećih sektora:

1) Poljoprivreda: izrazito povoljni uvjeti za razvoj poljoprivrede (plodno tlo, čist okoliš, klimatološki uvjeti). Značajne površine podobne za poljoprivrednu proizvodnju ukazuju na postojanje prilike za razvoj ovog sektora. Osim osnaženja postojeće poljoprivredne proizvodnje postoji i potencijal za razvoj organske poljoprivrede za kojom postoji sve veća potražnja. Postoji potreba za modernizacijom poljoprivrede, stimuliranjem okrupnjavanja zemljišta te jačanjem administrativne podrške ovom sektoru kako bi poljoprivredna proizvodnja postala atraktivna za mlađe stanovništvo.

2) Turizam: uzimajući u obzir tradiciju bavljenja turizmom karakterističnom za ruralni prostor i postojeće prirodne resurse koji bi se mogli iskoristiti za daljnji razvoj, postoji vjerojatnost za kvalitetniji razvoj (posebno kvalitativno). Mogućnost dodatne (stalne) potražnje za uslugama ove vrste mogle bi dati poticaj razvoju malog i srednjeg poduzetništva..

3) Razvoj malog i srednjeg poduzetništva pretežno je u funkciji razvoja prva dva pravca i uključuje potrebe mještana i šireg područja.

KOČNICE RAZVOJA

Mogu li se i hoće li se gore opisane prilike realizirati u velikoj mjeri ovisi o mogućnosti uklanjanja niza razvojnih kočnica. Te se kočnice mogu prikazati na slijedeći način:

- Nedovoljno kvalitetna valorizacija prostora,
- Institucionalna ograničenja,
- Neriješen, u potpunosti, komunalni sustav,
- Nedovoljno razvijena turistička ponuda (događaji) i ugostiteljska ponuda,
- Nedovoljna povezanost poljoprivrednih proizvođača,
- Nedovoljno razvijene društvene djelatnosti (predškolski odgoj, zdravstvena zaštita),
- Nedovoljno razvijeno malo i srednje poduzetništvo,
- Slabo razvijena industrijsko-gospodarska zona.

Rezultat ovih razvojnih kočnica jest nedovoljno visok BDP po stanovniku, nedovoljno visok životni standard, te niska razina investicija. Od bitne važnosti da se SPR izravno usmjeri na te negativne aspekte sadašnjeg stanja. SPR mora osigurati uvjete koji će omogućiti tvrtkama i građanima da realiziraju postojeće ekonomske prilike i time povećaju prihode i BDP po stanovniku, povećaju gospodarsku aktivnost, privuku daljnja ulaganja te smanje sezonski karakter poslovanja.

13.2. Vizija razvoja Općine i najvažniji ciljevi

Kad se uzme u obzir gornja ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica koji karakteriziraju ovo područje, te šira društveno-ekonomska i tržišna kretanja, smatramo da bi se vizija trebala usredotočiti na podizanje životnog standarda mještana putem promicanja gospodarskih aktivnosti koje se temelje na održivom korištenju prirodnih resursa, tradiciji i partnerskim međusektorskim odnosima.

VIZIJA OPĆINE SV. LOVREČ

Općina Sv. Lovreč bit će gospodarski razvijena općina s infrastrukturno opremljenim građevinskim područjima, revitaliziranim kulturno-povijesnim naseljima i dobrima. Provođenje će se ravnomjerno prostorno - planski razvoj teritorija uz očuvanje okoliša. Ruralno područje Općine razvijati će se kao prepoznatljivo turističko i gastronomsko odredište, mjesto vrhunske tehnologije u vinogradarstvu i maslinarstvu. Postignut društveni razvoj omogućit će kvalitetan život svim građanima.

Elementi vizije razvoja Općine:

1. Visoka kvaliteta života i životni standard europskog prosjeka (10 godina),
2. Razvijeno gospodarstvo, prvenstveno turizam, poljoprivreda, malo i srednje gospodarstvo,
3. Razvijati sustav brendiranja (baza ruralni prostor i turizam),
4. Naglašeni razvoj (dinamičan), uravnotežen, održiv, ekološki itd.,
5. Usklađeno funkcioniranje javnog, poslovnog i civilnog sektora.

MISIJA OPĆINE SV. LOVREČ

Misija Općine Sv. Lovreč je provedba i realizacija aktivnosti odgovornim i transparentnim upravljanjem javnim dobrima s ciljem postizanja visoke kvalitete života i rada na području Općine.

13.3. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere

1. STRATEŠKI CILJ – Visoka kvaliteta života i standarda

PRIORITETI:

1. Infrastruktura,
2. Društvene djelatnosti,
3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci.

2. STRATEŠKI CILJ – Razvoj gospodarstva

PRIORITETI:

1. Razvoj turizma,
2. Razvoj poljoprivrede i ribarstva,
3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva.

3. STRATEŠKI CILJ – Visoki standardi razvoja

PRIORITETI:

1. Održiv i uravnotežen razvoj cijelog teritorija,
2. Prepoznatljiv lokalni identitet,
3. Razvoj dobrih odnosa javnog, poslovnog i civilnog sektora,
4. Brand.

1. STRATEŠKI CILJ-Visoka kvaliteta

1.PRIORITET: Infrastruktura

MJERE:

1. Prometna infrastruktura,
2. Parkirališta,
3. Pročišćavanje otpadnih voda,
4. Građevinski i kućni otpad,
5. Vodovod (sva naselja)(zaštita) ,
6. Uređenje naselja (fasade, površina),
7. Hortikulturno rješenje,
8. Poticanje korištenja alternativnih izvora energije.

PRIORITET: 2.Društvene djelatnosti

MJERE:

1. Socijalna skrb za starije i nemoćne,
2. Valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti (program turist.valorizacija),

3. Društveni život (strategija),
4. Tradicijske vrijednosti, identitet,
5. Zdravstvene usluge (viši nivo),
6. Dodatni sadržaji za mještane i turiste,
7. Sportski sadržaji i dječja igrališta.

PRIORITET: 3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci

MJERE:

1. Cjelogodišnje zaposlenje,
2. Cjeloživotno učenje,
3. Poticanje obrazovanja.

2. STRATEŠKI CILJ – Razvoj gospodarstva

PRIORITET 1: Razvoj poljoprivrede

MJERE:

1. Strategija razvoja poljoprivrede,
2. Udruživanje u poljoprivredi,
3. Stimulacija razvoja poljoprivrede,
4. Potpora poljoprivrednim proizvođačima.

PRIORITET 2: Razvoj turizma

MJERE:

1. Konceptcija razvoja i funkcioniranje turizma (market.pristup i upravljanje, razvoj),
2. Prepoznatljiva turistička destinacija,
3. Turističke manifestacije i atrakcije,
4. Program ugostiteljske ponude (autohtona),
5. Produženje turističke sezone,
6. Destinacija kvalitete (3 zvjezdice).

PRIORITET: 3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

MJERE:

1. Podrška i poticanje poduzetničke inicijative,
2. Poticanje razvoja zanata za mještane ali i kao turistička atrakcija,
3. Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje)

3. STRATEŠKI CILJ – Visoki standard razvoja

PRIORITET: 1. Održivi i uravnotežen razvoj

MJERE:

1. Poštivanje zakonskih odredbi i prostorno planske dokumentacije,
2. Zaštita autohtonih objekata i arhitekture,
3. Zaštita krajobraza i autohtonih biljnih vrsta,
4. Program kvalitete i upravljanje kvalitetom.

PRIORITET: 2. Prepoznatljiv lokalni identitet

MJERE:

1. Odnos kulture i običaja,
2. Hrana i piće,
3. Arhitektura, uređenje naselja.

PRIORITET: 3. Dobri odnosi javni, poslovni i civilni sektor

MJERE:

1. Javni sektor i informiranost,
2. Razvoj (kontinuiran) partnerskih odnosa,
3. Civilna društva- poticanje razvoja i podrška.

PRIORITET: 4. Brend

MJERE:

1. Program brendiranja,
2. Vizualni identitet.

PROJEKTI

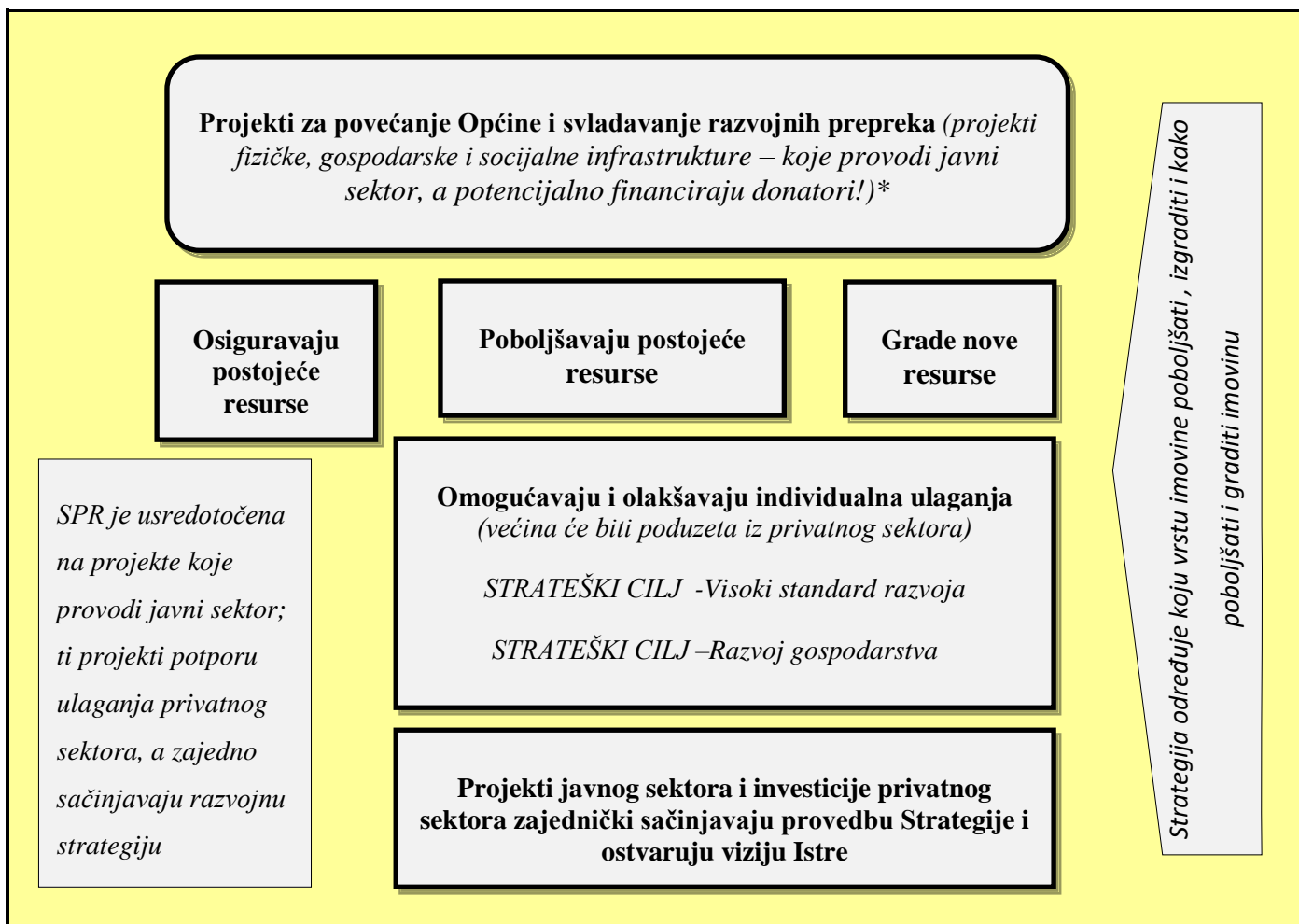
- **Proširenje groblja**
- **Rekonstrukcija ceste Selina-Jakići Dolinji**
- **Rekonstrukcija ceste Selina-Zgrablići-Orbani**
- **Obnova Starogradske jezgre**
- **Izgradnja kanalizacije ulica Belvedere**
- **Uređenje poslovne zone**
- **Izgradnja vrtića**
- **Obnova zidina**
- **Izmjene i dopune Prostornog plana Općine**
- **Izgradnja lovačkog doma**
- **Izgradnja vatrogasnog doma**
- **Uređenje društvenog doma**

13.4. Strategija SPR-a

SPR-a će stvoriti okruženje koje omogućuje i olakšava:

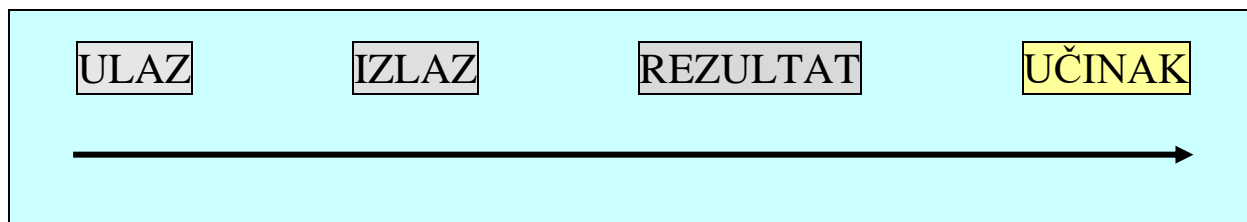
- Razvoj *privatnog sektora* – dovodi do „*ekonomskog blagostanja*“
- Rast *civilnog društva* – podupire „*participacijsku demokraciju*“

Slika br.2. pristup SR-a u naravi

Do tako povoljnog okruženja SPR će dovesti kroz realizaciju povezanu s fizičkim, gospodarskim i društvenim **infrastrukturnim projektima** koji su potrebni za svladavanje prepoznatih razvojnih prepreka (kočnica) kako bi se privatnom sektoru i civilnom društvu omogućilo i olakšalo realiziranje utvrđenih prilika za razvoj. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata obuhvaćaju širenje sustava za vodoopskrbu, razvoj mreže cesta, poboljšanja u sustavu odgoja i obrazovanja, pružanje pomoći u razvoju najvažnijih nevladinih organizacija te savjetodavnu pomoć poslovnoj zajednici. Namjera je da se realizacijom tih projekata poveća imovinska osnova Općine i izmijeni struktura te imovine čime će se potaknuti evolucija (razvijanje) novog poslovnog modela. Općenitije rečeno, *cilj je povećati relativne prednosti koje će podupirati veću konkurentnost privatnog sektora i učinkovitost civilnog društva*. SPR će, barem u prvim godinama njegovog postojanja provoditi **javni sektor**. Njegova pažnja bit će usredotočena na pružanje pomoći tvrtkama u razvijanju poslovnih aktivnosti koje uvećavaju ukupan prihod. SPR će se fokusirati i na pomaganje civilnom društvu u unapređenju strukture participacijske demokracije i razvoju socijalno potpornih sistema koji jačaju društveno blagostanje. Osnovna analiza od iznimnog je značaja prema osiguranju skupa početnih podataka, no ograničena je na postojeće i donekle kontradiktorne skupove podataka što će morati biti poboljšano.

Prilikom praćenja i procjenjivanja Europska komisija koristi sljedeću tipologiju pokazatelja:

Pokazatelji ulaza mjere financijske, administrativne i regulatorne resurse (koji se često nazivaju „procesom“) koje osiguravaju država i donatori. Radi procjene uspješnosti provedenih akcija potrebno je uspostaviti vezu između sredstava koja se koriste i postignutih rezultata.

Na primjer: Udio proračuna namijenjen izdacima za obrazovanje, definiranje strategije sektora

- **Pokazatelji izlaza** mjere neposredne i konkretne posljedice poduzetih mjera i iskorištenih sredstava:

Na primjer: Broj izgrađenih škola, broj educiranih nastavnika

- **Pokazatelji rezultata** mjere rezultate na razini korisnika.

Na primjer: upis u školu, postotak djevojčica koje se upisuju u prvi razred osnovne škole

- **Pokazatelji učinka** mjere posljedice rezultata. Oni mjere opće ciljeve u smislu razvoja države i smanjenja siromaštva. Za njihovo shvaćanje potrebno je mnogo vremena, teško ih je mjeriti, a ovisi, osim o vladinim programima i o mnoštvu drugih faktora.

Na primjer: Stope pismenosti, stope nezaposlenosti.

Vjerojatno najvažniji evaluacijski okvir za korištenje je „logički okvir“. Matrica logičkog okvira važan je alat za postizanje praćenja programa i njegovog napretka. Međusobno povezuje ciljeve, aktivnosti i rezultate s njihovim pokazateljima. U ovom su slučaju rezultati SPR-a izravno izvedeni iz prioriteta navedenih u strategiji. Ovo predstavlja samo okvir potrebnih mjerenja, a svaki cilj i prioritet treba biti razložen na slične jedinice. Ipak, osnovna je referenca ova matrica logičkog okvira.

To ne znači da se projekti ne mogu provoditi prije utvrđivanja početnih podataka, ali znači da će se skup početnih podataka morati stalno usavršavati i razvijati ukoliko SPR želi primjereno procjenjivati. Zsigurno želimo biti u mogućnosti odgovoriti na slijedeće pitanje: Jesu li SPR projekti pravi projekti za Općinu ili su možda kriva vrsta projekata? Opći okviri praćenja i evaluacije morati će se temeljiti na tom pitanju.

Evaluacija će trebati biti neovisna i mora se obaviti planirano, unaprijed, srednjoročno i naknadno. One će presuditi je li izrađeni mehanizam doveo do očekivanih rezultata, a ako nije, što se mora promijeniti kako bi se postigli rezultati koji su bili navedeni u strategiji. Mora se temeljiti na praćenju podataka te širim kriterijima gospodarskog i društvenog razvoja koje je potrebno razraditi u provedbenoj fazi.

Praćenje i evaluacija mogu biti iznimno složeni u slučajevima kada jednostavni odnosi između ulaza (input-a) i izlaza (output-a) nisu jasno identificirani i definirani. Često se dešava da što se pomnije promatraju učinci tim je teže donijeti precizne prosudbe.

Međutim, točne su prosudbe ono što se očekuje od procesa praćenja i evaluacije, a moraju biti donesene na ponešto različit način za svakog pojedinog dionika koji slijedi:

Očekivana glavna područja uspješnosti/pokazatelji odgovarajućih interesnih skupina prilikom praćenja i evaluacije:

<i>NOSITELJ INTERESA</i>	<i>PODRUČJA INTERESA</i>	<i>GLAVNA PODRUČJA USPJEŠNOSTI/ PODRUČJA POKAZATELJA ZA PRAĆENJA I PROCJENJIVANJE</i>
Vlada RH	<ul style="list-style-type: none"> Gospodarski razvoj Smanjenje siromaštva Kooperativna uprava/ međupravni odnosi funkcioniraju Rezultati provedbe Razmjernost je županijski ili makro te usporediv s drugim županijama Aktiviranje novih programa 	<ul style="list-style-type: none"> Standardi za njihovo mjerenje Pokazatelji uglavnom na razinama output-a s naglaskom na kvantitativnim mjerama U manjoj mjeri, pokazatelji rezultata Institucionalna uspješnost u pravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva
Županijska uprava	<ul style="list-style-type: none"> Rezultati provedbe Poboljšana koordinacija svih uprava Korištenje raspoloživih sredstava Bolje prometne veze i povezanost područja u široj regiji Aktiviranje novih programa Otvaranje novih radnih mjesta 	<ul style="list-style-type: none"> Standardi kojima se mjere Pokazateljskih input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd. Pokazatelji uglavnom na razinama output-a, s naglaskom na kvantitativnim mjerama Institucionalna uspješnost u pravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva
Lokalna uprava	<ul style="list-style-type: none"> Rezultati provedbe: opipljivi i vidljivi znaci Bolja koordinacija među upravama Korištenje raspoloživih sredstava Sve veća pažnja na blažim aspektima i kvalitativnim pitanjima 	<ul style="list-style-type: none"> Standardi kojima se mjere Pokazateljski input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd. Pokazatelji uglavnom na razinama output-a, s naglaskom na kvantitativnim mjerama
Nevladine i lokalne organizacije (udruge)	<ul style="list-style-type: none"> Proces Kvaliteta razvoja definirana više u smislu ovlašćivanja Sudjelovanje nositelja interesa Sigurnost osnovnih sredstava za život Socijalne potpore Ovlašćivanje osjetljivih skupina 	<ul style="list-style-type: none"> Kvalitativni pokazatelji unutar pitanja o sigurnosti osnovnih sredstava za život Razvojni proces i pokazatelji sudjelovanja Pažnja na rezultatima i djelovanjima (implikacijama) Povezani razvoj Fokus na siromaštvu i pravima Pokazatelji output-a i djelovanja (implikacija)

Poslovanje	<ul style="list-style-type: none"> • Proizvodnost i bolji dostup tržištima • Smanjeni kriminal, društvena stabilnost • Smanjene administrativne prepreke • Dostup kreditima • Smanjeni troškovi tranzicije 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji output-a na programu i javnom ulaganju koji se fokusiraju na: • Smanjenje zakonskih odredbi o poslovanju • Kriminal i strateški locirana područja za ekonomske prilike • Rezultati koji mjere inicijativu javnog sektora koja omogućuje poslovne prilike
Donatori	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje siromaštva 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji rezultata u odnosu na siromaštvo i gospodarski rast • Pokazatelji djelovanja (implikacija)

Ovo su uobičajena područja interesa. Nositelji interesa mogu u danom vremenu odlučiti dati prioritet drugim pokazateljima. SPR je osmišljen u cilju unapređenja **kapaciteta i sposobnosti** Općine za provedbu i implementaciju zacrtanih ciljeva. Nužno je izgraditi institucionalni i tehnički kapacitet i kompetentnost kako bi ona (kao i sva eventualna dobrovoljna regionalna grupiranja Općine do kojih može doći) i pridružene jedinice lokalne samouprave mogle efektivno i učinkovito koristiti dostupna financijska sredstva (koja same generiraju i dobivene subvencije, pri čemu potonje uključuje sredstva izravno dobivena od središnje državne uprave i ona dobivena od niza donatora što će vjerojatno uključivati predpristupne i strukturne fondove EU).

Proces implementacije SPR-a također će uključivati izmjene institucionalnog ponašanja Općine (primjerice: izvršavanje cjelokupnih studija izvedivosti projekta te upravljanje i praćenje [monitoring] primjene sredstava značajno većih od onih koja su do tada bila dostupna). Očekuje se kako će efektivno institucionalno jačanje biti povezano s implementacijom SPR-a što će zajamčiti da u narednim godinama Općina bude u bitno jačoj poziciji po pitanju upravljanja vlastitim poslovima no što je bilo u nedavnoj prošlosti.

Sažeto: strategija SPR-a u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji kreira prihode i promicati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja. Doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti Općini da u budućnosti efektivno i učinkovito upravlja razvojem i s vremenom unapređuju SPR. Očekuje se da razvojni plan (ili poslovni plan) doživljava učinkovite revizije, obnove i unapređenja po dovršetku implementacije prvog kruga projekta.

13.5. SPR u budućnosti

SPR nije jedinstven, „dovršeni“ plan. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i koji će zahtijevati prilagodbe odnosno izmjene u razvojnom statusu, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. SPR zapravo predstavlja opći okvir razvoja i procjenjivanje projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Ovaj opći okvir morat će se harmonizirati s promjenama unutar Općine i njezinim razvojem. Stoga će se SPR vjerojatno mijenjati i vremenom postajati sve detaljnijim i usmjerenijim planom. Općine će morati upravljati tim promjenama i raspravljati o njima kako bi se osiguralo da SPR i dalje bude relevantan i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina koje se odnose na

razvojne kočnice i prilike koje karakteriziraju Općinu. S obzirom na sve ovo, predlaže se sljedeći raspored pregleda i procjene:

Godišnju kontrolu napredovanja - valja obavljati prije utvrđivanja općinskog proračuna za narednu godinu. Tada će biti potrebno ispitivati svako područje ciljeva i prioriteta SPR-a kako bi se vidjelo koji je napredak postignut i naglasiti koji su projekti bili uspješni, a koji nisu. Procjena će morati biti jasno izražena i transparentna. Procjena bi se trebala zaključiti preporukama za izmjene i poboljšanja prije podnošenja Partnerstvu na komentare i ratifikaciju. Partnerstvo će na taj način moći tražiti eventualna pojašnjenja i na vrijeme sastaviti svoje preporuke za Općinsko vijeće kako bi se mogli korigirati proračuni za narednu godinu na način da odražavaju promjene u prioritetnim procjenama raspoloživosti sredstava.

Trogodišnju procjenu - SPR će trebati ocjenjivati svake tri godine, pri čemu će se procjena usredotočiti više na rezultate i potencijalne učinke u odnosu na korištena sredstva. To je formalan eksterni proces koji će funkcionirati unutar Jedinice za provedbu projekta, čiji će savjetnici utvrđivati uspješnost, učinkovitost, relevantnost i implikacije programa. Izvještaj će se dostaviti Partnerstvu koje će u suradnji s predstavnikom Europske komisije (ako Europska komisija bude to tražila) djelovati kao upravni odbor na razini Općine, a rezultati procjene bit će dostupni javnosti. Predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti ali formalna odluka Općinskog vijeća mora postojati oko toga što se odbacuje, a što prihvaća na osnovi preporuka od strane Partnerstva.

Ovakav proces služi sljedećim važnim ciljevima:

1. Ažuriranje SPR-a- da SPR dokument stalno bude ažuriran i razmatran te da rezultati budu dostupni u javnom dokumentu uz formalne evidencije o odlučivanju.
2. Povećanje skupa osnovnih podataka- da sve veće količine informativnih, važnih i relevantnih podataka postanu dostupne kako bi se SPR poboljšavao, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjalo.

Rezultat će biti živ plan koji omogućuje promjene i njihovo djelovanje u ovaj dokument i razvojnu politiku. To će također osigurati da ovaj plan ostane relevantan, a istodobno ostavljajući mogućnost jasnog određivanja područja u kojima je potrebna suradnja s drugim županijama, razinama uprave pa čak i susjednim zemljama. Ovakav razvoj Općine kretao bi se u smjeru realizacije vizije Općine.

14. PLAN PROVEDBE SPR-a

Poglavlje u kojem se analizira plan provedbe Strateškog plana razvoja (SPR-a), bazira se na opisu ciljeva projekta specificirajući potrebna ulaganja i željene rezultate koji se mogu realizirati provedbom istog. Sukladno tome daje se osnovni uvid u tematiku plana provedbe, obuhvaćajući mehanizme provedbe. Nadalje, opisuju se institucije i mehanizmi koji su neophodni za provedbu projekta. Kako bi se nešto uspješno provelo za isto je potrebno pribaviti sredstva. Odnosno, osigurati financiranje svih potreba zacrtanih u razvojnim dokumentima. Svaki plan te tako i ovaj, potrebno je evaluirati na adekvatan način. Monitoring uključuje kontinuirani proces prikupljanja informacija o napretku projekta te uspoređivanje prikupljenih informacija s planom projekta. Prilikom provođenja monitoringa koriste se različiti instrumenti kao što su ankete te individualni i grupni razgovori s dionicima uključenim u implementaciju projekta, a sve s ciljem poduzimanja mjera za unapređenje projekta i usluga usmjerenih na korisnike. Na samom kraju definirani su financijski okviri tj. izvori financiranja pojedinih razvojnih projekata.

14.1. Uvod

SPR Općine Sv. Lovreč sastoji se od niza razrađenih ciljeva, prioriteta i mjera. Područje projekata proteže se od intervencija unutar fizičke infrastrukture do mjera za pružanje potpore poslovanju te djelovanja koja mogu biti poduzeta radi poticanja rasta jednog aktivnog civilnog društva. Međutim, uspješnost SPR-a ovisi ne samo od vrijednosti samih izabranih projekata, već i od načina na koji će se ti projekti provoditi i kako njima kasnije upravljati. **Uspješna provedba od bitne je važnosti.** Iskustvo nam je pokazalo da „dobri“ projekti mogu doživjeti neuspjeh ukoliko je njihova provedba loša. Isto tako i same strategije i cjelokupan proces SPR-a može se ugroziti slabom provedbom, neodgovarajućim strategijama financiranja i/ili lošim upravljanjem tijekom trajanja projekta. U ovom Poglavlju objašnjeni su predloženi provedbeni mehanizmi, strategija financiranja te postupci za evaluaciju i praćenje (monitoring) projekata i programa SPR-a Općine .

- **Institucionalni ustroj** – izložen je opis predložene institucionalne pripreme radi provedbe SPR-a. Najvažnija uloga predložena je za Općinu čiji se institucionalni kapacitet mora ojačati putem osnivanja Jedinice za provedbu projekata koja će vršiti nadzor nad provedbom SPR-a.
- **Strategija financiranja – SPR** je instrument koji će Općina koristiti kako bi prezentirala strateški i suvislo strukturirani razvojni plan raznim izvorima financiranja, uključujući Vladu RH, Europsku komisiju i brojne bilateralne i multilateralne donatore.
- **Procedure praćenja (monitoringa) i evaluacije** – SPR je „promjenjiv“ razvojni plan i sastoji se od niza razrađenih projekata. Okolnosti se mogu promijeniti pa bi se sukladno tome morali promijeniti SPR strategija, njena provedba i pripadajući projekti. Učinkovita promjena moguća je same ukoliko su prikladne opsežne procedure za praćenje i evaluaciju uspostavljene na početku.
- **Budućnost SPR-a** – način na koji se SPR može u budućnosti razviti i ojačati skiciran je u ovom odjeljku. kao što je već rečeno, SPR je "promjenljiv" razvojni plan, kojeg je potrebno nanovo razmatrati, mijenjati i poboljšavati svakih par godina, odnosno kad god to okolnosti nalažu.

- **Slijedeći koraci** – u ovom dijelu dan je pregled potrebnih koraka kako bi se SPR proveo iz teorije u stvarnost.

14.2. Institucije i mehanizmi provedbe

Općinsko vijeće i načelnik nalaze se u središtu provedbe SPR-a. To su izabrani zastupnici i donositelji odluka koji imaju zadaću promicati razvoj Općine. Unutar Općine osnovat će se Jedinica za provedbu projekata (JPP) koja će organizirati (koordinirati) provedbu SPR-a i pripremati odluke Općinskom vijeću. Jedinica za provedbu projekata nalazit će se unutar Općine, a osnovat će je Općinsko vijeće.

Jedinica za provedbu projekata: Ova Jedinica važna je zbog toga što osigurava kontinuitet. Očekuje se da će Jedinica za provedbu projekata poštivati načela transparentnosti, partnerstva, koncentracije i supsidijarnosti na kojima se do sada temeljila priprema SPR-a. Glavna zadaća Jedinice za provedbu projekata je utvrditi odgovarajuće postupke za upravljanje i koordinaciju te osigurati da profunkcioniraju mehanizmi nabave u skladu s hrvatskim odredbama, odredbama EU-a. Odnosno, odredbama potencijalnog donatora. Jedinica za provedbu projekata (JPP) bit će zadužena i za učinkovito komuniciranje između Općinskog vijeća, Partnerskog odbora i drugih interesnih skupina u ovom procesu.

Partnerski odbor Općine: Osim Općinskog vijeća, Partnerski odbor („Partnerstvo“) je najvažnije tijelo unutar sustava za provedbu SPR-a. Partnerstvo je novo sredstvo osnovano kao dio procesa pripreme SPR-a i ostaje jedna od najvažnijih karakteristika u provedbi SPR-a. Partnerstvo nije osnovano izborima, već se temelji na nizu propisa. Partnerstvo je savjetodavna skupina koja preporučuje, odnosno odbacuje prijedloge sastavljene unutar SPR-a. Ono ne donosi izvršne odluke, već sastavlja preporuke za Općinsko vijeće kako bi se osiguralo veće i kvalitetnije uključivanje zainteresiranih strana. Partnerstvo se sastaje redovito kako bi se osigurala primjena odgovarajućih postupaka i procesa prilikom njegovog odabira.

Civilni i privatni sektor: Nevladine organizacije su krajnje vrijedni sudionici u provedbi SPR-a, budući da imaju iskustva u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. Njihova prisutnost u Partnerstvu snažna je, i takva mora ostati, kako bi se osiguralo da tek nedavno započeti dijalog između ovih i vladinih organizacija dovede do još većeg ulaganja u regiju. Privatni sektor glavni je pokretač održivog generiranja blagostanja i otvaranja novih radnih mjesta. To je najteža zadaća u Općini i najveći pojedinačni izazov koji se mora rješavati u okvirima ovog SPR-a. Privatnom sektoru bit će potrebna pomoć da to postigne. Bit će mu potrebna odgovorna i djelotvorna potpora Države koja povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva. Konkurentno gospodarstvo zatim se stavlja u položaj otvaranja i definiranja novih radnih mjesta na temelju konkurentnosti, a ne na temelju programa za otvaranje novih radnih mjesta.

Privatni sektor, kao i civilni, nije dobro organiziran u ovoj regiji. Međutim, oba ova sektora potpuno su zastupljena u Partnerstvu, pa se smatraju glavnim partnerima u provedbi SPR-a, unatoč tome što možda u ovom trenutku nisu potpuno institucionalizirani. Vezano uz projekte, izgrađuju se provedbeni mehanizmi koji imaju za rezultat razvoj Općine na način koji je naveden i poželjan u razvojnoj strategiji. Stoga je upravo Razvojna strategija glavni mehanizam dostupan za uspješnu provedbu. Unutar toga, kriteriji za odabir projekata predstavljaju mehanizam kojim će se odabirati odgovarajući projekti i osigurati suglasje s obrazloženjem, pravilima donatora te prioritetima odabranih sektora.

Organizacijske odgovornosti vezane uz provođenje SPR.

ORGANIZACIJA	PREGLED TRENUTNIH DJELOVANJA	PRIJEDLOG DJELOVANJA U IMPLEMENTACIJI SPR-A; ULOGE I ODGOVORNOSTI	VREMENSKI OKVIR; POTREBNI RESURSI
Općina	Općinsko vijeće.	Usvaja nacrt i konačnu verziju SPR-a. Odgovara za cjelokupnu implementaciju.	Konačna verzija 30.04.2016.g.
Jedinica za provedbu projekata	Formiranje predstoji.	Koordinacija SPR-a i podnošenje izvješća Općinskom vijeću te djelatna komunikacija s Partnerstvom i pojedinačnim dionicima.	Formiranje 30.04. 2016.g.
Partnerski odbor	Osnovao se	Savjetodavno tijelo Općinskog vijeća. SPR i projekti u sklopu SPR-a zahtijevat će pisani osvrt i procjenu Partnerstva prije nego što bude predloženi Općinskom vijeću u cilju donošenja odluke.	Neznatna dodatna sredstva možda će u budućnosti morati biti izdvojena za pokrivanje troškova.
Privatni sektor	Trenutno ulaže kada se za to ukaže prilika. Niska razina strategije i vodstva dostupna.	Ključni dionik odgovoran za stvaranje prihoda i održivih radnih mjesta. Trebat će priliku za izražavanje svojih primjedbi i osiguravanje njihovog uključivanja pri implementaciji kroz Partnerstvo i druge načine.	Pitanje unapređenja organizacije i voljnosti za komunikaciju između Općine i privatnog sektora. Može se pojaviti potreba za unapređenjem predstavničkih organizacija.
Nevladine organizacije	Trenutno su aktivnije no što je u početku procijenjeno.	Ključni dionici za privatni sektor. I jedni i drugi pokretači su lokalnog gospodarstva i tvorcima novih radnih mjesta.	Potrebno uspostaviti platformu za konstruktivan dijalog, kako između javnog sektora i nevladinih organizacija, tako i između privatnog sektora i nevladinih organizacija. Bit će potrebno sastavljanje strategije financiranja te rasprava o istoj i njeno usvajanje.
Nadležna tijela Županije i Ministarstva	Predstavljaju najviše tehničke hijerarhijske instance uključene u pripremu SPR-a. Upravljaju procesom kroz osnovne smjernice i regulativnu podršku.	Koordinacija raznih izvora financiranja u cilju postavljanja učinkovitog djelatnog sučelja između projekata temeljenih na SPR-a i vanjskih sredstava. Nadzor nad cjelokupnim radom, praćenje rezultata i razvoj daljnjih smjernica.	Nema dovoljno sredstava za izvršavanje ove zadaće. Potrebna je dodatna ekspertiza na području mehanizama združenog financiranja od strane više donatora, upravljanja razvojnom politikom te monitoringa i procjene tijeka razvoja.

14.3. Pribavljanje sredstava i financiranje

Mogući izvori financijskih sredstava često su jedini fokus planiranja razvoja što predstavlja opasnost, budući da Općina mora zadržati kontrolu nad razvojnim procesom i pitanjima, te privlačiti sredstva za realizaciju projekta koji će podupirati razvojnu strategiju Općine. Za dobivanje financijskih sredstava postoji „natjecanje“ slično natjecanju među donatorima i financijskim organizacijama za „dobrim projektima“. Dobri projekti su prioritetni projekti koji ostvaruju razvoj u pravcu koji je utvrđen Strategijom. Prema tome, *strategija određuje sredstva, a ne obrnuto*. Inicijalna izravna sredstva Europske unije (EU) raspoloživa su za ključne prioritetne projekte. Apsorpcijska moć Općine je ovom trenutku niska i bit će potrebno povećati je radi apsorpcije te efektivnog i učinkovitog korištenja raspoloživih sredstava. Izgradnja kapaciteta u Općini i pripadajućim provedbenim institucijama od vitalne je važnosti i potrebno joj je pružiti odgovarajuću pažnju kroz SPR i ostale razvojne programe.

Uzevši u obzir nedostatak financijskih sredstava u Općini kao i slab financijski položaj jedinica lokalne samouprave, strategija financiranja povezana je s pristupom međunarodne donatorske financijske pomoći (uključujući npr. Financiranje od strane EU, Svjetske banke i drugih bilateralnih donatora). Cilj je korištenje dostupnih fondova Europske komisije za maksimaliziranje učinaka dostupnih fondova Vlade RH i drugih multilateralnih i bilateralnih fondova. U potpunosti je prepoznato da svaki donator ima svoje vlastite zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni prije nego financiranje može biti potvrđeno. Projekti predloženi donatorima za financiranje moraju biti takvog tipa kakvog donator želi financirati. Također, moraju biti u potpunosti opravdani i u skladu s razvojnom strategijom regije u kojoj je projekt smješten, te imati dodatnu pozitivnu procjenu izvodivosti. Zadaća predložene Jedinice za provedbu projekata biti će garancija da će se SPR projekti prezentirati donatorima na pravilan način.

14.4. Praćenje (monitoring) i evaluacija

Mehanizmi za praćenje i evaluaciju (ocjenu) su važni jer omogućuju nesmetanu, pravilnu i transparentnu provedbu programa. Također, kako bi proces izrade SPR-a postao „proces učenja“, Općina i njezini dionici razvijaju kapacitete za učenje i prilagođavaju SPR-a promjenjivim okolnostima sukladno potrebama. Naglasak se stavlja na praćenje, a da bi se to moglo realizirati potrebno je osigurati:

- *Dostupnost podataka o uspješnosti* – važno je da provedbeni program SPR-a generira podatke koji pokazuju koji su projekti pridonosili razvoju Općine, u kojoj mjeri i kojem vremenskom razdoblju.
- *Kreirane i dogovorene ciljeve i rezultate* – povezano s cjelokupnim SPR programom i individualnim projektima važno je kreirati i dogovoriti ciljeve i rezultate među svim dionicima (s procijenjenim datumima do kojih trebaju biti dostignuti).
- „*evaluacijski*“ *okvir* – unutar kojeg se prikupljenim podacima može upravljati i procjenjivati ih. Uobičajen, često korišten okvir je „logički okvir“.

Podaci i ciljevi

Osnovna analiza dala je „početne podatke“ po kojima se mjeri napredak SPR-a (upravo to je i jedna od njenih funkcija) i po kojima se određuju ciljevi i rezultati. Međutim, proces izrade

osnovne analize pokazao je da Općina nije u položaju pouzdano procjenjivati status i potrebe vlastitog razvoja. Dio osnovnih podataka nedostaje, neki statistički podaci nisu pouzdani, a sposobnost analiziranja dostupnih i pouzdanih podataka je ograničena što znači da Općina možda, neće biti u stanju utvrditi što su u ovome trenutku dobri, a što loši projekti. Međutim, napredak se može postići jedino ako se uspjeh ili neuspjeh SPR-a učinkovito mjeri i kontinuirano procjenjuje.

Evaluacijski okvir

Pomaže da se shvatiti na kojem je stupnju mjerenje značajno za utvrđivanje uspjeha ili neuspjeha projekata i programa. Moraju se utvrditi resursi koji se koriste za provedbu programa i projekata, te na koji način to utječe na životne prilike individualaca i gospodarskih okolnosti poslovnih subjekata. Cilj je stvoriti odgovarajuće resurse Općine koji mogu utjecati na porast prihoda i stvaranje radnih mjesta. Produktivnost i konkurentnost trebaju se povećati, a da se ekološka i društvena sredina ne izlažu pritiscima većim od onih koje ta sredina može podnijeti.

14.5. Slijedeći koraci – provedba SPR-a

Kako bi se postigla adekvatna efikasnost SPR-a, potrebno je što prije započeti s njegovom provedbom. Odnosno, provođenjem aktivnosti koje su predložene Programom. U trenutku kada se Strategija razvoja izradi, treba je usvojiti Općinsko vijeće. Njezina provedba treba započeti što je prije moguće kako ne bi došlo do „razilaženja“ Strategije razvoja od trenutka kada je izrađena do trenutka kada je se počne primjenjivati tj. implementirati u praksi Realizacija Programa zahtjeva strogo vezivanje planiranja projekta s godišnjim ili višegodišnjim proračunskim planiranjem u lokalnoj zajednici.

Proračun lokalnih zajednica mora biti zasnovan na operativnom planu koji proizlazi iz Strategije razvoja. Kako bi se srednjoročni operativni plan, koji pokriva razdoblje od nekoliko godina proveo, plan aktivnosti treba podijeliti na godišnje planove aktivnosti, koji sadrže projekte ili specifične korake u slijedećoj godini.

Proračun za slijedeću fiskalnu godinu mora biti povezan s izradom godišnjih programa aktivnosti. Povezanost između Strategije razvoja i proračuna ključan je preduvjet kako bi se počelo upravljati razvojem neke općine ili grada na kvalitetan način.

Slijedeći koraci koje je potrebno poduzeti pri provedbi SPR-a su:

KORAK 1: Usvajanje dokumenta Programa ukupnog razvoja od strane Općinskog vijeća 30. travnja 2016.g.

KORAK 2: Formalno uspostavljanje Jedinice za provedbu projekta (JPP) 30. travnja, 2016.g.

KORAK 3: Priprema slijeda projekta u rujnu, 2016.g.

KORAK 4: Općinska Jedinica za provedbu projekta koordinira prvi krug studije izvedivosti- 30. rujna, 2016.g.

KORAK 5: Početak provedbe prvog kruga projekta visokog prioritet- u rujnu 2016.g.

14.6. Logička matrica

ANALIZA LOGIČKOG OKVIRA OPĆINA SV.LOVREČ			
Intervencijska logika			
VIZIJA OPĆINE SV. LOVREČ (ELEMENTI)	Objektivni promjenjivi pokazatelji	Izvor verifikacije	Pretpostavke
1.Visoka kvaliteta života i životni standard europskog prosjeka (5 godina)	Poboljšanje ukupne infrastrukture i životni standard –približno EU-prosjek	Ocjena Općinsko vijeće	Funkcioniranje EU
2.Razvijeno gospodarstvo prvenstveno turizam, poljoprivreda, malo i srednje gospodarstvo	Visoke stope rasta gospodarstva (poljoprivreda, turizam i malo i srednje poduzetništvo)	Ocjena Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Gospodarski rast i razvoj EU, RH
3.Razvijati sustav brendiranja (turizam i ruralni prostor)	Razvijen sustav brenda	Ocjena Partnerskog odbora i Općinskog vijeća	Izrada programa brendiranja
4.Naglašeni razvoj (dinamičan) i to uravnotežen, održiv, ekološki itd.	Održiv razvoj i ekologija	Ocjena Općinsko vijeće	Gospodarski rast i razvoj EU, RH
5.Usklađeno funkcioniranje javnog, poslovnog i civilnog sektora	Odnosi-javni, civilni i privatni sektor	Ocjena Općinskog vijeća i Partnerskog odbora	Mogućnost usklađenja interesnih skupina
Ciljevi i prioriteti			
1.STRATEŠKI CILJ- Visoka kvaliteta života i standarda			
PRIORITETI:			
1. Infrastruktura	Ostvarenje mjera:1-8	Ocjena Općinskog vijeća	Gospodarski rast EU i RH
2. Društvene djelatnosti	Ostvarenje mjera:1-7		
3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci	Ostvarenje mjera:1-3		
2. STRATEŠKI CILJ- Razvoj gospodarstva			
PRIORITETI:			

Strateški plan razvoja Općine Sv. Lovreč

1. Razvoj poljoprivrede	Ostvarenje mjera:1-4	Ocjena Partnerski odbor i Općinsko vijeće	Usklađenost programa RH, EU i Istarske županije
2.Razvoj turizma	Ostvarenje mjera:1-6		
3.Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	Ostvarenje mjera:1-3		
3.STRATEŠKI CILJ - Visoki standardi razvoja			
PRIORITETI:			
1. Održiv i uravnotežen razvoj	Ostvarenje mjera:1-4	Ocjena Partnerski odbor i Općinsko vijeće	Ostvarenje planiranog razvoja EU RH i Istarske županije
2 Prepoznatljiv istarski identitet	Ostvarenje mjera:1-3		
3. Razvoj dobrih odnosa javnog, poslovnog i civilnog sektora	Ostvarenje mjera:1-3		
4. Brand	Ostvarenje mjera:1-2		
STRATEŠKI CILJ-VISOKA KVALITETA ŽIVOTA			
PRIORITET 1.: INFRASTRUKTURA			
Prometna infrastruktura	Program (dinamika, izvori)	Općinsko vijeće	Mogućnosti financiranja Organiziranost općinske uprave
Parkirališta	Program (dinamika, izvori)		
Pročišćavanje otpadnih voda	Dinamika realizacije		
Građevinski i kućni otpad	Lokacija, organizacija		
Plinifikacija	Analiza, mogućnosti i koncepcija,dinamika		
Uređenje naselja (fasade, površine)	Program uređenja		
Hortikulturno rješenje	Projekcija, organizacija, izvori		
Poticanje korištenja alternativnih izvora energije	Stimulacija investitora		
PRIORITET 2: DRUŠTVENE DJELATNOSTI			
Socijalna skrb za starije i nemoćne	Napraviti program		
Valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti	Napraviti studiju		

Strateški plan razvoja Općine Sv. Lovreč

(program turist.valorizacija)			Funkcioniranje Partnerskog odbora
Društveni život (strategija)	Program,razvoj,dinamika	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Funkcioniranje TZ
Tradicijske vrijednosti, identitet (zaštita)	Koncepcija, stimulacija		
Zdravstvene usluge (viši nivo)	Program razvoja		
Dodatni sadržaji za mještane i turiste	Program,dinamika, izvori		
Sportski sadržaji i dječja igrališta	Analiza stanja, program razvoja		
PRIORITET 3. POTPUNA ZAPOSLENOST I VISOKI STANDARD			
Cjelogodišnje zaposlenje	Analiza stanja,program mjera	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Mogućnost financiranja
Cjeloživotno učenje	Program i dinamika		
Poticanje obrazovanja	Kontinuiran proces		
STRATEŠKI CILJ:RAZVOJ GOSPODARSTVA			
PRIORITET 1. RAZVOJ POLJOPRIVREDE			
Strategija razvoja poljoprivrede	Izrada koncepta razvoja i funkcioniranje turizma	Općinsko vijeće, Partnerski odbor i	Mogućnosti financiranja Organiziranost Općinske uprave
Udruživanje u poljoprivredi	Koncepcija (program)		
Stimulacija razvoja gospodarskih zona	Sustav manifestacija i atrakcija		
Potpura poljoprivrednim proizvođačima	Izrada programa i realizacija		
STRATEŠKI CILJ-RAZVOJ GOSPODARSTVA			
PRIORITET 2. RAZVOJ TURIZMA			
Koncepcija razvoja i funkcion.turizma(market. pristup	Izrada koncepta razvoja i funkcioniranje		

Strateški plan razvoja Općine Sv. Lovreč

i upravljanje, razvoj)	turizma	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Mogućnosti financiranja Organiziranost Općinske uprave i funkcioniranje Turističke zajednice
Prepoznatljiva turistička destinacija	Koncepcija (program)		
Turističke manifestacije i atrakcije	Sustav manifestacija i atrakcija		
Program ugostiteljske ponude (autohtona)	Izrada programa i realizacija		
Produženje turističke sezone	Izrada programa i realizacija		
Destinacija kvalitete (3 zvjezdice)	Analiza i ocjena mogućnosti izrada standarda		
PRIORITET 3. RAZVOJ MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA			
Podrška i poticanje poduzetničke inicijative	Kontinuirani proces	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Mogućnosti financiranja
Poticanje razvoja zanata za mještane ali i kao turistička atrakcija	Izrada programa razvoja		
Savjetodavno tijelo	Definirati tijelo i organizaciju		
Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje)	Strategija, koncepcija, edukacija		
STRATEŠKI CILJ- VISOKI STANDARD RAZVOJA			
PRIORITET 1. ODRŽIV I URAVNOTEŽEN RAZVOJ			
Poštivanje zakonskih odredbi i prostorno planske dokumentacije	Kontinuirana kontrola	Općinsko vijeće	Organiziranost Općinske uprave
Zaštita autohtonih objekata i arhitekture	Kontinuirana kontrola		
Zaštita krajobraza i autohtonih biljnih vrsta	Kontinuirana kontrola		
Program kvalitete i upravljanje kvalitetom	Izrada programa i primjena		

PRIORITET 2. PREPOZNATLJIV ISTARSKI IDENTITET			
Odnos kulture i običaja	Program - Istarski identitet	Turistička zajednica	Funkcioniranje Turističke zajednice
Hrana i piće	Program - Istarski identitet		
Arhitektura, uređenje naselja	Program - Istarski identitet		
PRIORITET 3. RAZVOJ DOBRIH ODNOSA			
Javni sektor i informiranost	Analiza stanja, razvoj odnosa	Općinsko vijeće	Razvoj društvenih odnosa
Razvoj (kontinuiran) partnerskih odnosa	Stalni razvoj a privatnim sektorom		
Civilna društva-poticanje razvoja i podrška	Stalni razvoj odnosa		
PRIORITET 4. BRAND			
Program brendiranje	Izrada programa brendiranja	Partnerski odbor	Funkcioniranje Općinske uprave i Turističke zajednice
Vizualni identitet	Izrada projekta vizualnog identiteta		

14.7. Financijski okvir

U nastavku je prikazan financijski okvir za financiranja svih glavnih projekata Općine Sv. Lovreč.

PREGLED PROJEKATA OPĆINE SVETI LOVREČ SA MOGUĆIM IZVORIMA FINANCIRANJA ESI FONDOVI - EUROPSKI STRUKTRNI I INVESTICIJSKI FONDOVI I DRUGO

28.3.2016.

	NAZIV PROJEKTA	POTPROGRAM / NAMJENA	PROGRAM/FOND KOJI SE MOŽE KORISTITI ZA FINANCIRANJE	UVJETI FINANCIRANJA ZA KORISNIKA
1		<p>Groblja kao prihvatljive investicije predviđena su u članku 22. Pravilnika o mjeri 07 (NN 22/2015) . U Programu ruralnog razvoja svaki se projekt posebno prijavljuje, novi projekt se može prijaviti za istog korisnika nakon što se provede prethodni , odnosno moguće je kandidirati projekte od više prihvatljivih korisnika.</p>	<p>Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4.</p>	<p>Iz Programa ruralnog razvoja Podmjera 7.4. može se dobiti bespovratne potpore 80% od prihvatljivih troškova s obzirom na stupanj razvijenosti Općine Sveti Lovreč (Index razvijenosti iz 2013.g.) . Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava. Napomena: gornje se odnosi na prihvatljive troškove projekta s time da su groblja specifična, odnosno dio troškova koji se može komercijalizirati (npr. grobnice i grobna mjesta) nisu prihvatljivi troškovi.</p>
	➤ <i>Proširenje groblja</i>			

			Fond za sufinanciranje EU projekata Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova. Prijava se vrši po posebnim javnim pozivima.	Iz Fonda za sufinanciranje EU projekata može se financirati dio vlastitih sredstava. Kako vlastito učešće iznosi 20% a sufinanciranje vlastitog učešća može biti 60% po tom se osnovu može dobiti još 12% bespovratnih sredstava, odnosno 80%+12% = ukupna moguća bespovratna sredstva 92%.
2	➤ Rekonstrukcija ceste Selina-Jakići Dolinji	Nerazvrstane ceste kao prihvatljive investicije predviđena su u članku 16. Pravilnika o mjeri 07 (NN 22/2015) . U Programu ruralnog razvoja svaki se projekt posebno prijavljuje, novi projekt se može prijaviti nakon što se provede prethodni projekt.	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2.	Iz Programa ruralnog razvoja Podmjera 7.2. može se dobiti bespovratne potpore 100% od prihvatljivih troškova , ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava.
3	➤ Rekonstrukcija ceste Selina-Zgrablići-Orbani	Nerazvrstane ceste kao prihvatljive investicije predviđena su u članku 16. Pravilnika o mjeri 07 (NN 22/2015) . U Programu ruralnog razvoja svaki se projekt posebno prijavljuje, novi projekt se može prijaviti nakon što se provede prethodni projekt.	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2.	Iz Programa ruralnog razvoja Podmjera 7.2. može se dobiti bespovratne potpore 100% od prihvatljivih troškova , ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava.
4	➤ Obnova Starogradske jezgre	Projekt kulture i infrastrukture u povijesnoj jezgri, razvoj funkcija koje će doprinijeti obnovi Starogradske jezgre.	Mogućnost financiranja u nekom od programa Interes Hrvatska - Slovenija ili Hrvatska - Italija	85% financiranja u programima Interreg

			Fond za sufinanciranje EU projekata Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova. Prijava se vrši po posebnim javnim pozivima.	Iz Fonda za sufinanciranje EU projekata može se financirati dio vlastitih sredstava. Kako vlastito učešće iznosi 15% a sufinanciranje vlastitog učešća može biti 60% po tom se osnovu može dobiti još 9% bespovratnih sredstava, odnosno 85%+9% = ukupna moguća bespovratna sredstva 94%.
5	➤ <i>Izgradnja kanalizacije ulica Belvedere</i>	Kanalizacija kao prihvatljiva investicije predviđena je u članku 12. Pravilnika o mjeri 07 (NN 22/2015) . U Programu ruralnog razvoja svaki se projekt posebno prijavljuje, novi projekt se može prijaviti nakon što se provede prethodni projekt. Također za svaku operacija u svakoj podmjeri može se istovremeno prijaviti po jedan projekt. Nerazvrstane ceste i kanalizacija su dvije različite operacije pa se, dakle, istovremeno može prijaviti i jedan projekt nerazvrstanih cesta i jedan projekt kanalizacije.	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2.	Iz Programa ruralnog razvoja Podmjera 7.2. može se dobiti bespovratne potpore 100% od prihvatljivih troškova , ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava.
6	➤ <i>Uređenje poslovne zone</i>	3a2.2 Razvoj poslovne infrastrukture	Operativno program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. - Prioritetna os 3.	Do 100% bespovratnih sredstava.

Strateški plan razvoja Općine Sv. Lovreč

7	➤ Izgradnja vrtića	Vrtići kao prihvatljive investicije predviđena su u članku 22. Pravilnika o mjeri 07 (NN 22/2015) . U Programu ruralnog razvoja svaki se projekt posebno prijavljuje, novi projekt se može prijaviti nakon što se provede prethodni za istoga korisnika, odnosno moguće je kandidirati projekte od više prihvatljivih korisnika. Za vrtić može biti prihvatljiv korisnik uz općinu i ustanova za predškolski odgoj.	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4.	Iz Programa ruralnog razvoja Podmjera 7.4. može se dobiti bespovratne potpore 80% od prihvatljivih troškova s obzirom na stupanj razvijenosti Općine Sveti Lovreč (Index razvijenosti iz 2013.g.) . Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava.
			Fond za sufinanciranje EU projekata Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova. Prijava se vrši po posebnim javnim pozivima.	Iz Fonda za sufinanciranje EU projekata može se financirati dio vlastitih sredstava. Kako vlastito učešće iznosi 20% a sufinanciranje vlastitog učešća može biti 60% po tom se osnovu može dobiti još 12% bespovratnih sredstava, odnosno 80%+12% = ukupna moguća bespovratna sredstva 92%.
8	➤ Obnova zidina	Projekt kulture/zaštite kulturne baštine	Mogućnost financiranja u nekom od programa Interreg Hrvatska - Slovenija ili Hrvatska - Italija	85% financiranja u programima Interreg
			Fond za sufinanciranje EU projekata Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova. Prijava	Iz Fonda za sufinanciranje EU projekata može se financirati dio vlastitih sredstava. Kako vlastito učešće iznosi 15% a sufinanciranje vlastitog učešća može biti 60% po tom

se vrši po posebnim javnim pozivima.	se osnovu može dobiti još 9% bespovratnih sredstava, odnosno 85%+9% = ukupna moguća bespovratna sredstva 94%.
--------------------------------------	---

9 .	➤ <i>Izmjene i dopune Prostornog plana Općine</i>	Strateški dokumenti (prostorni planovi i strategije razvoja) kao prihvatljive investicije predviđena su u članku 6. Pravilnika o mjeri 07 (NN 22/2015) .	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4.	Iz Programa ruralnog razvoja Podmjera 7.1. može se dobiti za prihvatljive troškove u toj podmjeri 100% bespovratnih sredstava najviše do 70.000 EUR .
-----	---	--	--	---

<p>Neki od projekata Sveti Lovreč ili drugih korisnika kao npr. manifestacije, zvjezdarnica i sl. koji se mogu prijavljivati na natječaje u cjelini ili u nekim dijelovima (i u fazi realizacije i u fazi korištenja) moći će se prijavljivati i u različitim programima transnacionalne i prekogranične suradnje koji su slijedeći:</p>	Transnacionalne suradnje Srednja Europa 2014-2020.
	Prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska 2014.–2020 Interreg
	Prekogranične suradnje Italija – Hrvatska 2014.– 2020 Interreg
	Transnacionalne suradnje Mediteran
	Transnacionalne suradnje Dunav 2014. – 2020.
	Transgranična jadransko-jonska suradnja
Transgranična suradnja Balkan - Mediteran	

Neki od projekata Općine Sveti Lovreč ili drugih korisnika koji se mogu prijavljivati na natječaje u cjelini ili u nekim dijelovima (i u fazi realizacije i u fazi korištenja) moći će se prijavljivati i u različitim Zajedničkim programima (fondovima) EU koji su slijedeći:

Obzor 2020, Kreativna europa, Europa za građane, COSME, Erasmus+; Program za zapošljavanje i socijalne inovacije; Life

Principi koje treba uvažavati i primjenjivati vezano za mogućnosti provedbe projekata Općine Sveti Lovreč putem sredstava iz različitih ESI fondova:

Mogućnosti korištenja sredstava EU fondova su samo okvir mogućnosti a koliko će se i dali će se taj okvir djelom ili u većoj mjeri iskoristiti zavisi od aktivnosti koje će se provoditi.
Uz naznačene izvore financiranja vrlo je važno razmotriti mogućnosti financiranja i iz drugih izvora kao što su značajne mogućnosti financiranja iz izvora kao Hrvatske vode, Fond za razvoj turizma, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i sl. Također, mogućnosti financiranja navedene u gornjoj tabeli su mogućnosti koje su poznate u sadašnjem momentu, a kako se korištenje ESI Fondova stalno razvija, objavljuju se novi natječajni dokumenti i dobivaju se nove informacije o mogućnostima prijavljivanja projekata pa će se ove informacije trebati stalno dopunjavati.
Da bi se aktivnosti kontinuirano provodile potrebno je usvojiti poseban akcijski plan provođenja projekata putem EU Fondova.
U akcijskom planu nužno je definirati nositelje pojedinih projekata sa odgovornim voditeljima projekata i dinamiku realizacije pojedinih projekata.
Za pripremu i provođenje projekata potrebno je osigurati kvalitetno vođenje projekata unutrašnjim kadrovskim potencijalima ali i vanjskim stručnjacima za EU fondove i vođenje projekata
Također u akcijskom planu provođenja projekata sredstvima EU fondova treba predvidjeti početnu fazu od koje svaki projekt počinje a to je priprema projekata.
Priprema projekata u principu sastoji se od: utvrđivanja nositelja, rješavanja imovinsko-pravnih poslova, izrade tehničke dokumentacije kao što su glavni projekti i troškovnici i izrada studije izvodljivosti.
Pripremu projekata mora pratiti jasna politika opredjeljenja za provedbu projekata i osiguranje početne količine sredstava za nužnu pripremu projekata.

15. IZVORI

Prostorni plan uređenja Općine Sv. Lovreč

Program ukupnog razvoja Općine Sv. Lovreč

Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011.-2013.

<http://www.dzs.hr/>

<https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-opcu-upravu/registri/registar-udruga/826>

http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/SI-1526.pdf

<http://www.istra.hr/hr/pr/statistika/2014>

Pregled stanja Hrvatskog gospodarstva i javnih financija, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja, travanj 2014.g.

Bilten broj 212., Hrvatska narodna banka, ožujak 2015.g.

Statistički ljetopis 2014, državni zavod za statistiku, prosinac 2014.g.

Program konvergencije Republike Hrvatske za razdoblje 2015. – 2018., Europska komisija, travanj 2015.g.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2015. – 2017., Ministarstvo financija – Republike Hrvatske, studeni 2014.g.

<http://liderpress.hr/biznis-i-politika/svijet/mmf-u-2015-ocekuje-rast-hrvatskog-gospodarstva-za-05-posto/>

http://www.hgk.hr/djelatnost/gosp_Općin_graditeljstvo/rast-obujma-Općinskih_građevinskih_radova

Promjene u evidentiranoj nezaposlenosti tijekom lipnja te stanje registrirane nezaposlenosti na kraju lipnja 2012. godine, HZZ

Promjene u evidentiranoj nezaposlenosti tijekom lipnja te stanje registrirane nezaposlenosti na kraju lipnja 2013. godine, HZZ

Promjene u evidentiranoj nezaposlenosti tijekom lipnja te stanje registrirane nezaposlenosti na kraju lipnja 2014. godine, HZZ

Promjene u evidentiranoj nezaposlenosti tijekom lipnja te stanje registrirane nezaposlenosti na kraju lipnja 2015. godine, HZZ

Agencija za plaćanje u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju

Ministarstvo poljoprivrede

Ministarstvo gospodarstva

Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo kulture

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Ministarstvo financija

Ministarstvo turizma

Državni zavod za statistiku

Hrvatska gospodarska komora

Hrvatska obrtnička komora

Hrvatska turistička zajednica

Turistička zajednica Istarske Županije

Općina Sv.Lovreč

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo uprave Republike Hrvatske

Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011.g.-2013.g.

Regionalni operativni program IŽ